

38
ዳግ ሂዋርድ-ሚልስ

የጥምና
ጊዜ

School of the Word

ካልተገለጸ በቀር፤ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ያሉ ጥቅሶች ሁሉ የተወሰዱት በ1954 ዓ.ም ከታተመው የአማርኛ መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

Excerpts from:
Evidence that Demands a Verdict Volume 1 by Josh McDowell
 Published by Here's Life Publishers, Inc., P.O. Box 1576 San Bernadino,
 California 92402
Dake's Annotated Reference Bible
The Power of Faith, Article in October 1999 issue of Reader's Digest,
 author Phyllis McIntosh
 All Excerpts Used by Permission

Email Dag Heward- Mills :
 bishop@daghewardmills.org
 evangelist@daghewardmills.org

Find out more about Dag Heward Mills at:
www.daghewardmills.org
www.lighthousechapel.org
www.healingjesuscrusade.org

Write to:
 Dag Heward-Mills
 P.o. Box 114
 Korle-Bu
 Accra
 Ghana

ላይትሃውስ ቻፕል ኢንተርናሽናል
 መ.ሳ. ቁጥር 15134
 አዲስ አበባ
 ኢትዮጵያ

ይህን መጽሐፍ በሙሉም ሆነ በከፊል ያለ አሳታሚው ፈቃድ ማባዛት የተከለከለ ነው።

መታሰቢያነቱ

ለ

ሚስት ቤቲ ዶንኮር፣ ውድ መንፈሳዊ እናቱ

እንዴት የጥሞና ጊዜ ማድረግ እንደምችል ስላስተማርሽኝ አመሰግንሻለሁ።

ማውጫ

1. የጥምና ጊዜ ከእግዚአብሔር ጋር የግል ቆይታ	1
2. የጥምና ጊዜ የነበራቸውን ታላላቅ ሰዎች ተከተል	5
3. ለስኬታማ የጥምና ጊዜ የሚሆን ስልትን ቀይስ	7
4. ለውጤታማ የጥምና ጊዜ የሚሆኑ ሰባት እርምጃዎች	9
5. በዘመናት ሁሉ መካከል ከመጽሐፍት ሁሉ በላይ ታላቅ በሆነው መጽሐፍ ላይ ያለህን እምነት አላድግ!	15
6. የመጽሐፍ ቅዱስ መሠረት	23
7. የአዋልድ መጽሐፍት አያስፈልጉህም! በመጽሐፍ ቅዱስ ጽና!	35
8. የእግዚአብሔርን ቃል ታላቅነት አድንቅ	41
9. መጽሐፍ ቅዱስ ለምን ከሌሎች መጽሐፍቶች የበላይ እንደሆነ	43
10. የቃሉ ትምህርት ቤትህ፤ የመጽሐፍ ቅዱስን አጠቃላይ መልእክት ይገልጻል	51
11. የተደበቀውን የጥምና ጊዜ ኃይል ተጠቀም	69
12. ከእግዚአብሔር ጋር የግል ኅብረት ማድረግ የምትችልበትን ብቸኛ ዕድል አትጣለው	87
13. በጥምና ጊዜ ኃይልን በመጠቀም ሥር አለመስደድን አስወግድ	91
14. በጥምና ጊዜ ኃይል አማካኝነት የጥበብን ቁልፍ አግኝ	95
15. በየቀኑ የጸሎት ጊዜ እንዲኖርህ ጥረት አድርግ	99
16. የጥምና ጊዜ በሕይወትህ ውስጥ በጣም አስፈላጊ የሆነ ልማድ ነው	113
17. በጥምና ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስህን አጥና	117
18. ለውጤታማ የጥምና ጊዜ የሚያስፈልጉ መሣሪያዎች	121
19. መጽሐፍ ቅዱስ እንዴት እንደሚተረጎም	123
20. ታላላቅ የእግዚአብሔር ሰዎች ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ምን አሉ	129

የጥሞና ጊዜ

ከእግዚአብሔር ጋር የግል ቆይታ

የጥሞና ጊዜ ከእግዚአብሔር ጋር በግልህ የምታሳልፈው ነው። ማንም ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ያለህ ኅብረት ትልቁ ምስጢር ምንድን ነው ብሎ ቢጠይቀኝ፤ ያለምንም ማመንታት የምመልሰው በየዕለቱ ከጌታ ጋር ያለኝ የጥሞና ጊዜ እንደሆነ ነው። ከጌታ ጋር በየዕለቱ ጠዋት ጠዋት የጥሞና ጊዜ እንዲኖረኝ ያለማመደኝን እህት መቼም ቢሆን አከብራታለሁ። እርሷ ያስተማረችኝ ትምህርት እስከ ዛሬም በሕይወቴ ላይ ትልቅ ለውጥ አምጥቷል፤ ከዚህም የተነሣ ነው በጥሞና ጊዜ ውስጥ ያለውን ኃይል አንተም አውቀህ እንድትጠቀምበት ይህን መጽሐፍ ለመፃፍ የወሰንሁት።

በጥሞና ጊዜ የሚሆኑ ሰባት ነገሮች

1. በጥሞና ጊዜ ከምንም በላይ አስፈላጊ የሆነውን ኅብረት ታዳብራለህ። ሁለት ሰዎች መልካም የሆነ ጊዜን አብረው ሲያሳልፉ፤ በመካከላቸው ጠንካራ የሆነ ኅብረት ይጎለብታል። ከእግዚአብሔር ጋር የምናሳልፈው መልካም ጊዜም እንደዚሁ ነው፤ ብዙ ክርስቲያኖች የዚህን ከእግዚአብሔር ጋር የሚያጠፉትን የተወደደ ጊዜ አስፈላጊነት አይረዱም።

2. የጥሞና ጊዜ መኖር በጣም አስፈላጊ የሆነውን የዘወትር ልማድ እንድታዳብረው ይረዳሃል፤ ከፈጣሪ ጋር በቋሚነት ጊዜ ይኖርሃል።

እኔ በየቀኑ የጥሞና ጊዜን የማዘወትር ሲሆን ከጌታዬ ጋር መልካም የሆነ ጊዜ አለኝ።

3. በጥሞና ጊዜህ አንተ ወደ እግዚአብሔር ትቀርባለህ እርሱም ወደ አንድ ይቀርባል።

ወደ እግዚአብሔር ቅረቡ፤ ወደ እናንተም ይቀርባል። እናንተ ኃጢአተኞች እጆቻችሁን አንጹ፤ ሁለት አሳብም ያላችሁ እናንተ ልባችሁን አጥሩ።

ያዕቆብ 4፡8

4. የጥሞና ጊዜ በዓለማችን ላይ ከምንም በላይ አስፈላጊ የሆነውን መጽሐፍ እንድታነብ ያደርግሃል።

መጽሐፍ ቅዱስን ከሌሎች የሃይማኖት መጽሐፍቶች ጋር በማነፃፀር፤ ፕሮፌሰር አም-ምንቴርዮ ዊልያምስ እንዲህ ብለዋል፡-

“በጥናት ጠረጴዛ በስተግራ የልዩ ልዩ ሐይማኖቶች መጽሐፍትን ደርድር፤ የግል መጽሐፍ ቅዱስህን ግን በስተቀኝህ አስቀምጥ፤ መጽሐፍ ቅዱስ በራሱ ሁሉ በሁሉ ነው፤ ብቻውን መሰሉ ነው፤ እናም ከሌሎቹ ጋር ሲነፃፀር የሰፋ ልዩነት አለው። በመጽሐፍ ቅዱስና በሌሎቹ ‘ቅዱስ መጽሐፍ’ ተብለው በሚጠሩ እርስ በርሳቸው በጥብቅ የሚቃረኑ የምስራቅ መጽሐፍት መካከል በየትኛውም ዓይነት ሃይማኖታዊ አስተሳሰብ ሳይንስ ድልድይ ሊበጅለት የማይችል ባህረ ሰላጤ አለ።”¹

5. የጥሞና ጊዜ ቃሉን በግልህ የምትማርበት ትምህርት ቤት ነው።

በጥሞና ጊዜ፤ ታላቁ መምህርህ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በተወለደ በመንፈስ ቅዱስ እግር ሥር በመቀመጥ ትማራለህ። እርሱ በቃሉ ውስጥ ያሉ በርካታ አስደናቂ መገለጦችን ያሳይሃል።

የምነግራችሁ ገና ብዙ አለኝ፤ ነገር ግን አሁን ልትሸከሙት አትችሉም። ግን እርሱ የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ ወደ እውነት ሁሉ ይመራችኋል፤ የሚሰማውን ሁሉ ይናገራል እንጂ ከራሱ አይነግርምና፤ የሚመጣውንም ይነግራችኋል።

ዮሐንስ 16፡12-13

6. በጥሞና ጊዜህ፤ በቃሉ ላይ ያለህን የግል መረዳት ታዳብራለህ።

ስለዚህም ምክንያት ትጋትን ሁሉ እያላዩችሁ በእምነታችሁ በገነትን ጨምሩ፡...

2ኛ ኢፐሮስ 1፡5

ነገር ግን በጌታችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋና እውቀት እደጉ።...

2ኛ ኢፐሮስ 3፡18

የግል የጥሞና ጊዜህ በእምነትህ ላይ እውቀትን እንድትጨምር ዕድል ይሰጥሃል።

7. በጥሞና ጊዜህ፤ የእግዚአብሔርን ሕልውና ትለማመዳለህ።

አዳም ወደ ኋላ ከማፈግፈጉ በፊት በኤደን ገነት ውስጥ የእግዚአብሔርን ሕልውና ይለማመድ ነበር።

እነርሱም ቀኑ በመሸ ጊዜ የእግዚአብሔርን የእምላክን ድምፅ ከገነት ውስጥ ሲመላለስ ሰሙ አዳምና ሚስቱም ከእግዚአብሔር ከእምላክ ፊት በገነት ዛፎች መካከል ተሸሽጉ።

ዘፍጥረት 3፡8

በእያንዳንዱ ሰው ውስጥ ረሃብ አለ። እያንዳንዱ ሰብዓዊ ፍጡርም የእግዚአብሔርን ሕልውና በተመለከተ ፍለጋ ላይ ነው። እኛ ሁላችን የያህዌን አብሮነት መቼም እንናፍቃለን። የእግዚአብሔርን መገኘት የመሰለ ነገር የለም። እያንዳንዱ ሰባኪ በአገልግሎቱ ውስጥ የእግዚአብሔር ሕልውና እንዲሰማው ይፈልጋል። የቤተ ክርስቲያን የአምልኮ ፕሮግራም ያለ እግዚአብሔር ሕልውና በፍፁም አንድ አይሆንም። በጥሞና ጊዜህ የእግዚአብሔርን ሕልውና ስትለማመድ ሕይወትህ በደስታ የተሞላ ይሆናል!

የሕይወትን መንገድ አሳየኸኝ ከፊትህ ጋር ደስታን አጠገብኸኝ፤ በቀኝህም የዘላለም ፍሥሐ አለ።

መዝሙር 16፡11

ምዕራፍ 2

የጥሞና ጊዜ የነበራቸውን ታላላቅ ሰዎች ተከተል

ሙሴ ከእግዚአብሔር ጋር የጥሞና ጊዜ ነበረው እግዚአብሔርም ሙሴን አለው፡- ሁለት የድንጋይ ጽላቶች እንደ ፊተኞች አድርገህ ጥረብ በሰበርኸቸው በፊተኞቹ ጽላቶች የነበሩትን ቃላት እጽፍባቸዋለሁ። ነገም የተዘጋጀህ ሆኑ በማለዳም ወደ ሲና ተራራ ወጥተህ በዚያ በተራራው ራስ ላይ በፈቱ ቁም። ከስንተም ጋር ማንም ሰው አይወጣ። በተራራውም ሆኑ ማንም አይታይ መንገድና ከብተችም በዚያ ተራራ ፊት አይሰማሩ። ሙሴም እንደ ፊተኞቹ አድርጎ ሁለት የድንጋይ ጽላቶች ጠረበ በነጋውም ማልዶ እግዚአብሔር እንዳዘዘው ወደ ሲና ተራራ ወጣ፤ ሁለቱንም የድንጋይ ጽላቶች በእጁ ወሰደ፤ እግዚአብሔርም በደመናው ውስጥ ወረደ፤ በዚያም ከእርሱ ጋር ቆመ፤ የእግዚአብሔርንም ስም አወጀ። እግዚአብሔርም በፊቱ አልፎ፤ እግዚአብሔር፤ እግዚአብሔር መሐሪ፤ ሞሰን ያለው፤ ታጋሽም፤ ባለ ብዙ ቸርነትና እውነት፤ እስከ ሺህ ትውልድም ቸርነትን የሚጠብቅ፤ አበላንና መተላለፍን ኃጢአትንም ይቅር የሚል፤ በደለኛውንም ከቶ የማያገዳ፤ የአባቶችንም ኃጢአት በልጆች እስከ ሦስትና እስከ አራት ትውልድም በልጅ ልጆች የሚያመጣ አምላክ ነው ሲል አወጀ። ሙሴም ፈጥኖ ወደ መሬት ተጉነበሰና ሰገደ። አቤቱ በፊትህስ ሞሰን አግኝቼ እንደ ሆነ፤ ይህ አንገተ ደንዳና ሕዝብ ነውና ጌታዬ በመካከላችን ይሄድ ጠማማነታችንንና ኃጢአታችንንም ይቅር በለን፤ ለርስትህም ተቀበለን አለ። እርሱም አለው፡- እነሆ እኔ ቃል ኪዳን አደርጋለሁ በምድር ሁሉ፤ በአሕዛብም ሁሉ ዘንድ እንደ እርሱ ያለ ከቶ ያልተደረገውን ተአምራት በሕዝብህ ሁሉ ፊት አደርጋለሁ። እኔም በአንተ ዘንድ የምሠራው ነገር የሚያስፈራ ነውና አንተ ያለህበት ይህ ሕዝብ ሁሉ የእግዚአብሔርን ሥራ ያያል።

ዘጸአት 34፡1-10

እግዚአብሔር ለኢያሱ በየቀኑ የጥሞና ጊዜ እንዲኖረው አዘታል።

የዚህ ሕግ መጽሐፍ ከአፍህ አይለይ፤ ነገር ግን የተጻፈበትን ሁሉ ትጠብቅና ታደርግ ዘንድ በቀንም በሰዓትም አስበው የዚያን ጊዜም መንገድህ ይቆናልሃል ይከናወናልሃልም።

ኢያሱ 1፡8

አዳም እስከ ወደቀበት ጊዜ ድረስ የጥምና ጊዜ ነበረው።

እነርሱም ቀኑ በመሸ ጊዜ የእግዚአብሔርን የአምላክን ድምፅ ከገነት ውስጥ ሲመለስ ሰሙ አዳምና ሚስቱም ከእግዚአብሔር ከአምላክ ፊት በገነት ዛፎች መካከል ተሸሸጉ። እግዚአብሔር አምላክም አዳምን ጠርቶ፡- ወዴት ነህ? አለው። እርሱም አለ፡- በገነት ድምፁህን ሰማሁ ፅራቁቴንም ስለ ሆነሁ ፈራሁ ተሸሸግሁም።

ዘፍጥረት 3:8-10

ነቢዩ ሚካያስ የጥምና ጊዜ ልማድን ያውቀዋል።

የከንፃናም ልጅ ሲደቅያስ ቀረበ፤ ሚካያስንም ጉንጨን በጥፈ መታወና። እጉን ሊናገር የእግዚአብሔር መንፈስ በምን መንገድ ከእኔ አለፈ? አለ። ሚካያስም። እነሆ፤ በዚያ ቀን ልትሸሸግ ወደ እልፍኝህ በሄድህ ጊዜ ታያለህ አለ።

1ኛ ነገሥት 22:24-25

ኢየሱስ የጥምና ጊዜ ነበረው።

ማስዳም ገና ጎሕ ሳይቀድ፤ ኢየሱስ ተነሥቶ ከቤት ወጣ፤ ወደ ስንድ ገለበተኛ ስፍራም ሄዶ ይጸልይ ጀመር።

ማርቆስ 1:35

(አዲሱ መደበኛ ትርጉም)

ጌታ ኢየሱስ የግሉ የጥምና ጊዜ ነበረው። ማስዳም ገና ጎሕ ሳይቀድ፤ ደቀ መዛሙርቱንም ራሳቸውን ከሌሎች ሰዎች ገለል አድርገው በጥምና ከእግዚአብሔር ጋር በግላቸው ጊዜ እንዲኖራቸው አስተምሯቸዋል።

አጎተ ግን ስትጸልይ፤ ወደ እልፍኝህ ግባ መዝጊያህንም ዘግተህ በሰው ላለው አባትህ ጸልይ፤ በሰው ምኒልክ አባትህም በግልጽ ይከፍልሃል።

ማቴዎስ 6:6

ዳዊት ከእግዚአብሔር ጋር የጥምና ጊዜ ነበረው።

አምላኬ፤ አምላኬ፤ ወደ አጎተ አገሠግላለሁ ነፍሴ አጎተን ተጠማች፤ ሥጋይ አጎተን እንዴት ናፈቀች እንጨትና ውኃ በሌለበት በምድረ በዳ። . . . በመኝታዬም እስብሃለሁ፤ በማለዳም እናገርልሃለሁ።

መዝሙር 63:1፤6

ምዕራፍ 3

ለስኬታማ የጥምና ጊዜ የሚሆን ስልትን ቀይስ

ለስኬታማ የጥምና ጊዜ የሚሆኑ ሦስት ስልቶች

ስልት #1. ለጥምና ጊዜህ ተግባራዊ የሚሆን፤ የማይለዋወጥና ቋሚ ጊዜ አቀናጅ

ከ እግዚአብሔር ጋር የምትገናኝበትን ቋሚ ጊዜ አቀናጅ። ለጥምና ጊዜህ ቋሚ የሆነ ጊዜ ማመቻቸት በጣም አስፈላጊ ጉዳይ ነው። በሕይወታችን ውስጥ እንዲህ ያሉ አስፈላጊ ነገሮች ብዙውን ጊዜ ቸል ይባላሉ። እርግጡን እነግርሃለሁ። ቋሚ የሆነ መደበኛ ፕሮግራም የማይኖርህ ከሆነ ይህን ጊዜህን ታቋርጠዋለህ። ለጥምና ጊዜ አመቺ ሰዓት ምንም ነገር ከማድረግህ በፊት የማለዳው ጊዜ ነው።

ሙሴ የጥምና ጊዜውን በማለዳ ያደርግ እንደ ነበር አስታውሱ።

ነገም የተዘጋጀህ ሁን፤ በማለዳም ወደ ሲና ተራራ ወጥተህ በዚያ በተራራው ራሳህ ላይ በፊት ቁም። ከአጎተም ጋር ማንም ሰው አይውጣ፤ በተራራውም ሁሉ ማንም አይታይ መንገዶችና ከብቶችም በዚያ ተራራ ፊት እይሰማና።

ስልት #2. ሌሎች ሰዎች አብረውህ እንዳይሆኑ አድርግ

ከአንተም ጋር ማንም ሰው አይውጣ፡...

ዘጸአት 34:3

የጥምና ጊዜ የቤተሰብህ አባላት ሁሉ የሚገኙበት የጸሎት ስብሰባ አይደለም። የጥምና ጊዜ ተጨማሪ የቤተ ክርስቲያን የአምልኮ ፕሮግራም ወይም ኅብረት የምታደርግበት ስብሰባ አይደለም። አንተና አምላክህ ብቻ የምትወዳጁበት ጊዜ ነው። ተገልሶ የምትሆንበት የግል ፍቅርህን የምትገልፅበት ጊዜህ ነው። ሙሴ ይህን የጥምና ጊዜ ከሌሎች ሰዎች ጋር በጋራ እንዳላደረገው ልብ በል። የጥምና ጊዜ ከእግዚአብሔር ጋር ብቻህን የምትሆንበት ጊዜ ነው። ከአንድ ሰው ጋር በግልህ ጊዜ የማታሳልፍ ከሆነ የግል የሆነ ኅብረትን ልታጠናክር አትችልም። ከእግዚአብሔር ጋር በግልህ ለመሆን ከሌሎች ጋር ያለህን ግንኙነት በቁርጠኝነት ማቋረጥ መቻል አለብህ።

የሚቻልህ ከሆነ በቤትህ ውስጥ ከእግዚአብሔር ጋር የምትገናኝበትና የምትጸልይበት የግልህ ቦታ ማዘጋጀት ግድ ይሆናል።

ስልት #3. ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት የምታደርግበትን አመቺ ድባብ ፍጠር

ይህንን ለማድረግ የሚያጅብህን ለአምልኮ የሚሆን ሙዚቃ ልታጫውት ትችላለህ። ምንም ዓይነት የሙዚቃ መሣሪያ ከሌለህ በግልህም በመዘመር ጌታን ማምለክ ትችላለህ። እግዚአብሔርን ስታመልክ የጌታ ሕልውና ቤትህን ይምላዋል። እግዚአብሔር ውዳሴህ ውስጥ ይገኛል። የእርሱ ሕልውና የሚገለጥበት ድባብ እየዳበረ ይሄዳል። ሙዚቃን በምታጫውትበት ጊዜ ወይም የካሴት መልእክቶችን በማዳምጥበት ጊዜ ለጸሎት በቀላሉ ምቹ ሁኔታ አንደሚፈጠር ተመልክቻለሁ። ከአስቸጋሪና ከጠነከረ ድባብ ጋር መታገል አስፈላጊ አይደለም። የሆነ ሙዚቃ በመክፈት እግዚአብሔርን አምልክ!

ምዕራፍ 4

ለውጤታማ የጥምና ጊዜ የሚሆኑ ሰባት እርምጃዎች

እርምጃ # 1. የጥምና ጊዜህን ለመጀመር ጸልይ

ይህ ጊዜ የእግዚአብሔርን መልካምነት በማሰብ ውዳሴና አምልኮ የምታቀርብበት ነው። ጌታ ሌላ መልካም ቀን ስለ ሰጠህም በምስጋና ጸልይ። ስለማንነቱም አመስግነው፤ ስላደረገው ነገርና ስለ ችሎታው ገናም ስለሚሠራው ሥራ ምስጋናን አቅርብለት። ከዚያም እግዚአብሔር እንዲናገርህ ጠይቅ።

እግዚአብሔርም በፊቱ አልፎ፤ እግዚአብሔር፤ እግዚአብሔር መሐሪ፤ ሞገስ ያለው፤ ታጋሽም፤ ባለ ብዙ ቸርነትና እውነት፤ እስከ ሺህ ትውልድም ቸርነትን የሚጠብቅ፤ አበሳጽ መተላለፍን ኃጢአትንም ይቅር የሚል፤ በደለኛውንም ከቶ የማያገዳ፤ የአባቶችንም ኃጢአት በልጆች እስከ ሦስትና እስከ አራት ትውልድም በልጅ ልጆች የሚያመጣ አምላክ ነው ሲል አወጀ። ሙሴም ፈጥኖ ወደ መሬት ተጉዞበሰና ሰገደ።

ዘጸአት 34:6-8

ዓይኖቼን ከፈት፤ ከአግህም ተአምራትህን አያለሁ።

መዝሙር 119:118

እርምጃ #2. እግዚአብሔር እንዲናገርህ በመጠባበቅ ከመጽሐፍ ቅዱስ አንድን ክፍል አንብብ።

እግዚአብሔር ከምታነበው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል እንዲናገርህ በመጠባበቅ ለዕለቱ አንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል አንብብ። የየዕለቱ የንባብ ክፍልህን የምትመርጥባቸው በርካታ መንገዶች አሉ።

ከመጽሐፍ ቅዱስ ለየቀኑ የሚሆንህን የንባብ ክፍል እንዴት እንደምትመርጥ

1. ከመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍቶች ውስጥ አንድን ክፍል በመውሰድ በየቀኑ ጥቂት ጥቅሶችን አንብብ።

በሚቀጥለው ቀን ንባብህን ከጀመርህበት መቀጠል አንድነትህን፤ ሁልጊዜ ያቆምክበትን ቦታ በትክክል ማስታወስ ይኖርብሃል። እኔ ከአዲስ ኪዳን መጽሐፍት ውስጥ የሉቃስ ወንጌልንና የኤፌሶንን መልእክት ባጠናሁ ጊዜ እንዴት ግሩም የሆነ የጥምና ጊዜን አሳልፌአለሁ። በተመሳሳይ ሁኔታ ከብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ዘፍጥረትንና አንደኛና ሁለተኛ ሳሙኤልን ሳጠና ግሩም የሆነ የጥምና ጊዜ ነበረኝ።

2. ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መልካም ማንነት ያላቸውን ሰዎች መከተል እንድትችል ታሪካቸውን መርጠህ አንብብ።

ስለ ሙሴ ከሚናገር የንባብ ክፍል ውስጥ ጥቂት ጥቅሶችን ማንበብ ለሕይወትህ ብዙ መገለጦችን ታገኝበታለህ። በሚቀጥለው ቀን ካቆምህበት መቀጠል ትችል ዘንድ፤ የት ስፍራ እንዳቆምህ ሁልጊዜ ማስታወስ ይኖርብሃል።

ገና የክርስትና ሕይወት ውስጥ ስገባ፤ ለጥምና ጊዜ እጠቀም የነበረው “ዴይሊ ብሬድ” የተሰኘውን የጥምና መጽሐፍ ነበር።

እርምጃ #3. አሰላስል (ያነበብኸውን ክፍል በሙሉ በእርጋታ እስበው) ስለ እነበብኸው ክፍል የማታሰላስል ከሆነ፤ ከእግዚአብሔር ቃል የምታገኘውን ክፍተኛ በረከት ታግለህ። ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ ስለ እግዚአብሔር ቃል እንዲያሰላስል አስጠንቅቆታል።

የምለውን ተመልከት! ጌታም በነገር ሁሉ ማስተዋልን ይሰጥህ።

2ኛ ጢሞቴዎስ 2:7

ስኬታማ በሆነ ሁኔታ ለማሰላስል የሚጠቅሙ ሰባት ቁልፎች

1. የንባብ ክፍሉን በዝግታ አንብብ።
2. እስፋላጊ ካልሆነ በቀር በጣም ረጅም ክፍል አታንብብ
3. ልብህን የሚዝ አንድ ጥቅስ በንባብህ መሀከል ስታገኝ ንባብህን ገታ አድርገህ ስለ ጥቅሱ አብሰልስል።
የእግዚአብሔር ቃል እጅግ ጋይላኛ ከመሆኑ የተነሳ ሕይወትህን ፈጽሞ ለመለወጥ በአንድ ጥቅስ ውስጥ ያለ አንድ ቃል ይበቃል። እምታሳልፋት እያንዳንዱ የጥምና ጊዜ ሕይወትህን የሚለውጠውን ያንን አንድ ቃል የምትፈልግበት ሊሆን ይገባል።
4. የምታነበውን ክፍል ቃላት ትርጓሜዎች አስብ።
5. ይህ የመጽሐፍ ክፍል እንዴት ባለህበት ትውልድ ሕይወት ውስጥ ተግባር ላይ እንደሚውል አስብ።
6. ለመንፈስ ቅዱስ በሹክሹታ ተናገር።

“መንፈስ ቅዱስ ሆይ ቃልህን አረዳ ዘንድ እርዳኝ። አባት ሆይ የጥበብና የመገለጥ መንፈስ ስጠኝ” በል። እኔ እግዚአብሔር የጥበብን መንፈስና የቃሉን መገለጥ ሊሰጠኝ እንደሚገባ በመረዳት ለበርካታ ዓመታት ጸልያለሁ።

የከብር አባት የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አምላክ እርሱን በማወቅ የጥበብና የመገለጥን መንፈስ እንዲሰጣችሁ እለምናለሁ።

ኤፌሶን 1:17

7. የተማርከውን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ተጨባጭ በሆነ መንገድ እንዴት እድርገህ በቀጥታ ሥራ ላይ እንደምታውለው ወስን።

የተማርከውን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ተጨባጭ በሆነ መንገድ እንዴት እድርገህ በቀጥታ ሥራ ላይ እንደምታውለው የማታስብ ከሆነ በአብዛኛው ከጥምና ጊዜህ ጠቀሜታን አግኝተሃል ለማለት አያስደፍርም።

እርምጃ #4. የጥምና ጊዜህ ውስጥህን በነካህ ነገር ላይ ተጨማሪ ማጣቀሻዎችን በመጠቀም ይበልጥ ጥልቀት ወዳለው የቃል ጥናት ተሸጋገር።

አንዳንድ ጊዜ ረጅም ቆይታ የሚያስፈልገው የጥምና ጊዜ ይኖርሃል። ምናልባት እግዚአብሔር አንድ ነገር በተመለከተ በተለየ ሁኔታ ሊያገለግልህ ይችላል። ተጨማሪ ጥናት ለማድረግ ዝግጁ መሆን አለብህ። ለዚህም ነው ጥሩ የጥናት መጽሐፍ ቅዱስ ሊኖርህ የሚገባው።

በተቻለህ መጠን ከዚህ በታች የተዘረዘሩት ብዙዎቹን ነጥቦች በምታጠናው ክፍል ውስጥ ፈልግ፡-

1. የንባብ ክፍሉ ስለ እግዚአብሔር አብ፣ ስለ ወልድ፣ ስለ መንፈስ ቅዱስ ምን ያስተምረኛል?
2. በዚህ ክፍል ውስጥ አብሮ የተያያዘ ቅድመ ሁኔታን በጥንቃቄ በመመልከት ላምን፣ ለእኔ ይገባል ብዬ ልቀበል የሚገባኝ ተስፋ አለ?
3. ልታዘዘው የሚገባ ትእዛዝ አለ፣ ወይም ልከተለው የሚገባ መልካም ምሳሌነት አለ?

4. ልቀበለው የሚገባ ማስጠንቀቂያ፣ ወይም ላስወግደው የሚገባ መጥፎ ምሳሌነት አለ?

5. እንድንልይ የሚገባኝ ወይም ላስታውሰው የሚገባ ጸሎት አለ?

እርምጃ #5. የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መምሪያን ተጠቀም

ለየቀኑ የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መምሪያ መጠቀም ትችላለህ። እንዲህ ያሉት የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ መመሪያዎች ቋሚ የሆነ የጥምና ጊዜ እንዲኖርህ በጣም ይረዱሃል። ከተቀቡ መምህራን አገልግሎት ተጠቃሚ በመሆን በመንፈሳዊ ሕይወት እንድታድግ ይረዳሃል።

እርምጃ #6. እግዚአብሔር የተናገረህን ማናቸውንም ነገር ጻፈው።

እግዚአብሔር የተናገረህን የመጻፍ ልማድን ማዳበር በጣም አስፈላጊ ነው።

የምትጽፍበት ማስታወሻ ደብተር ማዘጋጀትህ በራሱ፣ በዓይን በማይታየው በእግዚአብሔር ላይ የቱን ያህል እምነት እንዳለህ የሚያሳይ ነው። እርሱ እንደተናገረህ በማመን፣ ቃሉን በማስታወሻ ደብተርህ በመጻፍህ፣ አንድ ትልቅ የእምነት እርምጃን ወስደሃል። ያለ እምነት እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘት አይቻልም።

እርምጃ #7. አሁን ደግሞ ወደ እግዚአብሔር በመጸለይ ጊዜ ውሰድ። የመንፈስ ቅዱስንም ድምፅ አዳምጥ።

በጥምና ጊዜ የመጨረሻው ደረጃ ጸሎት ነው። አንዳንድ ጊዜ ለአጭር ጊዜ ትጸልያለህ፣ ሆኖም ለረጅም ጊዜ የምትጸልይበት ወቅት ደግሞ አለ። ቋሚ የጥምና ጊዜ እያዳበርህ በሄድህ መጠን፣ የጸሎት ጊዜህ ከጊዜ ወደ ጊዜ እየረዘመ ይመጣል። ከጌታ ጋርም ረጅም ሰዓት ለማጥፋት በውስጥህ ፍላጎቱ ያይላል።

በጸሎት ጊዜህ፣ እግዚአብሔር በመንፈሱ አማካኝነት ይናገርዋል። መንፈስ ቅዱስ
እውነት ነውና በእርሱም ልታምን ይገባል።

ምዕራፍ 5

**በዘመናት ሁሉ መካከል ከመጽሐፍት ሁሉ
በላይ ታላቅ በሆነው መጽሐፍ ላይ ያለህን
እምነት አሳድግ!**

ጽሐፍ ቅዱስ በጽሑፍ የሰፈረ የእግዚአብሔር ቃል ነው።

ይህን በመጀመሪያ እውቁ፤ በመጽሐፍ ያለውን ትንቢት ሁሉ ማንም ለገዛ ራሱ ሊተረጎም
አልተፈቀደም፤ ትንቢት ከቶ በሰው ፈቃድ አልመጣምና፤ ዳሩ ግን በእግዚአብሔር ተልከው
ቅዱሳን ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው ተናገሩ።

2ኛ እጥረት 1፡20፤21

የእግዚአብሔር ቃል ለእኛ የሆነው ስድስት ነገሮች

1. ለሰው ተወስኖ የተሰጠ መገለጥ ነው።

የእግዚአብሔርን ማንነት ለሰው ይገልጣል። የሰው ልጅን አመጣጥ ያብራራል። ሰውም ለምን በምድር ላይ አንደሚኖር ትርጉሙን ይሰጣል። የፍጥረትን ሁሉ የወደፊት ፍፃሜም ይገልጣል። ከሁሉም በላይ የእግዚአብሔር መሃሪነትና እኛን ከመርገም ለማንፃገት ያለውን ዕቅድ ይገልጻል።

ይህን በመጀመሪያ እወቁ፤ በመጽሐፍ ያለውን ትንቢት ሁሉ ማንም ለገዛ ራሱ ሊተረጎም አልተፈቀደም፤ ትንቢት ከቶ በሰው ፈቃድ አልመጣምና፤ ዳሩ ግን በእግዚአብሔር ተልከው ቅዱሳን ሰዎች በመገፈስ ቅዱስ ተነድተው ተናገሩ።

2ኛ እጥረት 1፡20፤21

ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጎዳና ለአባቶቻችን በነቢያት ተናግሮ፤ ሁሉን ወራሽ ባደረገው ደግሞም ዓለማትን በፈጠረበት በልጁ በዚህ ዘመን መጨረሻ ለእኛ ተናገረን፤

ዕብራውያን 1፡1፤2

2. ለሰው ልጆች የደህንነት ወንጌል ነው።

ወንጌል የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን የማዳን ኃይል የሚገልጥልን የምሥራች ቃል ነው። ሰው እንዴት መዳን እንደሚችል የሚያሳይ ብቸኛ መጽሐፍ፤ መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

በወንጌል አላፍርምና፤ አስቀድሞ ለአይሁዳዊ ደግሞም ለግሪክ ሰው፤ ለሚያምኑ ሁሉ የእግዚአብሔር ኃይል ለማዳን ነውና።

ሮሜ 1፡16

3. ሥልጣን ያለውና የመጨረሻም ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ የእስተሳሰቦች ወይም የንድፈ ሀሳቦች ውይይት አይደለም። ተጨባጭ እውነቶችን በሥልጣን የሚያውቅ ነው። በውስጡ የተብራሩ እውነቶች አስደናቂ እና ድርድር ውስጥ የማይገቡ ናቸው። በመጽሐፍ ቅዱስ ዙሪያ ያለ የክብር መንፈስ የሚመነጨው ካለው ሥልጣንና የማይቀለበስ እውነት ነው።

ስለዚህ ከሰማው ነገር ምናልባት እንዳንወሰድ፤ ለእርሱ አብልጠን ልንጠነቅቅ ያስፈልገናል። በመላእክት የተነገረው ቃል ጽኑ ከሆነ፤ መተላለፍና አለመታዘዝም ሁሉ የጽድቅን ብድራት ከተቀበሉ፤ እኛስ እንዲህ ያለውን ታላቅ መዳን ቸል ብንለው፤ እንዴት እናመልጣለን? ይህ በጌታ በመጀመሪያ የተነገረ ነበርና፤ የሰሙትም ለእኛ አጽኑት፤ እግዚአብሔርም እርሱ ራሱ እንደ ፈቀደ በምልክትና በድንቅ ነገር በልዩ ልዩ ተእምራትም፤ መንፈስ ቅዱስንም በማደል አብሮ መስከረለት።

ዕብራውያን 2፡1-4

4. የእግዚአብሔር ቃል በመለኮታዊ የመንፈስ መነዳት የተጻፈ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስን ከሌሎች መጽሐፍቶች ልዩ የሚያደርገው ይህ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የተጻፈው ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነሳስተውና ተነድተው ነው። በሌላ አባባል፤ ፍጡር የሆኑና ሚች የሆኑ ሰዎችን ጣት በመጠቀም እግዚአብሔር ጽፎታል።

ቅዱሳን መጽሐፍት ሁሉ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለባቸው ናቸው፤ ለማስተማር፤ ለመገሠጽ፤ ለማቅናት በጽድቅም መንገድ ለመምከር ይጠቅማሉ፤

2ኛ ጢሞቴዎስ 3፡16
(አዲሱ መደበኛ ትርጉም)

5. የእግዚአብሔር ቃል ብርቱና የሚመረምር ነው።

ይህ እንዴት ያለ እውነት ነው! ቀላል የሆኑ የመጽሐፍ ቅዱስ እውነቶች ለሰዎች ሊካፈሉ በሺዎች የሚቆጠሩ ሰዎች ይሰወጣሉ። እኔ ቃሉ ሲተላለፍ በመስማቴ በድንገት ሕይወቴ ተለውጧል።

የእግዚአብሔር ቃል ሕያው ነውና፤ የሚሠራም፤ ሁለትም አፍ ካለው ሰይፍ ሁሉ ይልቅ የተላለ ነው፤ ነፍሱን መገፈስንም ጅማትንና ቅልጥምንም አስከላይ ድረስ ይወጋል፤ የልብንም ስሜትና እሳብ ይመረምራል፤

ዕብራውያን 4:12

6. የእግዚአብሔር ቃል ለሰው ልጅ ብልፅግናና የተትረፈረፈ ሕይወት እግዚአብሔር ያዘጋጀው መንገድ ነው።

እግዚአብሔር ለብልፅግና ያዘጋጀው መንገድ የዳበሩ አስተሳሰቦችና የሰው ልጆችን ብልጠት አይደለም። ለብልፅግና መንገዱ የእርሱ ቃል ነው።

የዚህ ሕግ መጽሐፍ ከአፍሀ አይለይ፤ ነገር ግን የተጻፈበትን ሁሉ ትጠበቅና ታደርግ ዘንድ በቀንም በሌሊትም አስበው የዚያን ጊዜም መንገድህ ይቀናልሃል ይከናወንልሃልም።

ኢያሱ 1:8

ልጄ ሆይ፤ ንግግሪን አድምጥ ወደ ቃሊም ጆርህን አዘግብል። ከዓይንህ አታርቃት፤ በልብህም ውስጥ ጠብቃት። ለሚያገኙህት ሕይወት፤ ለሥጋቸውም ሁሉ ፈውስ ነውና።

ምሳሌ 4:20-21

መጽሐፍ ቅዱስ የሚከተሉትን ስድስት ነገሮች ነው

1. መጽሐፍ ቅዱስ በእግዚአብሔር መንፈስ በመነዳት የተገለጸና የነገሮችን ሁሉ ትክክለኛ ፍጻሜ የሚያሳይ ነው። በዚህ መጽሐፍ መንግሥተ ሰማያት ይከፈታል፤ የገሀንም ደጃችም ተጋልጠዋል። ይህ መጽሐፍ ለመንገደኛ ካርታ፤ ለተጓዥ ምርኩዝ፤ ለአብራሪው ኮምፓስ፤ ለወታደሩ ሰይፍ፤ ለክርስቲያን መመሪያ ነው።

2. መጽሐፍ ቅዱስ እስከ ዘላለማዊ ደህንነት የሚያበቃ የእግዚአብሔር ኃይልና ለአሁኑም ወቅት ለሥጋ፤ ለነፍስ፤ ለመንፈስ እርዳታን የምናገኝበት ነው። (ሮሜ 1:16፤ ዮሐንስ 15:7)። ክርስቶስ ዋነኛው የክብረ የመልእክቱ እምብርት፤ የሰው ልጅ በሳንት አላማው፤ እና የእግዚአብሔር ክብር ፍጻሜው ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የሀብት ማዕድን ማውጫ፤ የጤንነት ምንጭ እና የፍስሃ ዓለም ነው።

3. መጽሐፍ ቅዱስ በየትኛውም ዘመን ላሉ ሰዎች የእግዚአብሔር ፈቃድ ወይም ቃል-ኪዳን ሲሆን አሁን እና በእዚህ ዓለምም ሆነ በሚቀጥለው ዘላለማዊ ሕይወት እግዚአብሔር ለሰዎች ያለውን አላማ የሚገልጥ ነው። የተገለፀበት ወይም በዘመን ሁሉ ለሰው ልጅ የተሰፋ ቃል ኪዳን፤ ሰው አሁን ባለበት ሁኔታና ለወደፊቱም ሕይወት የእግዚአብሔርን እቅድ የሚገልጽ ነው። ጸፍርድ ቀን ይከፈታል፤ ለዘላለምም ይኖራል። በትንሹም ሆነ በከፍተኛ ትጋት አገልግሎታቸውን ለፈጸሙት ይሸልማል፤ ቅድስናውን ባራከሱት ላይ ይፈርዳል።

4. መጽሐፍ ቅዱስ የሰውን የቀድሞ፤ የአሁንና የወደፊት ሕይወት የሚያመላክት የእግዚአብሔር መዝገብ ነው። በክርስቶስ ኢየሱስ ለሚያምኑ ሁሉ የዘላለማዊ ድኅነት መልእክትን እንዲሁም በወንጌል ላይ ለሚያምፁም ዘላለማዊ ፍርድን ይዟል።

5. በሥነ-ጽሑፋዊ ይዘቱ፤ መጽሐፍ ቅዱስ እስከ አሁን ከተጻፉ ጽሑፎች ሁሉ በደረጃው ቀዳሚ ነው። ቃለ እግዚአብሔር መለኮታዊና 66 መጽሐፍትን የያዘ ሲሆን፤ ከእነዚህም ከሌሎቹ ረጃጅም ምዕራፎች ያሉዋቸው ቀሪዎቹ ደግሞ በጣም ሉሜጭር መልእክቶችን የያዙ ናቸው። እነዚህ መጽሐፍት የተለያዩ የሥነ-ጽሑፍ ይዘት ሲኖራቸው ታሪክ፤ የሰዎች የሕይወት ታሪክ፤ ግጥሞች፤ ቅኔዎች፤ ምሳሌያዊ አባባሎች፤ መዝሙሮች፤ ደብዳቤዎች፤ የአምልኮ ሥርዓትን ለመፈፀም የሚያግዙ ጽሑፎች፤ ሕጎች፤ ተረቶች፤ ተምሳሌያዊ አባባሎች፤ ትንቢቶች እና ሌሎችንም ሰዎች ሃሳባቸውን የሚገልፁባቸውን መንገዶች ያካትታል።

6. የእግዚአብሔርን ሐሳብ፣ ሰው ያለበትን ሁኔታ፣ የመጻፍን መንገድ፣ የኃጢአተኞችን ፍርድ፣ የአማኞችን ደስታ የሚገልፅ ብቸኛው መጽሐፍ ነው። አስተምህሮዎቹ የተቀደሱ፣ መመሪያዎቹ የተሟሉ፣ ታሪኮቹ እውነተኛ፣ ውሳኔዎቹም የማይለዋወጡ ናቸው። ለመምራት ብርሃን፣ ለመኖር መንፈሳዊ ምግብ፣ ለማጽናናት አይዞህ ባይ ነው። የሰው ልጅ ጥበበኛ ይሆን ዘንድ ሊያነበው፣ ለደህንነቱ ሊያምነው፣ እና ይቀደስ ዘንድ ሊታዘዘው ይገባል። አእምሮውን ለመሙላት፣ ልቡን ለመግዛት፣ እግሮቹን በጽድቅና በእውነተኛ ቅድስና ለማስኬድም ሊያነበው ይገባል። መጽሐፍ ቅዱስን በዝግታ፣ በመደጋገም፣ በጸሎት፣ በማሰላሰል፣ በመመርመር፣ እና ተመስጦ፣ ሊያነበው ይገባል። ከሁለንተናው ጋር እስኪዋሃድ፣ ተራራን የሚያንቀሳቅስ እምነት ከውስጡ እስኪያፈልቅ ድረስ ያለማቋረጥ በቋሚነት፣ በጽናት እና በትጋት ሙሉ በሙሉ ሊያጠናው ይገባል።²

መጽሐፍ ቅዱስ የሚከተሉትን ስምንት ነገሮች አይደለም

1. መጽሐፍ ቅዱስ እንደ ክታብ፣ አስማት፣ ጣዖት ወይም ማናቸውም ይህን የመሳሰሉ ድንቃድንቅን ለመሥራት የምንጠቀምበት ወይም ለዚህ የተዘጋጀ አይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ እነዚህን ነገሮች አይደለም። አንድ ሰው መጽሐፍ ቅዱስን ቢያጠና እና ትምህርቶቹንም ቢለማመድ አሁንም ሆነ በመጨረሻው ሕይወት ውስጥ ድንቆች ሊሠሩ ማየት እንደሚችል ይናገራል።

2. መጽሐፍ ቅዱስ በጊዜ ቅደም ተከተል የተቀመጠ የታሪክ ክስተቶች ወይም በመሃሉ ምንም የታሪክ ክፍተት የሌለው እንደ ሰንሰለት እየተቀጣጠሉ የሚሄዱ መለኮታዊ ንግግሮች አይደለም። በአሥራ ስምንት ምዕተ ዓመታት ውስጥ ለብዙ ሰዎች ጥቂት እዚህ ጥቂት ደግሞ እዚያ ተደርጎ የተሰጠ ነው። (ኢሳይያስ 28: 9-11) ሆኖም ግን ፍጹም አንድነቱን የጠበቀ ነው።

3. መጽሐፍ ቅዱስ ሰማያዊ ብቻ ሆኖ፣ ከሰው ችሎታ ውጪ በሆነ መለኮታዊ ቋንቋ የተዘጋጀ አይደለም። ይህ መጽሐፍ በሚቀል የሰው ልጆች ቋንቋ የተጻፈ የእግዚአብሔር መገለጥ ነው።

4. መጽሐፍ ቅዱስ የምስጢር መጽሐፍ አይደለም። ምስጢር እንደሆነ ተደርጎ ቢታሰብም ሊያነበው ለወደደ ሁሉ አንድም ሳይቀር በግል ማንም ተርጉሞ ሊረዳው የሚችል ግልጽ መጽሐፍ ነው።

5. መጽሐፍ ቅዱስ አንድ ነገር ተናግሮ ሌላ የትርጉም ፍቺ የሚሰጥ መጽሐፍ አይደለም። አንድ የመጽሐፍ ክፍል በአጠቃላይ አንድ ቀላል ትርጉም አለው። አልፎ አልፎ በጥቂት ቦታዎች ሁለት ትርጉም ያላቸው ክፍሎች ያጋጥሙናል፤ የዚህም ምክንያቱ በደንብ ግልፅ ሊሆን፣ ከጥቅሶቹ ወይም ከተዛማጁ ምዕራፍ የተነሣ ሊሆን ይችላል። በቃለ እግዚአብሔር ውስጥ አንዳንዶች እንደሚሉት ከአንዱ ክፍል አንድ ሺ የተለያዩ ትርጉሞችን ማግኘት አይቻልም።

6. መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔርን የመጻፍ ችሎታ ወይም ፈላስፋነት ማሳያ አይደለም። እግዚአብሔር መገለጡን ለመዘገብ በተጠቀመባቸው ሰዎች የተጻፈ መጽሐፍ ነው። የተጠቀበመት ስልትም ራሳቸው የተረዱትን እውነት እንዲጽፉና የራሳቸውን ቋንቋ ለመጠቀም ነፃነት እንዲኖራቸው በማድረግ ነው። በመንፈስ መነዳታቸውም በእውነቱ ላይ አንድ እንዲሆኑ ዋስትና ሆኗቸዋል እንጂ በአፃፃፍ ዘዴ፣ በቃላት አጠቃቀምና የአገላለፅ መንገድ ተመሳሳይ አይደሉም።

7. መጽሐፍ ቅዱስ በአንድ ትምህርት ላይ በዘዴ የተቀነባበረ መጽሐፍ አይደለም፤ ይሁንና ግን በተግባር በእያንዳንዱ ጉዳይ ላይ መለኮታዊ መረጃን ይሰጣል። አንድ ሙሉ እውነት ለማግኘት በተለያዩ ቅዱሳን የተጻፉትን የእግዚአብሔር መረጃ የሆኑትን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች ከዚህም ከዚያም በማሰባሰብ ይጠይቃል። ይህ ዓይነት አካሄድ በሚኖርበት ጊዜ ፍፁም ኅብር ያለው

የተቀናጀ ተመሳሳይና አንድ ሰው በእርግጥ ሊረዳ የሚገባውን ጉዳይ በግልፅነት የሚያገኝበት ይሆናል።

8. መጽሐፍ ቅዱስ ከአንድ አገር ወይም ሕዝብ ምርጫ፣ ባህል፣ ልማድ የተወሰደ አይደለም፤ ለአንድ ትውልድ ወይም ዘመን የተጻፈም አይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ በየትኛውም ዘመን ውስጥ ያለ ማንኛውም ትውልድ እንዲቀበለውና የእግዚአብሔርን ፈቃድ የማይጻረር እስከሆነ ድረስ የራሱን ሕግና ባህልን መጠበቅ የማይከለክል መጽሐፍ ነው።³

ምዕራፍ 6

የመጽሐፍ ቅዱስ መሠረት

እኔ ያዘዝኋችሁን የእምላካችሁን የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ትጠብቃላችሁ እንጂ ባዘዝኋችሁ ቃል ላይ አትጨምሩም፤ ከእርሱም አታጎድሉም።

ዘጸግም 4፡2

ቀኖና

ብዙዎች ታላላቅ የሚባሉ ጸሐፊዎች ጽሑፎቻቸውን በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው እንደጻፉ ይናገራሉ። ለእግዚአብሔር ሕዝብም የቀረቡ በርካታ በደብዳቤ መልክ የተጻፉ ጽሑፎችና መጽሐፍትም ነበሩ። ከዚህም የተነሣ በይፋ ተቀባይነት ያላቸውን፣ ቅዱሳን ሰዎች በመንፈስ ተነድተው የጻፉዋቸውን ጽሑፎች ለይቶ ማስቀመጥ ግድ ሆነ። እነኚህ በይፋ ተቀባይነት ያገኙ መጽሐፍትና ጽሑፎች የቃለ እግዚአብሔር ቀኖና በመባል ይታወቃሉ።

ቀኖና ማለት “የቅዱሳን መጽሐፍት አካል የሆነ እውነተኛ፣ ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው እንደጻፉት የሚታመን ጽሑፍ” ማለት ነው። የብሉይ ኪዳን ቀኖና በብሉይ ኪዳን ውስጥ የተዘረዘሩ መጽሐፍትን የሚመለከት ሲሆን የአዲስ ኪዳን ቀኖናም በአዲስ ኪዳን መጽሐፍ ውስጥ ለመጨረሻ ጊዜ ተቀባይነትን አግኝተው የተዘረዘሩትን ጽሑፎች ያካትታል።

በቸልታ ዓይነት ልናልፈው የማይገባን አንድ አስፈላጊ እውነት ቀኖና ወይም ቃለ አግዚአብሔር የምንለውን ቤተ ክርስቲያን እንዳልፈጠረችው ነው። ቤተ ክርስቲያን ያደረገችው እነኚህን መጽሐፍት ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው አንደጸፉዋቸው በማመን በይፋ እውቅና መስጠት ነው።

ኤፌ. ኤፍ. ብሩስ የተባለው ሰው ያለውን እስተውል፡-

‘በ 393 ዓ.ም ሲኖድ አፍ ሂፓ የተባለው የቤተክርስቲያን ጉባኤ በመጨረሻ ላይ ባስተላለፈው ውሳኔ የሃያ ሰባቱን የእዲስ ኪዳን መጽሐፍት በመዘርዘር፣ እነኚህ መጽሐፍት ጥንትን የተመሰረተውን ቀኖናነት በድጋሚ አረጋገጠ እንጂ፣ ቀደም ሲል ያልነበራቸውንና ሥልጣን አልሰጣቸውም። (ይህ የሲኖድ አፍ ሂፓ አጭም ከአራት ዓመታት በኋላ እንደገና በሦስተኛው የካርቴጅ ሲኖዶስ ታውጏል።)’

ከዚያን ጊዜ ጀምሮ ተቀባይነት ስላገኙት ሰለ ሃያ ሰባቱ መጽሐፍት በሮማ ካቶሊክም ሆነ በፕሮቴስታንቶች ምንም ዓይነት ጠንክር ያለ ጥያቄ አልነበረም።

‘ብሉይ ኪዳንን በተመለከተ የክርስቲያኖች አብያተ ክርስቲያናትና ለይሁዶች ብሉይ ኪዳንን መሉ ለመሉ በጋራ ይጠቀሙበታል። ቢሆንም ግን የክርስቲያኖች አብያተ ክርስቲያናት ተመሳሳይ የብሉይ ኪዳን መጽሐፍትን ቢቀበሉም፣ በውስጥ ያሉት መጽሐፍት ቁጥር ግን ይለያል ለዚህም ምክንያቱ፡-

- i. የክርስቲያኖች አብያተ ክርስቲያናት የሳሙኤልን፣ የነገሥትንና፣ የዜና መጽሐፍት በሁለት ክፍሎች ከፋፍለዋቸዋል
- ii. አይሁዶች ታናናሽ ነቢያትን እንደ አንድ መጽሐፍ ሲወስዱ ክርስቲያኖች ግን እየነጣጠሉ ይወስዷቸዋል።
- iii. የክርስቲያኖች መጽሐፍት ቅዱስ ቅደም ተከተል ከአይሁዶች የሕግ መጽሐፍት የተለየ ነው።

የአይሁዶች የብሉይ ኪዳን ቀኖና ዝርዝር አከፋፈሉ ከዚህ እንደሚከተለው ቀርቧል። ቀኖናው ሲከፋፈል ሕግ (ቶራ)፣ የትንቢት መጽሐፍ (ነቢሂም). ሥነ-ጽሑፎች (ኬትሁቢሂም) ናቸው።

ክፍል 1	ክፍል 2	ክፍል 3
የሕግ መጽሐፍ (ቶራ)	የነቢያት መጽሐፍ (ነቢሂም)	የሥነ ጽሑፍ መጽሐፍ (ኬትሁቢሂም)
ዘፍጥረት ዘጸአት ዘሌዋውያን ዘትልቀ ዘዳግም	ሀ. የቀድሞ ነቢያት ኢያሱ መሳፍንት ሳሙኤል ነገሥት	ሀ. የቅኔ መጽሐፍት መዝሙር ምሳሌ ኢዮብ
	ለ. ቀጣዮች ነቢያት ኢሳይያስ ኤርሚያስ ሕዝቅኤል አሥራ ሁለቱ	ለ. አምስቱ ጥቅሎች መኃልየ መኃልይ ዘሰሎሞን ሩት ሰቆቃው ኤርሚያስ መክብብ
		ሐ. የታሪክ መጽሐፍት ዳንኤል ዕዝራ-ነህምያ ዜና መጽሐፍ

የቃስ እግዚአብሔር ቀኖና ተቀባይነት ያገኙባቸው አምስት

ምክንያቶች

1. የአይሁድ ሕዝብ የራሳቸውን የቃስ እግዚአብሔር ቀኖናን ያፀኑ ሲሆን ይህም እኛ የብሉይ ኪዳን ብለን የምንጠራውን ነው። ክርስቲያኖች ይህን የብሉይ ኪዳን ቀኖና እስቀድሞ ጌታ ኢየሱስ ተቀብሎታልና ተቀብለንዋል። የአይሁድ የመሥዋእት ሥርዓት በ70 ዓ.ም ኢየሩሳሌምና ቤተ-መቅደሱ ከፈራረሱ በኋላ አብቅቷል። ሆኖም ግን የብሉይ ኪዳን ቀኖና በአይሁዶች ልቦና ውስጥ ከ70 ዓ.ም ቀደም ብሎም ለረጅም ጊዜ ሥር ስለሰደደ አንዳች የማይሻርና የማይለወጥ ነገር አስፈለገ። አይሁድ ተበትነው በነበሩበት ወቅትም፤ በርካታ ተጨማሪ መንፈሳዊ ጽሑፎች በመምጣታቸውና ማዕከላዊነትን ያልጠበቀ ሁኔታ ተፈጠረ፤ ከዚህ የተነሣ የትኛው የመጽሐፍ ክፍል ሥልጣን ያለው የእግዚአብሔር ቃል ለመሆኑ ለይተው መወሰን ነበረባቸው። አይሁድ በአንድ መጽሐፍ የሚያምኑ ሆኑ፤ አንድ ሕዝብ ሆነው እንዲቆዩም ያደረጋቸው ይህ መጽሐፍ ነው።

2. ክርስትና መስፋፋት በመጀመሩ በርካታ የክርስትና እምነት ጽሑፎች መሰራጨት ጀምሩ።

አይሁድ እነዚህን ክርስቲያናዊ ጽሑፎችን በግልፅ በማጋለጥ እንዲወገዙና በሙክራቦቻቸው ውስጥ ጥቅም ላይ እንዳይውል ማድረግ ነበረባቸው።

3. የሰህተት ትምህርት በፍጥነት በመስፋፋቱ የአዲስ ኪዳንን ቀኖና መለየቱ አስፈላጊ ሆነ።

የሰህተት ትምህርት ሰዎች የራሳቸውን አስተሳሰብና ልምምድ የሚያንፀባርቁበትና፤ ተቀባይነት ያለውን እምነትን በመፃረር የሚለማመዱት ልምምድ ነበር። ለምሳሌ ማሪኮን የተባለ ሰው በ140 ዓ.ም የራሱን ቀኖና በማዘጋጀት ሰዎች እንዲከተሉ ይቀስቅስ ነበር። ቤተ ክርስቲያን ከዚህ የተነሣ የእርሱን ተፅዕኖ ለመቋቋም እውነተኛው የአዲስ ኪዳን የቃስ እግዚአብሔር ቀኖና ምን እንደሆነ በማመዛዘን መወሰን ነበረባት።

4. ብዙዎቹ የምሥራቅ አብያተ ክርስቲናት በአምልኮ ጊዜያቸው የሚጠቀሙባቸው መጽሐፍት ፈጽሞ የተሳሳቱ ነበሩ።

በዚህም የተነሣ ቀኖናን በተመለከተ ውሳኔ ላይ መድረስ አስፈለገ።

5. በ 303 ዓ.ም የወጣው የዳዮክሊቲያን መግለጫ፤ የክርስቲያኖች ቅዱሳን መጽሐፍት እንዲወድሙ አወጀ።⁷

ለሃይማኖት መጽሐፍቶች ቋሚ ጠበቃ ሆኖ ለመሞት የሚፈልግ ማን ይኖራል? ይህን ማወቅ አስፈልጓቸው ነበር!

አንዳንድ ጽሑፎች ለምን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንደተካተቱና

አንዳንዶችም ለምን እንዳልተካተቱ የሚገልፁ ሃያ ምክንያቶች

አንድ ጽሑፍ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ሳይካተት ሲቀር የቀኖና ጽሑፍ አይደለም ማለት ነው። የአዋልድ መጽሐፍትና የሌሎችም ጽሑፎች ጸሐፊዎች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንዳይካተቱ ከተደረጉት ውስጥ ይበልጡን የታወቁ ናቸው። እነዚህ ጽሑፎች በቀኖናነት ተቀባይነት ስላላገኙ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንዳይካተቱ ተደርገዋል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንዲካተቱም ሆነ እንዳይካተቱ የታገዱበት ምክንያት ምንድን ነው? በአጋጣሚ ተሽቀንጥረው እንዲወጡ ተደረገ ወይስ እንደሚገባ ምክንያቱ ተፈትሾ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንዲካተቱ ሆነ?

ከዚህ በታች አንዳንዶቹ ጽሑፎች ለምን ተቀባይነት እንዳገኙና ሌሎችም ለምን እንደተወገዙ የሚያመለክቱ በርካታ ምክንያቶች ቀርበዋል።

ይህን በመጀመሪያ እውቁ፤ በመጽሐፍ ያለውን ትዝቢት ሁሉ ማንም ለዝግ ራሱ ሊተረጎም አልተፈቀደም፤ ትዝቢት ከቶ በሰው ፈቃድ አልመጣምና፤ ዳሩ ግን በእግዚአብሔር ተልከው ቅዱሳን ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው ተናገሩ።

2ኛ ዴጥሮስ 1:20፤21

1. ⁶ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መጽሐፎችን ስለተቀበለና ከእነርሱም ስለ ጠቀሰ በርካታ መጽሐፍትና ጽሑፎች ተቀባይነት አግኝተዋል።

ጌታችን ስለ እነኚህ መጽሐፍት የሰጠው ማረጋገጫ ከምንም በላይ እነኚህ መጽሐፍት በቃለ እግዚአብሔር ውስጥ እንዲካተቱ ማረጋገጫ ነው። ጌታ ኢየሱስ ደቀ መዛሙረቱ በሰገነቱ ላይ ሳሉ እንዲህ አላቸው፡- “እርሱም፡- ከእናንተ ጋር ሳለሁ በሙሴ ሕግና በነቢያት በመዝሙራትም ስለ እኔ የተጻፈው ሁሉ ይፈጸም ዘንድ ይገባል ብዬ የነገርኳችሁ ቃሌ ይህ ነው አላቸው።” (ሉቃስ 24:44) ከዚህ ቃል “የዕብራውያን መጽሐፍ ቅዱስ በሦስት ክፍሎች መከፈሉን ያመለክታል፡- እነርሱም የሕግ መጽሐፍት፣ የነቢያት መጻሕፍትና የቅኔ መጽሐፍት ናቸው። (ከቅኔ መጽሐፍ የተጠቀሰው መዝሙረ ዳዊት ሲሆን፣ ምክንያቱም የመዝሙር መጽሐፍ የመጀመሪያውና ረጅሙ መጽሐፍ በመሆኑ ሊሆን ይችላል።)”⁸

እርሱም፡- ከእናንተ ጋር ሳለሁ በሙሴ ሕግና በነቢያት በመዝሙራትም ስለ እኔ የተጻፈው ሁሉ ይፈጸም ዘንድ ይገባል ብዬ የነገርኳችሁ ቃሌ ይህ ነው አላቸው።

ሉቃስ 24:44

“ጌታ ኢየሱስ ከፈሪሳዊያን የተለምዶ ንግግር ጋር አይስማማም ነበር። (ማርቆስ 7፣ ማቴዎስ 15) ከዕብራውያን ቀኖና ፅንሰ ሀሳብ ጋር ግን ችግር አልነበረውም። የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ቀኖናን በተመለከተ በእርሱና በአይሁዶች መካከል ምንም ዓይነት ግጭት ለመኖሩ ማስረጃ የለም።”⁹

አይሁድ ሊወግሩት ደግመው ድንጋይ አነሡ። ኢየሱስ፡- ከአባቴ ብዙ መልካም ሥራ አሳየኳችሁ፤ ከእነርሱ ስለ ማናቸው ሥራ ትወግሩኛላችሁ? ብሎ መለሰላቸው። አይሁድም፡ ስለ መልካም ሥራ አንወግርህም! ስለ ሲድብ አንተም ሰው ስትሆን ራስህን አምላክ ስለ ማድረግህ ነው አንጂ ብለው መለሱለት። ኢየሱስም እንዲህ ብሎ መለሰላቸው። እኔ። እማልክት ናችሁ አልሁ ተብሎ በሕጋችሁ የተጻፈ አይደለምን? መጽሐፉ ሊሻር አይቻልምና እነዚያን የእግዚአብሔር ቃል የመጣላቸውን እማልክት ካላቸው የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ ስላልሁ እናንተ አብ የቀደሰውን ወደ ዓለምም የላከውን። ትሳደባለሁ ትሉታላችሁን?

ዮሐንስ 10:31-36

ከአቤል ደም ጀምሮ በመሠዊያውና በቤተ መቅደስ መካከል እስከ ጠፋው እስከ ዘካርያስ ደም ድረስ፣ ከዚህ ትውልድ እንዲፈለግ እምን አላችኋለሁ፣ ከዚህ ትውልድ ይፈለጋል።

ሉቃስ 11:51

ከጻድቅ ከአቤል ደም ጀምሮ በቤተ መቅደስና በመሠዊያው መካከል እስከ ገደላችሁት እስከ በራከዩ ልጅ እስከ ዘካርያስ ደም ድረስ በምድር ላይ የፈሰሰው የጻድቅ ደም ሁሉ ይደርስባችሁ ዘንድ።

ማቴዎስ 23:35

¹⁰“ከአቤል ደም ጀምሮ በመሠዊያውና በቤተ መቅደስ መካከል እስከ ጠፋው እስከ ዘካርያስ ደም ድረስ...” ኢየሱስ ስለ ብሉይ ኪዳን ቀኖና ያለው ምስክርነት ምን ያህል እንደሆነ ያረጋግጣል። አቤል፣ ሁላችንም እንደምናውቀው የመጀመሪያው ሰማዕት ነው። (ዘፍጥረት 4:8) ዘካርያስ ደግሞ በዕብራውያን የብሉይ ኪዳን ቅደም ተከተል የመጨረሻው ሰማዕት ሆኖ ተጠርቷል። ለሕዝቡ የትንቢት ቃል እያቀረበ ባለበት “በእግዚአብሔር ቤት አደባባይ ውስጥ በድንጋይ ወገሩት!” (2ኛ ዜና መዋዕል 24:21)። በዕብራውያን ቀኖና ውስጥ ዘፍጥረት የመጀመሪያው መጽሐፍ ሲሆን 2ኛ ዜና መዋዕል ደግሞ የመጨረሻው መጽሐፍ ነው። ኢየሱስ በመሠረቱ የተናገረው ከዘፍጥረት እስከ ዜና መዋዕል ድረስ ነው። ይህ ማለት በእኛ ቅደም ተከተል መሠረት “ከዘፍጥረት እስከ ሚኪያስ” ማለት ነው።

2. እንዳንዶቹ መጽሐፍት ተቀባይነት ያገኙበት ምክንያት በሥልጣን የተነገሩ በመሆናቸው ነው።

እንዳንዶቹ መጽሐፍት በሥልጣን የተነገሩ አይደሉምና ከእግዚአብሔር እጅ እንደተቀበሉት ለማመን ያዳግታል።¹⁰

3. መጽሐፍ በቅዱሳን የእግዚአብሔር ሰዎች ወይም በነቢያት ያልተጻፈ ከሆነ ተቀባይነት አያገኝም።

ቃለ እግዚአብሔር እንደሚናገረው ቅዱሳን የእግዚአብሔር ሰዎች የትንቢትን ቃል በመንፈስ ቅዱስ እየተመሩ ተናገሩ ይላል። በመንፈስ ቅዱስ ያልተመሩና ቅዱሳን የእግዚአብሔር ሰዎች ያልሆኑ ሰዎች የጻፉዋቸውን መጽሐፍትና ጽሑፎች መቀበል አንችልም።

4. ጽሑፎች እውነተኛ፣ ቀዳሚ፣ ምንጩ ያልተደባለቀ ሲሆኑ ተቀባይነት ያገኙ ነበር።

የቤተ ክርስቲያን አባቶች “አጠራጣሪ ከመሰለህ አውጣና አስወግደው” የሚል መመሪያ ነበራቸው። ይህም የቀኖና መጽሐፍት የመለየቱን ተግባር ተቀባይነት አጠናክሮላቸዋል።

5. አንዳንዶቹ ጽሑፎች ጠንካራና ኃይለኛ በመሆናቸው ተቀባይነት አግኝተዋል።

በእግዚአብሔር ኃይል የሰውን ሕይወት ለመለወጥ የማይችሉ ጽሑፎች አልተካተቱም።

6. በእግዚአብሔር ሰዎች ተቀባይነት ያገኙ፣ የተሰባሰቡ፣ የተነበቡና ጥቅም ላይ የዋሉ ጽሑፎች እንዲካተቱ ተደርገዋል።

ሐዋርያው ጴጥሮስ በጳውሎስ የተጻፉትን ጽሑፎች እውቅናን በመስጠት ቃለ እግዚአብሔርነታቸውን ተቀብሎ ተጠቅሞባቸዋል (2ኛ ጴጥሮስ 3:16)። ጴጥሮስ የጳውሎስን ጽሑፎች እውቅና ስለ ሰጣቸውም የጳውሎስ ደብዳቤዎች ተቀባይነትን አግኝተዋል።¹¹

7. በአይሁድ የቀኖና ቃለ እግዚአብሔር ውስጥ ያልተካተቱ ጽሑፎች ተቀባይነት አላገኙም።

በዚህም ምክንያት እነኚህ መጽሐፍቶች በክርስቲያኖች የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ውስጥም እንዳይካተቱ ተደርገዋል። ከዚህም በመነሳት የክርስቲያኖች የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ከአይሁድ ቶራ (የሕግ መጽሐፍ) ነዚህም (የትንቢት መጽሐፍት) እና ኬቱቢሂም (የቅኔ መጽሐፍት) ጋር ተመሳሳይ መሆናቸውን ታስተውላለሁ።

8. ጌታ ኢየሱስና የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች አንድም ጊዜ ከአዋልድ መጽሐፍትና ከሌሎችም ተቀባይነት ካጡ መጽሐፍት በፍፁም አልጠቀሱም።

በሌላ አንጻር ከሌሎቹ የብሉይ ኪዳን የቀኖና መጽሐፍት ሁሉ ማለት ይቻላል በመቶዎች የሚቆጠሩ አባባሎችንና ማጣቀሻዎች ተጠቅሰዋል። የሚያስገርመው

ጳውሎስ ከአሕዛብ የቅኔ መጽሐፍቶች ሁለት ጊዜ ያህል ሲጠቅስ ከአዋልድ መጽሐፍ አልጠቀሰም።¹²

9. ¹³የመጨረሻው የብሉይ ኪዳን ነቢይ ሲተነቢይ፣ ከእግዚአብሔር ተልኮ ወደ እስራኤል የሚመጣው መልአክተኛ የክርስቶስ መንገድ ጠራጊ አንደሚሆን ተናግሯል። (ሚልክያስ 3:1)

አብዛኞቹ የአዋልድ መጽሐፍት የተጻፉት በሚልክያስና በክርስቶስ ኢየሱስ ዘመን መካከል ነው። እነኚህ የአዋልድ መጽሐፍት ጸሐፊዎች የክርስቶስ መንገድ ጠራጊ ባለመሆናቸው፣ እነርሱን ለማካተት የሚያበቃ ፍሬ ነገር አልተገኘባቸውም።

10. የአዋልድ መጽሐፍት ጸሐፊዎች መለኮታዊ ሥልጣን አለን አላሉም፤ በሌሎችም መሰል ጸሐፊዎች መለኮታዊው ሥልጣን ቦታ አልተሰጠውም።

እነኚህን እምስት የኢያሱን መጽሐፍት በአንድነት ለመጠቅለል እሞክራለሁ፤ ይህንንም የማደርግበት ምክንያት በእኚህ መጽሐፍት ውስጥ ያለው የተንዘዛ መረጃ እና ብዛት ያለው ጽሑፍ የታሪኩን ጭብጥ ለማግኘት ለሚፈልጉ ሰዎች ለማንበብ እስቸጋሪ ይሆንባቸዋል ብዬ ስላስብሁ ነው።

2ኛ መቃብያን 2:23፤24 (ዘ ኒው ኢንግሊሽ ባይብል)

እዚህ ላይ ሥራዬን አደመድማለሁ። ጽሑፉ በደንብ የተጻፈና አንደሚገባ የተጠናቀረ ከሆነ፣ እኔም ተስፋ ያደረግሁት ይኸው ነው፤ የማይረባና አንደነገሩ ከሆነ የምችለውን ያህል ሞክሬአለሁ።

2ኛ መቃብያን 15:38 (ዘ ኒው ኢንግሊሽ ባይብል)

11. ¹⁴አንዳንዶቹ ጽሑፎች ከመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ ጋር የተፋለሱ በመሆናቸው ተቀባይነትን አላገኙም።

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንዲህ ያለው የተፋለሰ አጻጻፍ ተቀባይነት የለውም።

12. እንዳንዶቹ ተቀባይነት ያጡ ጽሑፎችና የአዋልድ መጽሐፍቶች እርስ በእርስ የሚቃረኑ ናቸው። በእንዳንድ ቦታም ከቃለ እግዚአብሔር አስተምህሮ ጋር ይቃረናሉ።

13. አዋልድ መጽሐፍት ከጥንቱ የቃለ እግዚአብሔር እትም ጋር የሚወራረስ ነገር የላቸውም።

መጀመሪያ ከቃለ እግዚአብሔር ጋር የተቀላቀሉት ከ300 ዓ.ም በኋላ ነበር። የሎዶቂያው ጉባኤ (Laudicean council) በ363 ዓ.ም በእግዚአብሔር መንፈስ እንዳልተጻፉ አረጋግጦ አገለገላቸው፤ በዚያን ወቅት እንዳንዶቹ በመንፈስ እንደተጻፉ በመቁጠር ተሟገቱ።

14. የአዋልድ መጽሐፍት በካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንኳ እስከ 1546 ድረስ እንደ ቀናና ስላልተቆጠሩ እውቅናና ተቀባይነት አልነበራቸውም።

ከረጅም ዓመታት በኋላ ለምን እንደገና እንደተቀበሉባቸው በጣም የሚያስገርም ነው።

15. የአይሁድ ታሪክ አዋቂዎች የአዋልድ መጽሐፍትን እንደ ቃለ እግዚአብሔር ቆጥረው አክብሮት አይሰጧቸውም።

ጆሴፊስ የተባለ የአይሁድ የታሪክ ተመራማሪ (ከ 30-100 ዓ.ም) የአዋልድ መጽሐፍትን በግልጽ አግልጧቸዋል። የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ቁጥርም 22 ነው ብሏል።

16. አይሁዳዊ ፈላስፎች የአዋልድ መጽሐፍትን እንደ ቃለ እግዚአብሔር ቆጥረው አክብሮት አይሰጧቸውም።

ፊሎ (ከ 20 ዓ.ዓ - 40 ዓ.ም) የእስክንድርያ አይሁዳዊ ፈላስፋ፤ አብዛኞቹን የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ከመጥቀሱ ባሻገር ለሦስቱ ዋና ዋና የብሉይ ኪዳን ክፍሎች

እውቅና ሲሰጥ፤ የአዋልድ መጽሐፍትን ግን በፍጹም በእግዚአብሔር መንፈስ የተጻፉ ናቸው ብሎ አይጠቅስም።

17. ከክርስቶስ ሞት በኋላ በነበሩ አራት ክፍለ ዘመኖች አዋልድን በመንፈስ የተጻፉ ናቸው ብሎ እውቅና የሰጠ ምንም ዓይነት ቀናና ወይም የክርስቲያኖች ጉባኤ አልነበረም።

18. አብዛኞቹ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን አባቶች የአዋልድ መጽሐፍትን በመቃወም ድምፃቸውን አሰምተዋል። ለምሳሌ አሪጅን፤ የኢየሩሳሌሙ ሳይሪስ፤ አትናቲዮስ ጥቂቶቹ ናቸው።

19. ጀርም (340-420 ዓ.ም)፤ ታላቁ የቫልጌት ተርጓሚ (የ4ኛው ክፍለ ዘመን የላቲን ቋንቋ መጽሐፍ ቅዱስ) የአዋልድ መጽሐፍት የቀናና መጽሐፍት አካል ናቸው ብሎ አልተቀበለም።

ጀርም በዚህ ጉዳይ ላይ ከአውጊስቲን ጋር ተከራክሯል። እንዲያውም ይህ ሰው በመጀመሪያ ላይ የአዋልድ መጽሐፍትን አልተረጉምም ብሎ አሻፈረኝ ካለ በኋላ፤ በመጨረሻ ግን ጥቂቶቹን በተቻኮለ ሁኔታ ተርጉሟል። ከሞተ በኋላ “በቡድኑ ላይ” የአዋልድ መጽሐፍቶች ከጥንቱ የላቲን ቅጂ ተወስደው ወደ ላቲን ቫልጌት በቀጥታ ተጨምረዋል።

20. አብዛኞቹ የተሃድሶ አራማጆች፤ ሌላው ቀርቶ የሮማ ካቶሊክ የመጽሐፍ ቅዱስ መምህራን በተሃድሶ ዘመን የአዋልድ መጽሐፍትን አልተቀበሏቸውም።

ማርቲን ሉተርና ሌሎችም የተሃድሶ አራማጆች የአዋልድ መጽሐፍትን ቀናናዊነት አልተቀበሉም።¹⁴

የአዋልድ መጽሐፍት አያስፈልጉህም፤

በመጽሐፍ ቅዱስ ጽና!

አዋልድ (Apocrypha) ቃሉ የመጣው ከግሪክ ሲሆን ትርጉሙም “የተሰወረ ወይም የተደበቀ” የሚል ትርጉም አለው። የአዋልድ መጽሐፍት ከብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ጋር የተቀላቀሉ ሲሆን በወንጌላዊያን እማኞች ዘንድ ከቀኖና መጽሐፍት ጋር የማይካተቱ ናቸው።

የአዋልድ መጽሐፍት ቀኖና ውስጥ የማይካተቱባቸው አራት ምክንያቶች

1. ¹⁵የአዋልድ መጽሐፍት ከታሪክና ከመልክ አምድር አኳያ ትክክለኛነት የጎደላቸውና ከጊዜው ጋር የማይሄዱ ናቸው።
2. የአዋልድ መጽሐፍት አስተምህሮ (ዶክትሪን) ተፋልሶ ያላቸው ሲሆኑ ከቃለ እግዚአብሔር ጋር የተላለፉ ፈጥሮ የማውራት ልምምድ አላቸው።
3. አዋልድ የፈጠራ ሥነ-ጽሑፍ ሲሆኑ በመንፈስ ሙላት ከተሞላው ቃለ እግዚአብሔር አቀራረብም ሆነ ይዘት የተቃረነ እካሄድ አላቸው።
4. የአዋልድ መጽሐፍት ንፁህ ቃለ እግዚአብሔር የሚስተላልፉባቸው ትንቢታዊ መልእክቶች ያላቸውን ኃይል፣ ቅኔያዊ ለዛ፣ የሃይማኖት ስሜት የመሳሰሉን መለኮታዊ ስሜቶች ያጎደሉ ናቸው።¹⁵

አብዛኛዎቹ ክርስቲያኖች አዋልድ መጽሐፍት ምን እንደሆነና በውስጣቸው የያዙትም ምን እንደሆነ ስለማያውቁ ስለ እነዚህ መጽሐፍት አጠር ያለ ማጠቃለያ መስጠቱ አስፈላጊ እንደሆነ ተገንዝቤያለሁ።

የአዋልድ ማጠቃለያ

161 መጽሐፈ ዕዝራ ካልእ (150 ዓ.ዓ)

ይህ መጽሐፍ አይሁድ ከባቢሎን ምርኮ ከተመለሱ በኋላ በእስራኤል ምድር የነበረውን ተሃድሶ ያወሳል። ከዚህ መጽሐፍ በመጀመር የዕዝራን፣ የነህምያን ታሪክ የሚዳስስ ቢሆንም ደራሲው በርካታ ተዓማኒነት የጎደላቸውን አፈታሪኮች ጨምሮበታል። በጣም ከሚያስገርሙ ታሪኮች ውስጥ የሦስት ዘቦችን ታሪክ እናነባለን። እነዚህ ሰዎች በምድር ላይ ብርቱ የሆነ ነገር ምንድን ነው በሚል ይከራከራሉ። አንደኛው ሰውም “ወይን ነው” ይላል፤ ሌላኛውም “ንጉሥ” ይላል፤ ሦስተኛውም “ሴትና እውነት ናቸው” ይላል። ሦስቱም መልሶቻቸውን ከንጉሡ ትራስ ሥር ያስቀምጣሉ። ንጉሡ ከእንቅልፉ ሲነቃ እነዚህ ሦስት ሰዎች ለምክንያቶቻቸው ማስረጃ እንዲያቀርቡ ይፈልጋል። በአንድ ድምፅ የተሰጠው ውሳኔ፦ እውነት ከምንም በላይ ታላቅ ብርቱ እንደሆነች ነው። ዘሩባቤል መልሱን ስለሰጠ የኢየሩሳሌምን ቤተ መቅደስ በድጋሚ እንዲገነባ እንደተፈቀደለት ይናገራል።

2. መጽሐፈ ዕዝራ ሱቱኤል (100 ዓ.ም)

ይህ አዋልድ መጽሐፍ ሰባት ራእዮችን ይዟል። ማርቲን ሱተር በእነዚህ ራእዮች በጣም ግራ ከመጋባቱ የተነሣ ይህን መጽሐፍ ወደ ኤልቢ ወንዝ ውስጥ መወርወር ይገባል ብሏል።

ጦቢት (ከክርስቶስ ልደት በፊት በሁለተኛው ክፍለ ዘመን መግቢያ)

አጭር ድርሰት ነው። በአጻጻፉ የፈሪሳዊያንን አባባል ይመስላል። አብዝተ የሚያሳው ሕግን፣ ያልረከሰ ምግብን፣ የመታጠብ ሥርዓትን፣ ቸርነትን፣ ም

ጸሎትን ነው። ለችግረኛ ምፅዋትን በመስጠት ስለ ኃጢአት ገስሃ እንደማይገኝ ከሚናገረው ከቃለ እግዚአብሔር ትምህርት ጋር በግልፅ የሚለያይ ነው።

ዮዲት (ከክርስቶስ ልደት በፊት በ2ኛው ምዕተ ዓለም አጋማሽ የተጻፈ ነው)

ይህ መጽሐፍ ልብ ወለድና የፈሪሳዊያንን ሁኔታ ይመስላል። የታሪኩ ዋና ተዋናይ ባል የሞተባት አይሁዳዊቷ ቆንጆ ዮዲት ናት። የምትኖርበት ከተማ በጠላት ወታደር ሲወረር፣ የቤት ሠራተኛዋን ይዛ፣ የአይሁዶች ገፅህናው የተጠበቀ ምግብ አዘጋጅታ ጥቃቱን ወዳደረሱት ወታደሮች የጦር ጄኔራል ድንኳን አመራች። እርሱም በውበቷ ተማርኮ በድንኳኑ ውስጥ ማረፊያ አዘጋጀላት። በአጋጣሚም አእምሮውን እስኪስት ድረስ ጠጥቶ ሰከረ። ዮዲትም የራሱን ሰይፍ አንስታ አንገቱን ቆርጣ ገደለችው። ከዚያም ከሠራተኛዋ ጋር በመሆን፣ የጄኔራሉን አንገት በቦርሳ ይዛ አመለጠች።

በአቅራቢያ ወደሚገኘው ከተማ በመሄድም በግድግዳ ላይ ሰቀለችው። መሪያቸውን ያጡት የአሶራዊያን ሠራዊትም ተሸነፉ።

በእስቴር መጽሐፍ ላይ የተጨመረ (በ100 ዓ.ዓ)

ከብሉይ ኪዳን መጽሐፍት የእግዚአብሔር ስም ያልተጠቀሰበት የእስቴርና መርዶኪዮስ እንደሆሙ ብናነብም በግልፅ ጸሎትን ስለማድረጋቸው ግን እናነብም። ይህን የጎደለ ነገር ለማካካስም እነዚህ ሁለት ሰዎች የጸለዩትን ረጅም ጸሎት አርጤክስስ ከጻፋቸው ሁለት ደብዳቤዎች ጋር በአባሪው መጽሐፍ ላይ እናገኛለን።

የሰለሞን ጥበብ (በ 40 ዓ.ም)

ይህ መጽሐፍ አይሁድ ከተጠራጣሪነት፣ ከቁሳዊነትና ከጣዖት አምልኮ እንዲጠበቁ የተጻፈ ነበር። ልክ እንደ ምሳሌ መጽሐፍ ሁሉ ጥበብ በዚህም መጽሐፍ ስብእና ተሰጥቷታል። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ በርካታ የልቦለድ ታሪኮች ተቀንባብረው ተዘክረዋል።

መክብብ ወይም የሲራክ ጥበብ

በዚህ መጽሐፍ በከፍተኛ ደረጃ ላይ የተራቀቀ የሃይማኖት ጥበብን እናገኛለን። አንዳንዱ ጽሑፍም ልክ ቀኖናዊውን የምሳሌ መጽሐፍ ይመስላል። በጣም ተግባራዊ የሚሆንና ትክክለኛ ምክርም በውስጡ ይዟል። ለምሳሌ ከአራት በኋላ ስለሚደረግ ንግግር እንዲህ ተጽፏል፡-(32፡8)

“እጥር ምጥን ያለ ቃል ተናገር፤ በተመጠኑ ቃላት ብዙ ተናገር...”

“ከሚናገረው በላይ አንደሚያውቅ ሰው ተመላለስ”

በተጨማሪም (33፡4)፡- “የምትናገረውን አስቀድመህ አዘጋጅ፤ ከዚያም ተደማጭ ትሆናለህ”

ጆን ዊስሊ ስብከቶቹን ሲያዘጋጅ ከዚህ መክብብ መጽሐፍ ብዙ ጊዜ ይጠቀም ነበር። በአንግሊካን ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አሁንም ድረስ እኚህ ጽሑፎች ይዘወተራሉ።

ባሮክ (ከ 100 ዓ.ዓ አካባቢ)

ለነቢዩ ኤርምያስ በጸሐፊነት ያገለገል በነበረው በባሮክ በ582 ዓ.ዓ እንደተጻፈ ተደርጎ ቀርቧል። በ70 ዓ.ዓ የኢየሩሳሌምን መፈራረስ እንዴት እንደሆነ ለመተንተን ይሞክራል።

ይህ መጽሐፍ አይሁዳዊያን ዳግም እንዳያምጹ፤ ይልቁንም ለንጉሡ እንዲገዙ ያስጠነቅቃል። ዳሩ ግን ብዙም ሳይቆይ ከ132 ዓ.ዓ - 135 ዓ.ዓ የ ባር ኮቻብ የአመፅ እንቅስቃሴ በሮማዊያን አገዛዝ ላይ ተካሄደ። የባሮክ ስድስተኛው ምዕራፍ “የኤርምያስ ደብዳቤ” የሚል ሲሆን በውስጡም ጣኦት አምላኪነትን በመቃወምና በአጽንኦት በማስጠንቀቅ ተጽፏል። ይህ ጽሑፍ ምናልባት በግብፅ አሌክሳንድርያ ላሉ አይሁዶች የተፃፈ ነው ተብሎ ይገመታል።

የዳንኤል መጽሐፍ 12 ምዕራፎችን ይዟል። ከክርስቶስ ልደት በፊት በመጀመሪያው 9.9 የሰሉሳና ታሪክ የሚል አሥራ ሦስተኛ ምዕራፍ ተጨምሮለታል። ይህቺ ሴት ውብ የሆነች በባቢሎን የነበረ አይሁድ መሪ ሚስት ነበረች። ወደ እርሱ ቤት የአይሁድ ሽማግሌዎችና መላኩንት አዘውትረው ይመጡ ነበር። ከእነኚህ ሰዎች

ሁለቱ በፍቅሯ ተነድፈው ከእርሷ ጋር ለመዳራት ሲሞክሩ፤ ትጮሃለች። በዚያ ጊዜም ሰዎቹ በአንድ ወጣት ክንድ ላይ ተንተርሳ እንዳገኙዋት በሐሰት ይናገራሉ። እርሷም ወደ ፍርድ ትቀርባለች። ሁለቱ ምስክሮች በአንድነት ተስማምተው ስለመሰከሩባት ኃጢአተኛ ናት ተብሎ የሞት ፍርድ ይወሰንባታል።

ዳንኤል የተባለው ወጣትም የፍርዱን ችሎት ያቋርጥና ለሁለቱ መስካሪዎች መስቀለኛ ጥያቄ ያቀርብላቸዋል። ሁለቱን ሰዎች ለየብቻ ካደረገ በኋላ ሱሳና ከፍቅረኛዋ ጋር በአትክልቱ ቦታ በየትኛው ዛፍ ሥር እንዳገኙዋት ይጠይቃቸዋል። ሁለቱ የተለያዩ መልስ በመለሱ ጊዜ ሱሳና ከሞት ትተርፍና ሁለቱ ሰዎች ይገደላሉ።

በተመሳሳይ ዘመን ስለ ባኦልና ስለ ዘንዶው የሚያትተው ታሪክ 14ኛ ምዕራፍ ሆኖ ተጨምሯል። የዚህ ምዕራፍ ዋነኛ አላማም የጣኦት አምልኮን ሞኛሞኝነት ለማመልከት ሲሆን ሁለቱን ዋና ታሪኮችም ይዟል።

የመጀመሪያው ታሪክ ንጉሥ ቂሮስ ዳንኤልን ለምን ባኦል የተባለውን ጣዖት እንደማያመልክ ይጠይቀዋል። ለጣኦቱም የሚቀርብለትን በርካታ በጎችን፤ እህልና ዘይትንም በየቀኑ በማሳየት ታላቅነቱን እንዲያይ ያደርገዋል። ዳንኤልም በአንዱ ምሽት ለጣኦቱ የቀረበው ምግብ በተቀመጠበት በቤተ መቅደሱ መግቢያ ወለል ላይ አመድ ይነሰንሳል። በነጋታው ጠዋት ንጉሥ፤ ባኦል ሌሊቱን በቤተ መቅደሱ ሲመገብ ያደረውን ምግብ ለዳንኤል ለማሳየት ወደ መቅደሱ ይወስደዋል። ዳንኤልም ሌሊቱን ወደ መቅደሱ ካህናቱና ቤተሰቦቻቸው ገብተው እንደነበር የሚያመለክት የእግር ዱካ ምልክት ያሳየዋል። ንጉሥም ይህን ሲያይ ካህናቶቹን በመለየፍ መቅደሱንም ያፈራርሰዋል።

የዘንዶው ታሪክ ልክ እንደዚሁ ገጽ ባህሪው አፈታሪክ ነው። አንደ ጦቢት፤ ዮዲት፤ ሱሳና ሁሉ ይህም አፈታሪክ ከአይሁድ የልብ ወለድ ፈጠራ ድርሰቶች አንዱ ነው። ከሃይማኖት አሴት አንፃርም ፋይዳቸው በጣም ጥቂት ነው።

የሦስት ዕብራውያን ሕፃናት ዝማሬ ዳንኤል 3:23ን ተከትሎ በጥንታዊ የዕብራይስጥና የላቲን ቋንቋ ይቀርባል። ከመዝሙር 148 ዝማሬዎችን በመቅዳትም ልክ መዝሙር 136 ላይ እንዳለው የድግግሞሽ ውዳሴ በመሰለ አባባል 32 ጊዜ በመደጋገም “ዝማሬና ውዳሴ ለእርሱ ይሁን፤ ለዘላለም ስሙ የከበረ ይሁን” ይላል።

ከመቃብያን ዘመን ጋር የተቀየመው የምናሴ ጸሎት
(2ኛው ክፍለ ዘመን ከክርስቶስ ልደት በፊት)

ክፉው የይሁዳ ንጉሥ የምናሴ ጸሎት ተብሎ የሚታሰበው የተጻፈበት ነው። 112ኛ ዜና 33:19 ሀሳቡ ተገልጿል። “ደግሞም ጸሎቱ፤ እግዚአብሔርም እንደተሰመነው፤ ኃጢአቱና መተላለፉ ሁሉ፤... እነሆ በባለ ራሕዩ ታሪክ መጽሐፍ ተጽፏል።” ይህ ጸሎት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አይገኝም፤ እንዳንዶቹ ጸሐፊዎች ታዲያ ይህን ክፍተት ለመሙላት የራሳቸውን ፈጠራ ሞክረዋል!

1ኛ መቃብያን በ1ኛው ክፍለ ዘመን ከክርስቶስ ልደት በፊት

በአዋልድ መጽሐፍ ውስጥ ይህ መጽሐፍ ከሁሉም ዋጋ ያለው ነው ሲባል ይችላል። የሦስቱን መቃባዊያን ወንድማማቾች ይሁዳ፤ ዮናታን፤ ስምኦን ብዝበዛ ይገልፀልናል። በአይሁ ታሪክ ውስጥ በጣም አስፈላጊና የታሪክ ምንጭ ናቸው የሚባሉትን ከጄሴፈስ ጋር ተዳምሮ የዘመኑን ዋናና አስገራሚ የአይሁድ ታሪኮች ይዟል።

2ኛ መቃብያን (በተመሳሳይ ዘመን የተጻፈ ነው)

ከመጀመሪያው ክፍል ጋር ተከታትሎ የመጣ ሳይሆን ጎን ለጎን የሚሄድ ሲሆን አይሁድ በመቃባዊያን ላይ ስለተቀዳጁት ድል ብቻ የሚተርክ ነው። ከመጀመሪያው የመቃባዊያን ታሪክ ጋር ሲነፃፀር አፈታሪካዊነቱ የበለጠ ነው።¹⁷

የእግዚአብሔርን ቃል ታላቅነት አድንቅ

የእግዚአብሔር ቃል ለምን ሊታመን እንደሚገባው የሚገልፁ አራት ምክንያቶች

1. የእግዚአብሔር ቃል ሊታመን ይገባዋል ምክንያቱም ለቀደሙት ትውልዶች የተገባውን ቃል ኪዳን ተፈጽሟል።
እንደ ተናገረው ተስፋ ሁሉ ለሕዝቡ ለአስራኤል ዕረፍትን የሰጠ እግዚአብሔር ይመስገን በባሪያው በሙሴ ከሰጠው ከመልካም ተስፋ ሁሉ እንድ ቃል አልወደቀም።
1ኛ ነገሥት 8:56
  2. መጽሐፍ ቅዱስ ሊታመን ይገባዋል ምክንያቱም እግዚአብሔር እስከሚፈጸም ድረስ በቃሉ የጸና በመሆኑ ነው።
እኔ እግዚአብሔር ነኝ እናገራለሁ የምናገረውም ቃል ይፈጸማል፤ ደግሞም አይዘገይም እናንተ ዓመፅና ቤት ሆይ፤ በዘመናችሁ ቃሌን እናገራለሁ አፈጽመውማለሁ፤ ይላል ጌታ እግዚአብሔር።
ሕዝቅኤል 12:25
- አውነት አላችኋለሁ፤ ሰማይና ምድር እስኪያልፍ ድረስ፤ ከሕግ አንዲት የውጣ ወይም አንዲት ነጥብ ከቶ ለታልፍም፤ ሁሉ እስኪፈጸም ድረስ።

እግዚአብሔርም፡- አፈጽመው ዘንድ በቃሌ አተጋለሁና መልካም አይተሃል አለኝ።

ኤርምያስ 1፡12

3. መጽሐፍ ቅዱስ ሊታመን ይገባዋል፤ ምክንያቱም፤ በሚለዋወጠው ዓለም ውስጥ የማይለዋወጥ በመሆኑ ነው።

የጌታ ቃል ግን ለዘላለም ይኖራል። በወገኔልም የተሰበከላችሁ ቃል ይህ ነው።

1ኛ እፕሮስ 1፡25

4. ሰማይና ምድር ያልፋሉ የእግዚአብሔር ቃል ግን ለዘላለም ይኖራል።

ሰማይና ምድር ያልፋሉ ቃሌ ግን አያልፍም።

ማቴዎስ 24፡35

ሰማይና ምድር ያልፋሉ ቃሌ ግን አያልፍም።

ሉቃስ 21፡33

ምዕራፍ 9

መጽሐፍ ቅዱስ ለምን ከሌሎች መጽሐፍቶች የበላይ እንደሆነ

ብዙ ሰዎች የዚህን ታላቅ መጽሐፍ ልዩ መሆንና የበላይነት አይረዱትም። ይህ መጽሐፍ ከሌሎች መጽሐፍቶች ሁሉ የተለየ ነው። አንድ ሰው “ልዩ” ለሚለው ቃል ትርጓሜውን ቢጠይቅህ “መጽሐፍ ቅዱስ” ማለት ነው ብለህ ልትመልስ ትችላለህ። “ልዩ” የሚለው ቃል የመዝገበ ቃላት ፍቺ አንድ እና ብቸኛ ማለት ነው። በተጨማሪም ከሌሎቹ ሁሉ የተለየ፤ አምሳያ ወይም እኩያ የማይገኝለት ማለት ነው።

መጽሐፍ ቅዱስን በምድር ላይ ካሉ ሌሎች መጽሐፍቶች ሁሉ የበላይ የሚያደርገው ሃያ ዘጠኝ ምክንያቶች

1. መጽሐፍ ቅዱስ ከሌሎች መጽሐፍቶች ይልቅ የበላይ ያደረገው እውነታ፤ በዘመናት ሁሉ መካከል ከሁሉ በላይ እምነት የሚጣልበት ታሪካዊ ሰነድ በመሆኑ ነው።

የአንድ ታሪካዊ ሰነድ ዋናው ቅጂ እጃችን ላይ በማይኖርበት ጊዜ፤ ሌሎቹ ቅጂዎች እውነተኛ ለመሆናቸው ማመሳከሪያ እንፈልጋለን። ይህንንም በሁለት መንገዶች ይከናወናል፡-

ሀ. ዋናውን ቅጂ የበለጠ የሚመስሉና ተመሳሳይ የሆኑ ሁለትና ከዚያም በላይ ቅጂዎች ካገኘን እነዚህ ቅጂዎች ዋናው ሰነድ ምን እንደሚመስል የሚያንፀባርቁ ለመሆናቸው የበለጠ እርግጠኛ እየሆንን እንሄዳለን።

ለ. በቅጂዎቹና በዋናው ሰነድ መካከል ያለው የጊዜ ልዩነት በጣም አጭር ከሆነ፣ ቅጂዎቹ ዋናውን ሰነድ የሚያንፀባርቁ ለመሆናቸው የበለጠ እርግጠኞች እንሆናለን።

¹⁷“ከ 5300 በላይ የሆኑ የታወቁ የአዲስ ኪዳን የግሪክ ቅጂዎች አሉ። በተጨማሪም በላቲን ቫልጌት ከ 10 ሺ በላይ ቅጂዎች፣ ቢያንስ 9300 የሚደርሱ ሌሎች የጥንት ትርጉሞች(MSS) አሉ። በተጨማሪም ከ24000 በላይ የሚሆኑ የአዲስ ኪዳን ክፍል የሆኑ ቅጂዎች በአሁኑ ጊዜ አሉ።”

“ወደዚህ ደረጃ መድረስ የጀመረ ማረጋገጫ የተገኘለት የትኛውም ዓይነት ጥንታዊ ሰነድ የለም። ለማንኛውም ያህል የሆሜር ኢሊያድ የተሰኘ መጽሐፍ በሁለተኛ ደረጃ የሚገኝ ሲሆን በአሁኑ ወቅት 643 ቅጂዎች አሉት። የመጀመሪያው ሙሉ የሆነ የሆሜር ቅጂ የተሰበሰበው በ13ኛው ክፍለ ዘመን ነው።”¹⁷

¹⁸ጆን ዋርዊክ ምንቶንምሪ የተባለ ሰው እንዲህ ሲል ተናግሯል፣ “ከጥንታዊያን ቅጂዎች ውስጥ የአዲስ ኪዳን መጽሐፍትን ትክክለኛነት ብንጠራጠር፣ ሌሎች ምርጥ ጥንታዊ ሰነዶች ሁሉ ወደ ዋጋቢነት ይንሸራተታሉ ። የትኛውም ጥንታዊ ሰነድ እንደ አዲስ ኪዳን ማረጋገጫ አልተገኘለትም።”

¹⁹ሰር ፍሬዴሪክ ጂ ኬንዩን የተባለ የብሪታንያ ቤተ መዛግብት ዋና ዳይሬክተርና ስለ (MSS) ዋና መግለጫ ሰጭ የነበረ ሰው እንዲህ ሲል ተናግሯል፣ “ከቁጥር ብዛት በተጨማሪ፣ የአዲስ ኪዳን ቅጂ ከጥንታዊያን ደራሲዎች ጽሑፎች ልዩ ነው፣ ይህ ልዩነት በዚህ ዘመን የበለጠ ግልፅ ሆኗል። በሌሎቹ መጽሐፍቶች ላይ በዋናው ሰነድና በቅጂዎቹ መካከል ያለው የጊዜ ክፍተት እንደ አዲስ ኪዳን በጣም አጭር የሆነ የለም። የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት የተጻፉት በመጀመሪያው ክፍለ ዘመን

መገባደጃ ላይ ሲሆን፣ ቅጂዎቹ የተሰበሰቡት ወደ አራተኛው ክፍለ ዘመን፣ ማለትም ከ 250 እስከ 300 ዓመታት ካለፉ በኋላ ነው።

“ይህ ክፍተት ልዩነት ነው ሲባል ይቻል ይሆናል፣ ሆኖም ከሌሎቹ ጥንታዊያን ታላላቅ ደራሲዎች ጽሑፍ ጋር ሲተያይ ምንም ማለት አይደለም። ትክክለኛ ቅጂዎች ናቸው ተብለው ከሚታመኑት ውስጥ የባለ ቅኔው የሶፎክላስ ሰባት ድርሰቶች ቅጂ እርሱ ከሞተ ከ 1400 ዓመታት በኋላ የተገኙ ናቸው።”

ኬንዩን በመቀጠልም ስለ መጽሐፍ ቅዱስና የጥንታዊ ታሪክ ጥናት ሲያብራራ እንዲህ ሲል ተናግሯል፣ “በመጀመሪያው የመጽሐፍ ቅዱስ ቅጂና በጥንታዊው የዋና ሰነድ ማስረጃ መካከል ያለው የጊዜ ልዩነት ስንጠቃው የተጋነነ የጊዜ ክፍተት እንመለከትም፣ በመጨረሻ ላይ የተገኘውና ዋነኛው ቅጂ መካከል ልዩነት ሲኖር ይቻላል የሚለውም ጥርጣሬ አሁን ተወግዷል። የአዲስ ኪዳን ቅጂ ጥንታዊነትና አጠቃላይ ተዓማኒነቱ የተረጋገጠ ሆኗል።”

2. መጽሐፍ ቅዱስ ከሌሎች መጽሐፍት የበላይ ነው! ምክንያቱም የጥንታዊ ታሪክ ጥናት ሁልጊዜም የታሪካዊነቱን ፍፁምነትና ዋጋ ያለው መሆኑን እንዳረጋገጠ ነው።

ፈለገን ግሉይክ የተባለ ታዋቂ አይሁዳዊ የጥንታዊ ታሪክ ጥናት ተመራማሪ እንዲህ ሲል ተናግሯል፣ “የመጽሐፍ ቅዱስን እውነተኛነት አከራካሪ የሚያደርግ አንድም የጥንታዊ ታሪክ ጥናት ግኝት አልተገኘም።” ማብራሪያውን ሲቀጥልም እንዲህ ይላል፣ “በተለይም ከጥንታዊ ታሪክ ምርምር አኳያ ሲታይ፣ የመጽሐፍ ቅዱስ ቅድመ ቅጂዎች አስገራሚ ታሪካዊ ፍፁምነትን ይዘው እናገኛለን።

ዊልያም ሌፍ አልብራይት፣ የተባለ ዝነኛ የጥንታዊ ታሪክ ተመራማሪም፣ እንደገለፀው “የጥንታዊ ታሪክ ምርምር የብሉይ ኪዳን ታሪካዊ እውነተኛነት ያለ ምንም ጥርጥር ያረጋግጣልናል” ብሏል። አልብራይት በመቀጠልም ሲያብራራ፦ “በአሥራ ስምንተኛውና በአሥራ ዘጠነኛው ክፍለ ዘመን የነበሩ ስመጥር የታሪክ

ትምህርት ቤቶች በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ ያሳዩ የነበረው ክልክ ያለፈ አጠራጣሪ አስተያየት፤ ደረጃ በደረጃ በየጊዜው ከሚገኙ የአርኪዎሎጂ ግኝቶች የተነሳ ዋጋ እያጡ መጥተዋል። ከአንድ ግኝት ወደ ሌላ ግኝት በተሄደ መጠን ቁጥር ስፍር የሌላቸው ዝርዝር መረጃዎች የመጽሐፍ ቅዱስን ትክክለኛ የታሪክ ምንጭነት የሚያሳዩ ከመሆናቸው የተነሳ ተቀባይነቱን እየጨመረ እንዲመጣ አድርገውታል።²⁰

3. የመጽሐፍ ቅዱስ የበላይነት በመልእክቱ አንድ መሆንና ከዘመን ወደ ዘመን ተሸጋሪ በመሆኑ ይገለጻል። አርባ የሚደርሱ ጸሐፊዎች፤ ለ1500 ዓመታት ባዘገመ የጊዜ ልዩነት ስድሳ ስድስቱን መጽሐፍት ጽፈዋል። ብዙዎቹ ሌሎች የጻፏቸውን መልእክቶች በፍፁም አላዩም፤ ይሁንና ግን እርስ እርሱ አይጣረሱም። በአንድ ርዕስ ላይ በተለያዩ አርባ ሰዎች የተጻፉ መጽሐፍት ሰብስብና መስማማት ይችሉ እንደሆነ ተመልከት።

የመጽሐፍ ቅዱስን አንድነትና ዘመን ተሸጋሪነት የሚያመለክቱ ዘጠኝ ነጥቦች።

ሀ. መጽሐፍ ቅዱስ የተጻፈው ከ1500 ዓመታት በላይ በዘለቀ የጊዜ ልዩነት ነው።

ለ. መጽሐፍ ቅዱስ ተጽፎ ሲጠናቀቅ ከ 40 ትውልዶች በላይ አሳልፏል።

ሐ. መጽሐፍ ቅዱስ የተጻፈው ከ40 በላይ በሆኑና የተለያዩ የሕይወት ተሞክሮ በነበራቸው ሰዎች ነው።

- ሙሴ፣ የፓለቲካ መሪና በግብጽ ዩኒቨርሲቲ ውስጥ የሰለጠነ
- ጴጥሮስ፣ አሳ አጥማጅ
- አሞፅ፣ እረኛ
- ኢያሱ፣ የጦር ጀነራል
- ነሀምያ፣ ጠጅ አሳላፊ
- ዳንኤል፣ ጠቅላይ ሚኒስቴር
- ሉቃስ፣ የሕክምና ዶክተር

➤ ሰለሞን፣ ንጉሥ

➤ ማቴዎስ፣ ቀረጥ ሰብሳቢ

➤ ጳውሎስ፣ መምህር

መ. መጽሐፍ ቅዱስ በተለያዩ ቦታዎች ተጽፏል

➤ ሙሴ፣ በምድረ በዳ

➤ ኤርሚያስ፣ በጉድጓድ እስር ቤት

➤ ዳንኤል፣ በተራራማ ቦታና በቤተ መንግሥት

➤ ጳውሎስ፣ በእስር ቤት

➤ ሉቃስ፣ በጉዞ ላይ

➤ ዮሐንስ፣ በፍጥሞ ደሴት

➤ ሌሎችም፣ በውትድርና ዘመቻ

ሠ. መጽሐፍ ቅዱስ በተለያዩ ዘመን የተጻፈ ነው።

➤ ዳዊት በጦርነት ዘመን

➤ ሰለሞን በሰላም ዘመን

ረ. መጽሐፍ ቅዱስ በተለያዩ ሰሜት ውስጥ ተጽፏል።

➤ አንዳንዶች በከፍተኛ ደስታ ውስጥ ሆነው

ሌሎች ደግሞ በጥልቅ ሃዘንና መከላከት ውስጥ ሆነው ጽፈዋል።

ሰ. መጽሐፍ ቅዱስ በተለያዩ አህጉር ውስጥ ተጽፏል

➤ እስያ፣ አፍሪካና አውሮፓ

ሸ. መጽሐፍ ቅዱስ በሦስት ቋንቋዎች ተጽፏል።

➤ ዕብራይስጥ፣ የብሉይ ኪዳን ቋንቋ። በመባል ይታወቃል። በ2ኛ ነገሥት 18:26-28 “የአይሁድ ቋንቋ” ሲባል በኢሳይያስ 19:18 ውስጥ ደግሞ የካንዳን ቋንቋ ተብሏል።

➤ አረምኛ፡- በታላቁ እስክንድር ዘመን ከክርስቶስ ልደት በፊት ከ6ኛው-4ኛው ክፍለ ዘመን በምሥራቁ የዓለም ክፍል "የጋራ ቋንቋ" በመባል ይታወቅ ነበር።

➤ ግሪክ፡- የአዲስ ኪዳን ቋንቋ ነው። በክርስቶስ የእገልግሎት ዘመን ይህ ቋንቋ ዓለም አቀፋዊ መግባቢያ ነበር።

ቀ. መጽሐፍ ቅዱስ በመቶዎች የሚቆጠሩ አከራካሪ ርዕሰ ጉዳዮች አካላት፡፡ አከራካሪ ርዕሰ ወሬው ሲነሳ ወይም ለውይይት ሲቀርብ ተቃራኒ አመለካከቶች የሚያስነሳ ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች በመቶዎች የሚቆጠሩ አከራካሪ ጉዳዮች ላይ ከዘፍጥር እስከ ራእይ የጻፉ ሲሆን፤ እነኚህ ጽሑፎች እረስ በርስ የሚስማሙ እና ተያያዥነታቸውን የጠበቁ ናቸው። በውጤቱም እንደ ግልጽ የሆነ ታሪክን ገልጠዋል፤ ይህም "እግዚአብሔር የሰውን ልጅ መዋጀቱ ነው!"

ኤፌ ኤፍ ብሩስ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ምን ይላል

"ማንኛውም የሰው አካል ብልት፤ የእጠቃላዩ አካል ክፋይና ከሌሎቹ ብልቶች ጋር በአንድነት የሚቆጠር ነው። ልክ እንደዚሁ ማንኛውም የመጽሐፍ ቅዱስ መጽሐፍ በትክክል የሚያመለክተው ወደ መላው መጽሐፍ ቅዱስ ነው።"

"መጽሐፍ ቅዱስ በመጀመሪያ እይታው፤ በተለይ የእይታውን ታሪክ የያዘ የሥነ ጽሑፍ ስብስብ ይመስላል። በርካታና ልዩ ልዩ ሰነዶችን በአንድነት የያዘው ይህ መጽሐፍ በ1400 ዓመታት ውስጥ በተለያዩ ሁኔታ ውስጥ የተጻፈ ነው።"

"ጸሐፊዎቹ የጻፉት ከተለያዩ ምድር ሲሆን፤ በምዕራብ ኢጣሊያ ሜስፕታሚያ እና በምሥራቅም አቅጣጫ ፐርሺያም ሊደርስ ይችላል።"

"ጸሐፊዎቹ ራሳቸው ከተለያዩ ዘር፤ ነገድ የተሰባሰቡ፤ በመቶዎች በሚቆጠሩ የዓመትና በቦታ ርቀት የሚለያዩ ሲሆን፤ ይህ ብቻ ሳይሆን ከተለያዩ የሕይወት ተሞክሮም የተሰባሰቡ ነበሩ። በነ-ሮ ልዩነታቸውም ንጉሦች፤ እረኞች፤ ወታደሮች፤ የሕግ አዋቂዎች፤ አሳ አጥማጆች፤ የመንግሥት ባለሥልጣኖች፤ ባለሟሎች፤

ካህናት፤ ነቢያት፤ ድንኳን ሰፊ፤ የህክምና ባለሙያ፤ አንዳንዶቹም ጽሑፋቸውን ከማግኘት በቀር ምንነታቸው የማይታወቅ ነበሩባቸው።

"ጽሑፎቻቸውም አንዱ ከሌላው ሰፊ የአጻጻፍ ዘይቤ ልዩነት ነበረው። በውስጣቸውም ታሪክ፤ ሕግ፤ (የሲቪል ሕግ፤ የወንጀልኛ መቅጫ ሕግ፤ የሥነ ምግባር ሕግ፤ መንፈሳዊ የበዓል ሥርዓቶች፤ የመንጸት ሕጎች)፤ ሀይማኖታዊ ቅኔዎች፤ ረጃጅም ጽሑፎች፤ ዜማዊ ግጥም፤ ተረቶችና ውስጠ ወይራ ንግግር፤ የሰው ታሪኮች የግል ደብዳቤዎች፤ የግል ማስታወሻና የቀን ገጠመኞችን አካላት።"²¹

4. ²²መጽሐፍ ቅዱስ መቼም ከታተሙ ሌሎች መጽሐፍቶች የተለየ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ከሌሎች መጽሐፍት በአመጣጡ፤ በቅርፁ፤ በአስተምህሮው፤ በመርሁ፤ በሚያነሳቸው ጥያቄዎች፤ ሥነ ምግባር አገላለፁ፤ በታሪካዊነቱ፤ በትንቢቱ፤ በመገለጡ፤ በሥነ ጽሑፉ፤ በመዋጀቱ፤ በዘላለማዊ ጥቅሙ ከሌሎች መጽሐፍት የበላይነትን ይዟል።

5. መጽሐፍ ቅዱስ ከሌሎች መጽሐፍቶች ጋር ሲወዳደር በዓለም ላይ የገዘፈ ተጽእኖን በማምጣት ተወዳዳሪ የለውም። መጽሐፍ ቅዱስ በእያንዳንዱ ትውልድ በሚሊዮን ለሚቆጠሩ ሕዝቦች በረከት ሆኗል። መጽሐፍ ቅዱስ ምድር ወደ ላቀ ሥልጣኔ ውስጥ እንድትገባ ትልቅ አስተዋጽኦ አድርጓል። ለሰው ልጅ ብሩህ ተስፋና መልካም ፍጻሜ አመላካች ሆኗል።

6. በዚህ ምድር ጥበበኛ የሆኑና እግዚአብሔርን የሚወዱ ታማኝ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔ ቃል መሆኑን ይመስክራሉ። መጽሐፍ ቅዱስን የማይቀበሉ እምነት የለሽ የሆኑና እግዚአብሔርን የማይታመኑ ሰዎች ናቸው።

7. መጽሐፍ ቅዱስ እንደሌሎች መጽሐፍ ሳይሆን ታማኝና እግዚአብሔርን ወዳድ በሆኑ ሰዎች ተጽፏል። በዚህ የተነሣ መጽሐፍ ቅዱስ ኃጢአትን ይወቅላል፤ የጸሐፊዎቹንና የሌሎችን ሰዎች ስህተትም መዝገቧል። ክፉ ሰዎች ይህን

አያደርጉም። ሌላው ቀርቶ መልካም ሰዎች እንኳ በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው ካልሆነ በቀር ሌሎችን ለመርዳት ሊሉ ስለ ራሳቸው ጥፋት አይጽፉም።

8. መጽሐፍ ቅዱስ የሰው ልጆችን ፍላጎት ያሟላል። የሰው ልጅ የአሁንና ዘለዓለማዊ ፍላጎት በመጽሐፍ ቅዱስ ተሟልቷል።

9. መጽሐፍ ቅዱስ በዘመናት ሁሉ መካከል ጸንቶ የቆየ ነው። የምድር ነገሥታትና ሃይማኖተኞችም በከንቱ ሊያጠፉት ሞክረዋል። እግዚአብሔር ግን መጽሐፍ ቅዱስን የማይጠፋና አሸናፊ አድርጎታል።

10. መጽሐፍ ቅዱስ በይዘቱ ለማያዊና ዘለዓለማዊ ባህርይ ያለውና የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ያረጋገጠ በመሆኑ ክሌሎች መጽሐፍት የላቀ ነው።

11. የመጽሐፍ ቅዱስ ስብከት የሰዎችን ሕይወት ይለውጣል። ሰዎች ለዚህ ታላቅ መጽሐፍ ያላቸው ምላሽ የዚህን መጽሐፍ ልዕለ ተፈጥሮአዊ መሆኑን የላቀ ተፈጥሮ ያለው መሆኑን ያሳያል።

12. መጽሐፍ ቅዱስ በመልእክቱ ወሰን የለሽ ጥልቀትና እጅግ በርካታ አሳቦች የያዘ በመሆኑ ክሌሎች መጽሐፍት የላቀ ነው።

13. መጽሐፍ ቅዱስ ሊገመት ከሚችለው በላይ በርካታ ትንቢቶችን በውስጡ በመያዙ የበላይነትን ይዟል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ወደ ሶስት ሺ ሶስት መቶ የሚደርሱ ትንቢቶች ተፈጻሚነት አግኝተዋል። ከመቶዎችና ከሺ ዓመታት በፊት ቀደም ብለው የተነገሩ ትንቢቶች ተፈጽመዋል። ከእነዚህ ትንቢቶች አንዱም ወድቆ አልቀረም። ወደ 2908 የሚጠጉ ጥቅሶች ተፈጽመዋል። ወደ ፊትም ይፈጸማሉ።

14. መጽሐፍ ቅዱስ በተዓምራዊ ባህርይው የበላይ ነው። በቃለ እግዚአብሔር በመቶዎች የሚቆጠሩ ተዓምራቶች ተመዝግበዋል።

በሚጸልዩና የመጽሐፍ ቅዱስን የተስፋ ቃል በሚጠባበቁ ዘንድ በየቀኑ ተዓምራቶች በመሆን ላይ ይገኛሉ።

15. መጽሐፍ ቅዱስ በእንክን የለሽነቱ ብቸኛ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ በሳይንሳዊ ምርምርና በታሪካዊ ጥናትም ትክክል ነው። በታሪክ፣ በሥነ ፈለግ፣ በሥነ ፍጥረት፣ በሥነ ምድር፣ በመልክእ ምድር፣ ወይም በሌሎችም የትምህርት ዘርፎች፣ ከተሰጡ በርካታ መግለጫዎች ውስጥ አንድም ሰው በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ አንዳችም ስህተት አላገኘም።

16. መጽሐፍ ቅዱስ በመስማማት ክህሎቱ የበላይ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ሁልጊዜ በሁሉም ርእሰ ጉዳይ ከወቅቱ ጋር ራሱን አመጣጥኖ የሚገኝ ነው። በዚህ የተነሣ በአፍሪካ፣ በእስያ፣ በአውሮፓ ወይም በአሜሪካ ባሉ ሕዝቦች ላይ ተግባራዊ ይሆናል። ከሺ ዓመታት በፊት ለነበሩ ሰዎች ጠቃሚ የነበረ ሲሆን ዛሬም በሃያ አንደኛው ክፍለ ዘመን ለሚኖረው ሕዝብም አስፈላጊ ነው።

17. መጽሐፍ ቅዱስ በሥነ ምግባርም ሆነ በመንፈሳዊ ኃይሉ የበላይ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ የሰውን መንፈሳዊም ሆነ ሥነ ምግባራዊ ፍላጎት በፍፁም ያሟላ ነው።

18. መጽሐፍ ቅዱስ በአስተምህሮው የበላይ ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ አስተምህሮ ከሰው ልጅ አስተሳሰብ፣ የማኅበራዊ ግንኙነት መርህ፣ ሃይማኖትና ባህል የላቀ ነው።

19. መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል በመሆኑ የበላይ ነው። የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐፊዎች ከሦስት ሺህ ስምንት መቶ ጊዜ በላይ፣ የጻፉትን ቃል እግዚአብሔር ተናግሯቸው አንደጻፉ ተናግረዋል። በሌላ አባባል መጽሐፍ ቅዱስ ራሱ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ይናገራል።

20. መጽሐፍ ቅዱስ በዓለማዊ ታሪኮችም የበላይ ነው። በርካታ ሃይማኖት የለሾች፣ አይሁዶችና ክርስቲያን ጸሐፊዎች በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያሉትን ተጨባጭ ሁኔታዎች ትክክለኛነት መስክረዋል። መጽሐፍ ቅዱስ እውነት፣ ሐቀኛ፣ በእግዚአብሔር መንፈስ የተጻፈ እንደሆነ ጠቅሰዋል።

21. መጽሐፍ ቅዱስ በዓለም ዙሪያ ሥርጭቱ የበላይ ነው። የአብዛኞቹ ደራሲዎች መጽሐፍቶች የሚሰራጩት ባለብት ኅብረተሰብ ውስጥ ብቻ ነው። በአንድ ሀገር በጣም ዝነኛ የሆኑ በርካታ ደራሲዎች በሌላ አገር ደግሞ ፈጽሞ የማይታወቁ መሆናቸውን ስታውቅ ትገረማለህ። ወደ መጽሐፍ ቅዱስ ስትመጣ ግን እንዲህ አይደለም!²²

“መጽሐፍ ቅዱስ በብዙ ሕዝብ የሚነበብ ክሌሎች መጽሐፍት በበለጠ በበርካታ ቋንቋዎች የተተረጎመ ነው። ሙሉው መጽሐፍ ቅዱስ በብዙ ቅጂዎች የታተመም ሲሆን እንደ መጽሐፍ ቅዱስ በክፍል ተወስዶ የታተመ ሌላ መጽሐፍ በታሪክ ውስጥ የለም።

አንዳንዶች በተወሰኑ ወራት ውስጥ ወይም በዓመት ውስጥ አንድ መጽሐፍ በከፍተኛ መጠን ተሸጦ ይላሉ። ይሁንና ግን ከዓመት ዓመት በቋሚነት የሚመራ እንደ መጽሐፍ ቅዱስ የለም፤ ሌላው ቀርቶ ከመጽሐፍ ቅዱስ ሥርጭት ጋር የሚፎካከር አንኳ አይኖርም።”

ኤች ዋይ ፓይቨራንግ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ብሏል

ኤች ዋይ ፓይቨራንግ ሲናገር የዛሬ 30 ዓመት ገደማ፤ ለብሪቲሽ እና ለውጭ የመጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር የህትመት አቅርቦ ፍላጎት ለማሟላት በሚከተለው መጠን ማተም ነበረበት፡-

በእያንዳንዱ ሦስት ሰከንድ ቀንና ማታን ጨምሮ አንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ቅጂ፤ በእያንዳንዱ ደቂቃ ቀንና ማታን ጨምሮ ሃያ ሁለት ቅጅ፤ በእያንዳንዱ ቀንና ማታ በሰዓት 1369 ቅጅ፤ ዓመቱን ሙሉም በቀን 32876 የሚደርስ መጽሐፍ ቅዱስ መታተም ነበረበት።

ይህ አስገራሚ ቁጥር በዓለም ውስጥ ወደ ተለያዩ አገሮች ወደ 4583 ሳጥኖች ተዘጋጅቶለት ወደ 490 ቶን በሚመዝን ክብደት መሠራጨቱን ማወቅ ጥልቅ በሆነ ሁኔታ የሚያስገርም ነው።²³

22. መጽሐፍ ቅዱስ በዓለም አቀፍ ትርጉሙ የበላይ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ በትርጉም ሥራ የመጀመሪያ የገዘፈ የትርጉም ሥራ የተሠራለት ነው። ከብሉይ የዕብራውያን ቋንቋ የተቀዳው የግሪክ ትርጉም፤ (ሴፕቱዋጀንት) ከክርስቶስ ልደት በፊት በ250 ዓመት የተዘጋጀ ነው። በዓለም ውስጥ አሉ ከሚባሉ የትርጉም ሥራዎች በላቀ፤ በተደጋጋሚ የተተረጎመና፤ በቀላል ትርጉምም የተዘጋጀ ነው።

ኢንሳይክሎፒዲያ ብሪታኒካ ላይ እንደ ተገለፀው “በ1966 ሙሉው መጽሐፍ ቅዱስ በዓለም ዙሪያ በ240 ቋንቋዎችና ቀበልኛ የአነጋገር ዘዬዎች ተዘጋጅቷል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከሚገኙ መጽሐፍት ውስጥ አንዱ ወይም ከአንድ በላይ መጽሐፍትም በ739 ተጨማሪ ቋንቋዎች ተዘጋጅተዋል። አጠቃላይ መጽሐፍ ቅዱስ የታተመባቸው ቋንቋዎች ብዛት 1280 ደርሷል።”

ከ1950-1960 ድረስ ሦስት ሺ የሚደርሱ የመጽሐፍ ቅዱስ ተርጓሚዎች በትርጉም ሥራ ላይ ነበሩ። የትርጉም ሥራን በተመለከተ መጽሐፍ ቅዱስ በዓይነቱ የተለየ (አምሳያ የሌለው፤ ብቸኛ) ነው።²⁴

23. መጽሐፍ ቅዱስ በዓመታት መሃከል ፀንቶ በመቆየት የበላይ ነው።

²⁵የሕትመት መሣሪያዎች ከመፈጠራቸው በፊት የተጻፈበት ማንኛውም ዓይነት የሕትመት ቁስ ሊጠፋ የሚችል በመሆኑ በመቆየት ለሚቆጠሩ ዓመታት ደግሞ ደጋግሞ ሌላ ቅጅ መዘጋጀት ያስፈለገው ቢሆንም፤ ይዘቱ፤ ትክክለኛነቱ እና ሀልውናው አልከሰመም። ከጥንታዊ የጽሑፍ ሥራዎች ጋር መጽሐፍ ቅዱስን ስናወዳድረው አሥር የሚሆኑ ምርጥ የጥንት የሥነ ጽሑፍ ቅጂዎች በአንድነት ቢጨፈሰቁ ከሚኖራቸው ቅጅ በላይ አለው።

ጆን ዋሪክ ሞንቶጎምሪ ስለ መጽሐፍ እንዲህ ብሏል

“ከጥንታዊያን ቅጂዎች ውስጥ የአዲስ ኪዳን መጽሐፍትን ትክክለኛነት በንጠራጠር፣ ሌሎች ምርጥ ጥንታዊ ሰነዶች ሁሉ ወደ ዋጋቢነት ይንሸራተታሉ። የትኛውም ጥንታዊ ሰነድ አንድ አዲስ ኪዳን የተሻለ ማረጋገጫ አልተገኘለትም።”

ጆን ሊያ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ብሏል

ጆን ሊያ በዓለማችን ታላቅ የሆነውን መጽሐፍ ቅዱስ ከሼክስፒር ሥራዎች ጋር በማወዳደር ሲናገር፡-

“የሼክስፒር መጽሐፍቶች ከተጻፉ ከሁለት መቶ ስምንት ዓመታት ያነሰ ዕድሜ ቢኖራቸውም፣ ወደ አሥራ ስምንት ከፍለ ዘመናትን ካሳለፈውና ከዚህም ውስጥ አሥራ አምስቱን ከፍለ ዘመን በእጅ የተጻፈ የጥንት ቅጂ ሆኖ ከኖረው ከአዲስ ኪዳን ጋር ሲወዳደሩ የበለጠ አጠራጣሪና የተበረዙ ሆነው እናገኛቸዋለን።”

ምናልባት በደርዘን የሚቆጠሩ ወይም ወደ ሃያ ከሚሆኑት የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት ጥቅሶች በስተቀር፣ ተመራማሪዎች በትክክለኛነታቸው በአንድ ድምጽ ይስማማሉ። አከራካሪ ጉዳይ እንኳ ቢኖር የቃላት አተረጓጎም ላይ እንጂ ቃላቶቹን በተመለከተ አይደለም። በሌላ በኩል የሼክስፒርን ሰላሳ ሰባት ተውኔቶች ስንመለከት በአማካይ ወደ መቶ የሚጠጉ ልዩ ልዩ አጨቃጫቂ ጽሑፎችን እናገኛለን። አብዛኛዎቹ ጽሑፎች የተበረዙና እርስ በእርስ የማይመሳከሩ ከመሆናቸው ባሻገር የንባቡ አጠቃላይ ትርጓሜ ላይ ተጽዕኖ የሚፈጥሩ ሆነው እናገኛቸዋለን።”²⁵

24. መጽሐፍ ቅዱስ መከራን በመቋቋም ችሎታው የበላይ ነው።

ሲዲኒ ኮሌት ስለ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ብሏል

በ1778 የሞተው ፈረንሳዊው ፀረ እምነት ሰው ቮልቴይር፣ ክርስትና በመቶ ዓመታት ውስጥ ከምድረ ገፅ እንደሚጠፋና ታሪክ ሆኖ እንደሚቀር ተናግሮ ነበር። ሆኖም ግን ቮልቴይሪ ታሪክ ሆኖ ሲቀር፣ መጽሐፍ ቅዱስ ግን በምድር ዙሪያ ሁሉ በከፍተኛ ፍጥነት በመሠራጨት በደረሰበት ቦታ ሁሉ ለብዙዎች በረከት ሆኗል።

ቮልቴይር ክርስትናና መጽሐፍ ቅዱስ በመቶ ዓመት ውስጥ ከምድረ ገጽ ይጠፋል ብሎ ቢጎርርም ጌስለርና ኒክስ እንደተናገሩት እርሱ ከሞተ ከአምሳ ዓመታት በኋላ የጄኔቫ የመጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር የቮልቴይርን ማተሚያና መኖሪያ ቤት መጽሐፍ ቅዱስ በብዛት ለማተም መጠቀሙ ምንኛ የሚያስገርም ታሪክ ነው!

በ303 ዓ.ም ዲዮክሊቴያን፣ ክርስቲያኖች አምልኮት እግዚአብሔርን እንዳይፈጽሙና መጽሐፍ ቅዱሳቸውን ለማውደም አዋጅ አወጣ። (የካምብሪጅ መጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ፣ ካምብሪጅ ዩኒቨርሲቲ ፕሬስ 1963)

“.... ንጉሠ ነገሥቱ ይህን ደብዳቤ ያውጃል፣ በየትም ቦታ የምትገኝ ቤተክርስቲያንና መጽሐፍ ቅዱስን በአሳት በማቃጠል እንዲጠፋ፣ ማንኛውም በከፍተኛ ሥልጣን ላይ ያለ አዛዥ ሰብአዊ መብቱ እንዲገፈፍ እና በየትኛውም ቤተሰብ ውስጥ ያለ ማንኛውም ሰው ክርስትናውን ካልተወ ነጻነቱን እንዲገፈፍ።”

ከፍ ብለን ያየነው የዚህ መጽሐፍ ቅዱስን የማጥፋት አዋጅ ተገላቢጦሽ ታሪክ ኢዮሲባስ እንደዘገበው ከ 25 ዓመታት በኋላ የዲዮክሊቴያን ንጉሥ በሆነው በቆስጣንታይን በተደነገገ አዋጅ 50 የመጽሐፍ ቅዱስ ቅጂዎች በመንግሥት ወጪ እንዲዘጋጅ ተደርጓል።²⁶

25. በመጽሐፍ ቅዱስ ትችትን በመቋቋም የበላይ ነው።

ኤች ኤል ሃስቲንግስ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ብሏል

²⁷ኤች ኤል ሃስቲንግስ መጽሐፍ ቅዱስ በአረመኔዎችና በተጠራጣሪ ሰዎች የደረሰበትን ውርጅብኝ የተቋቋመበትን ልዩ መንገድ እንዲህ ብሎ ለመግለጽ ተገዷል፡-

“አረመኔዎች ለአንድ ሺ ስምንት መቶ ዓመታት መጽሐፍ ቅዱስ ትክክል እንዳልሆነ በመግለጽ በርካታ ውርጅብኝ ቢያወርዱም ይህ መጽሐፍ ግን እንደ አለት የጠነከረና የማይበገር ሆኖ እስከ ዛሬ ፀንቷል። ሥርጭቱም ለየጨመረ ከመቼውም ጊዜ በላይ በብዙዎች ተወዳጅና ተነባቢም ሆኗል።”

አረመኔዎች፣ አቅማቸው የፈቀደውን ያህል ከበው ቢያጠቁትም፣ እንደ ሰው የግብፅን ፒራሚዶች በኩርንትት ሚስማር በመቀጥተጥ ለማፍረስ የመሞከርን ያህል ከንቱ ሆኗል።

የፈረንሳይ ገዢ መደብ በክርስቲያኖች ላይ ስደት ባወጀ ዘመን፣ እንደ ሽማግሌ የጦር ባለሟልና የመንግሥት ባለሥልጣን የነበረ ሰው ወደ ንጉሡ በመቅረብ እንዲህ ብሎ ነበር “ከቡር ሆይ የእግዚአብሔር ቤት ማለት ልክ እንደ ብረት መቀጥቀጫ ነው፣ ብዙ መደሻዎችን ያደቀቀ ነው” እውነትም የብዙ አረመኔዎች መደሻ በዘመናት ሁሉ በዚህ መጽሐፍ ላይ ቢያርፉም፣ ይህ መጽሐፍ ግን ሁሉንም ኢድቋቸዋል፣ እርሱ ግን እንደ ብረት መቀጥቀጫው በፅናት አለ።

ይህ መጽሐፍ የእግዚአብሔር ቃል ባይሆን ኖሮ ከዘመናት በፊት ሰዎች ከምድረ ገፅ ባጠፉት ነበር። ገዢዎች፣ ጳጳሳት፣ ነገሥታትና ቀሳውሳት፣ ልዑሎችና አገረገዢዎች ከንዳቸውን ሊያሳርፉበት ሞክረዋል። እነርሱ በሞት አለፉ ይህ መጽሐፍ ግን ዛሬም ጸንቶ አለ።”

በርናርድ ራም ስለ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ብሏል

“የመጽሐፍ ቅዱስን ሥርዓተ ቀብር ለማስፈጸም፣ ከአንድ ሺ ጊዜ በላይ የጥሪ ደወል ደጋግሞ ቢሰማም፣ መካነ መቃብሩ ላይ የሚፃፈው ጽሑፍም በድንጋይ ተቀርቦ ቢዘጋጅም፣ የቀብር ላይ ታሪኩ ለንባብ ቢቀርብም፣ ወደ መቃብር ሊወርድ አልቻለም።

እንደ መጽሐፍ ቅዱስ የተፈለጠ፣ የተቆራረጠ፣ የተበጠረ፣ በጥልቀት የተመረመረ፣ የተጥላላ ሌላ መጽሐፍ የለም፣ የፍልስፍና መጽሐፍ ቢሆን፣ የሃይማኖት ወይም የሥነ ልቦና ጥንታዊና ዘመናዊ የሥነ ጽሑፍ ጥናት ቢሆን እንደ መጽሐፍ ቅዱስ የጅምላ ጥቃት ደርሶባቸዋል?

መራራ ጥላቻ የደረሰበት፣ አብዝቶ የተጠረጠረ በመላ መልእክቱና ትምህርት፣ በእያንዳንዱ ምዕራፍ፣ መስመርና በእያንዳንዱ መሠረታዊ መመሪያ እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ውርጅብኝ የደረሰበት ሌላ መጽሐፍ ምን አለ?

እንደዚያም ሆኖ ግን መጽሐፍ ቅዱስ በሚሊዮኖች ይወደዳል፣ በሚሊዮኖች ይነበባል፣ በሚሊዮኖች ይጠናል።”²⁶

26. መጽሐፍ ቅዱስ በትንቢታዊ ተፈጥሮው የበላይ ነው።

²⁶25000 ቅጂችን ያለባለበ የግሉ ቤተ መጽሐፍት ያለው ዊልበር ስሚዝ እንዲህ ሲል ጽፏል፡- “በሰው ልጅ ወይም በበርካታ ሰዎች ስለ ሉአላዊ አገራት፣ ስለ እስራኤል፣ ስለ ምድር ሕዝቦች ሁሉ፣ ስለ ተወሰኑ ከተሞች፣ ሊመጣ ስላለው መሲህ ያመለከቱ እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ያሉ ትንቢታዊ መልእክቶች የሉም።

የጥንቱ ዓለም መፃሔ ዘመን ለማመላከት የተለያዩ ዘዴ ይጠቀማል፣ ከእኚህም ውስጥ የወደፊቱን መጠንቆል ይገኝበታል፣ ይሁንና ግን በግሪክም ሆነ በላቲን ሥነ ጽሑፍ ውስጥ መሉ ለመሉ የተሳካ እካሄድ አናገኝም። ምንም እንኳን የትንቢት ቀልንና ነቢይነትን ቢጠቀሙም፣ ግልጽና ተጨባጭ የሆነ ታላቅ ታሪካዊ ክስተትን የያዘ መፃሔ ዘመኑን እመለካች መልእክት የሰውን ልጆች ለማዳን ስለሚነሳው እዳኝ ምንም ዓይነት ትንቢት የላቸው።

የመሐመድ ተከታዮችም እርሱ ከመወለዱ መቶ ዓመታት ቀደም ብለው አዳኝ ሆኖ እንደሚመጣ የሚያመለክት ትንቢት አልነበራቸውም። የየትኛውም ባዕድ አምልኮ መሥራቾች ስለ እነርሱ መምጣት አስቀድሞ የተነገረላቸው ጥንታዊ የጽሑፍ ሰነድ አልነበራቸውም።”²⁸

27. መጽሐፍ ቅዱስ በታማኝነቱ የበላይ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽነት የቅዱሳንን የኃጢአት ውድቀትም ጽፎልናል። የሌሎችን በሰው ልጆች የሕይወት ታሪክ ላይ የተጻፉ ታሪኮችን ስታነብ፣ የባለ ታሪኮችን እንከን እንዴት ለመሸፋፈን አንደሚጥሩ ቅብ እንደሚቀባቡት ወይም እንደሚዘሉት ትመለከታለህ። ጥቁር ነጥብ የጣለበት ውድቀታቸውን ደባብቀው ያሳልፋሉ። ለምሳሌ ልዩ ችሎታ ስላላቸው ሰዎች የተጻፉ ጽሑፎችን ውስድ አብዛኞቹ ቅዱሳን ተደርገው ነው የተፃፉት። መጽሐፍ ቅዱስ ግን እንደዚያ አያደርግም። ልክ የሆነውንና የነበረውን ይናገራል።

28. መጽሐፍ ቅዱስ በዙሪያው ባሉ የሥነ ጽሑፍ ሥራዎች ላይ ተጽእኖን በማሳደር የላቀ ነው።

ክሊላንድ ቢ. ማካፌ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ብሏል

ክሊላንድ ቢ. ማካፌ በእንግሊዝ ታላቅ ሥነ ጽሑፍ ላይ እንዲህ ሲል ጽፏል፡-

29 “በታላላቅ ከተሞች ያለው እያንዳንዱ መጽሐፍ ቅዱስ ቢወድም፣ በከተማው የሕዝብ ቤተ መጽሐፍት ውስጥ ካለ ከእያንዳንዱ መጽሐፍ መደርደሪያ ላይ ያለውን ጥቅስ በመሰብሰብ ብቻ መጽሐፍ ቅዱስን አንዳችም ከፍል ሳይጎድል እንደነበረ አድርጎ መመለስ ይቻላል፡፡ በታላላቅ ጸሐፊዎች የተጻፉ የሥነ ጽሑፍ ውጤቶች በአብዛኛው መጽሐፍ ቅዱስ በእነርሱ ሥራ ላይ በጎ ተፅዕኖ እንዳሳደረ ይናገራሉ፡፡”

ቀደምት የያል የታሪክ ተመራማሪ ኬኔት ስኮት ላቶውሬቲ ስለ ኢየሱስ እንዲህ ተናግሯል፡-

ቀደምት የያል የታሪክ ተመራማሪ ኬኔት ስኮት ላቶውሬቲ እንዲህ ብሏል፡-

“በታሪክ ላይ ያሳደረው ተፅዕኖ እና የተነሳሰበት ነገር እውነት ሆኖ መገኘት፣ ማንነቱ እንዲህ ተብሎ ሊገለጽ የማይቻል ረቂቅ መሆኑና እንደርሱ ቀልብን ሊሰብ የቻለ ሌላ ሕይወት በዚህ ጥላኔት ላይ ሊገኝ አለመቻሉ፣ ከተራራ ላይ ሞልቶ እንደሚፈስ ጎርፍ የመሰለ ስለ እርሱ ጻጎል ያለ የሥነ ጽሑፍ መልእክት ከነገድ፣ ከቋንቋ ሞልቶ መፍሰሱ እና አሁንም ድረስ ፍሰቱ መቀጠሉና መጠኑ መጨመሩ የኢየሱስን እስፊላንት ያሳያል፡፡”

አንድ ፕሮፌሰር እንዲህ ሲል ተናገረ፡- “በፋህ አለም ያለህ ሰው ከሆንህና እውነትን ለማግኘት የምትፈልግ ከሆነ ከሌሎች መጽሐፍቶች በበለጠ ብዙ ትኩረት የሰጠውን ያንን አንድ መጽሐፍ ታነባለህ፡፡”

29. መጽሐፍ ቅዱስ እንግዳ የሆኑ መረጃዎችን በውስጡ በመያዝ የላቀ ነው፡፡

ሀ. መጽሐፍ ቅዱስ በምድር ገፅ ላይ የመጀመሪያ የሃይማኖት መጽሐፍ በመሆን ግንባር ቀደም ነው፡፡

ለ. መጽሐፍ ቅዱስ ከሌሎች መጽሐፍት በበለጠ ውድ የሆነ መጽሐፍም ነው፡፡ የጥንታዊው የላቲን ቋንቋ መጽሐፍ ቅዱስ በጉተንበርግ በ100,000 ዶላር ተሸጧል፡፡

ሐ. በዓለም ረጅሙ የቴሌግራም መልእክት የተላከው ኒው ስታንዳርድ ቨርሽን የአዲስ ኪዳን ትርጉም ሲሆን፣ ቴሌግራሙ የተላከውም ከኒዮርክ ወደ ቺካጎ ነበር፡፡

ምዕራፍ 10

የቃሉ ትምህርት ቤትህ፣ የመጽሐፍ ቅዱስን አጠቃላይ መልእክት ይገልጻል

ዘወትር የጥምና ጊዜ ሲኖርህ፣ እግዚአብሔር ለሰው ልጆች ያለውን አጠቃላይ መልእክት ይገልጻልሃል፡፡ እነዚህም መልእክቶች ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ይቃረማሉ፡፡ አጠቃላይ የመጽሐፍ ቅዱስ መልእክትም በስምንት ዋና ዋና ጭብጦች ላይ ያተኩራል፡፡

1. የእግዚአብሔር ምንነት

ሀ. እርሱ ፈጣሪ ነው፡፡

እግዚአብሔርም አለ፡- ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌችን እንፍጠር የባሕር ዓሦችንና የሰማይ ወፎችን፣ እንስሳትንና ምድርን ሁሉ በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ይግዙ፡፡ እግዚአብሔርም ሰውን በመልኩ ፈጠረ በእግዚአብሔር መልክ ፈጠረው ወንድና ሴት አድርጎ ፈጠራቸው፡፡ እግዚአብሔርም ባረካቸው፣ እንዲህም አላቸው፡- ብዙ፣ ተባዙ፣ ምድርንም ሙሉአት፣ ግዙአትም የባሕርን ዓሦችና የሰማይን ወፎች በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ግዙአቸው፡፡ እግዚአብሔርም አለ፡- እነሆ መብል ይሆናችሁ ዘንድ በምድር ፊት ሁሉ ላይ ዘሩ በእርሱ ያለውን ሐመልማል ሁሉ፣ የዛፍን ፍሬ የሚያፈራውንና ዘር ያለውንም ዛፍ ሁሉ ሰጠዎቻችሁ ለምድርም አራዊት ሁሉ፣ ለሰማይም ወፎች ሁሉ፣ ሕያው ነፍስ ላላቸው ለምድር ተንቀሳቃሾችም ሁሉ የሚበቅለው ሐመልማል ሁሉ መብል ይሁንላቸው እንዲሁም ሆነ፡፡

ለ. ፍላጎታችንን ያሟላልናል።

አምላኬም እንደ ባለ ጠግቱ መጠን በክብር በክርስቶስ ሊየሱስ የሚያስፈልጋችሁን ሁሉ ይሞላባችኋል።

ፈልጽሰዩስ 4:19

ለዝልጁ ያልራራለት ነገር ግን ስለ ሁላችን አሳልፎ የሰጠው ያው ከእርሱ ጋር ደግሞ ሁሉን ነገር እንዲያው እንዴት አይሰጠንም?

ሮሜ 8:32

ሐ. እግዚአብሔር ቅዱስ ነው።

ንጉሡ ያዝያን በሞተበት ዓመት እግዚአብሔርን በረጅምና ከፍ ባለ ዙፋን ላይ ተቀምጦ አየሁት፤ የልብሱም ዘርፍ መቅደሱን ሞልቶት ነበር። ሱራፈልም ከእርሱ በላይ ቆመው ነበር፤ ለእያንዳንዱም ስድስት ከንፍ ነበረው በሁለት ከንፍ ፊትን ይሸፍን ነበር፤ በሁለቱም ከንፍ አግሮቹን ይሸፍን ነበር፤ በሁለቱም ከንፍ ይበር ነበር። አንዱም ለአንዱ፤ ቅዱስ፤ ቅዱስ፤ ቅዱስ፤ የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር ምድር ሁሉ ከክብሩ ተሞልታለች እያለ ይጮኽ ነበር። የመድረኩም መሠረት ከጭዋቼው ደምፅ የተነሣ ተናወጠ፤ ቤቱንም ጠላት ሞላበት። እኔም፤ ከንፈሮቼ የረከሰብኝ ሰው በመሆኔ፤ ከንፈሮቻቸውም በረከሰብኸው ሕዝብ መካከል በመቆመጤ ዓይኖቼ የሠራዊትን ጌታ ንጉሡን እግዚአብሔርን ስለ እዩ ጠፍቻለሁና ወጥልኝ! አልሁ። ከሱራፈልም አንዱ አየበረረ ወደ እኔ መጣ፤ በእጁም ከመሠዊያው በጉጠት የወሰደው ፍም ነበረ። አፈንም ዳሰሰበትና፤ እነሆ፤ ይህ ከንፈሮችህን ነክቶአል በደልህም ከአንተ ተወገደ፤ ኃጢአትህም ተሰረየልህ አለኝ።

ኢሳይያስ 6:1-7

ዳሩ ግን፤ እኔ ቅዱስ ነኝና ቅዱሳን ሁኑ ተብሎ ስለ ተጻፈ የጠራችሁ ቅዱስ እንደ ሆነ አናንተ ደግሞ በኑሮአችሁ ሁሉ ቅዱሳን ሁኑ።

1ኛ ኢፕሮስ 1: 15:16

መ. እግዚአብሔር አፍቃሪ ነው።

ፍቅር የሌለው እግዚአብሔርን አያውቅም፤ እግዚአብሔር ፍቅር ነውና። በዚህ የእግዚአብሔር ፍቅር በእኛ ዘንድ ተገለጠ፤ በእርሱ በኩል በሕይወት እገኛል ዘንድ እግዚአብሔር እንድልጁን ወደ ዓለም ልኮታልና። ፍቅርም እንደዚህ ነው፤ እግዚአብሔር እርሱ ራሱ እንደ ወደደን ስለ ኃጢአታችንም ማስተሰፊያ ይሆን ዘንድ ልጁን እንደ ሳከ እንጂ እኛ እግዚአብሔርን እንደ ወደድነው አይደለም።

1ኛ ዮሐንስ 4:8-10

ሠ. እግዚአብሔር ሁለት አቅጣጫዎች አሉት፤ እነዚህም ቸርነቱና ጭካኔው ናቸው።

እንግዲህ የእግዚአብሔርን ቸርነትና ጭካኔ ተመልከት፤ ጭካኔው በወደቁት ላይ ነው፤ በቸርነቱ ግን ጸንተህ ብትኖር የእግዚአብሔር ቸርነት በአንተ ላይ ነው፤ ያለዚያ አንተ ደግሞ ትቆረጣለህ።

ሮሜ 11:22

2. ፍጥረትና የሰው ልጅ አመጣጥ

ሀ. እግዚአብሔር የሰማይና የምድር ፈጣሪ ነው።

በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ። ምድርም ባዶ ነበረች፤ አንዳችም አልነበረባትም ጨለማም በጥልቁ ላይ ነበረ የእግዚአብሔርም መንፈስ በውኃ ላይ ሰፍፎ ነበር።

ዘፍጥረት 1: 1:2

የሚታዩትና የማይታዩትም፤ ዙፋናት ቢሆኑ ወይም ጌትነት ወይም አለቅነት ወይም ሥልጣናት፤ በሰማይና በምድር ያሉት ሁሉ በእርሱ ተፈጥረዋልና ከፍጥረት ሁሉ በፊት በክር ነው። ሁሉ በእርሱና በእርሱ ተፈጥሮአል። እርሱም ከሁሉ በፊት ነው ሁሉም በእርሱ ተጋጥሞአል።

ቆላስይስ 1:16:17

ለ. እግዚአብሔር ዓለማትን በቃሉ ብቻ በማዘዝ ፈጥሯል።

ዓለሞች በእግዚአብሔር ቃል እንደ ተዘጋጁ፤ ስለዚህም የሚታየው ነገር ከሚታዩት አንዳልሆነ በእምነት እናስተውላለን።

ዕብራውያን 11:3

ሐ. እግዚአብሔር የሕይወት ስጭ ነው።

ሌባው ሊሰርቅና ሊያርድ ሊያጠፋም እንጂ ስለ ሌላ አይመጣም፤ እኔ ሕይወት እንዲሆንላቸው እንዲበዛላቸውም መጣሁ።

ዮሐንስ 10:10

መ. ሰው በእግዚአብሔር አምሳል የተፈጠረ ነው።

እግዚአብሔርም አለ፡- ሰውን በመልካችን እንደ ምሳሌችን እንፍጠር...

ዘፍጥረት 1:26

ሠ. ሰው ምድርን እንዲገዛት ተሰጥቶታል።

... የባሕር ዓሦችንና የሰማይ ወፎችን፤ እንስሳትንና ምድርን ሁሉ፤ በምድር ላይ የሚንቀሳቀሱትንም ሁሉ ይግዙ።

ዘፍጥረት 1:26

3. የሰው ልጅ ውድቀትና የውድቀቱ ውጤት

ሀ. ሰው ተፈትኖ በኃጢአት ወድቋል።

እግዚአብሔር አምላክም ሴቲቱን፡- ይህ ያደረገው ምንድር ነው? አላት። ሴቲቱም አላች፡- አባብ አሳተኝና በላሁ። እግዚአብሔር አምላክም አባቡን አለው፡- ይህን ስላደረግህ ከእንስሳት ከምድር አራዊትም ሁሉ ተለይተህ አገተ የተረገምህ ትሆናለህ በሆድህም ትሄዳለህ፤ አፈርንም በሕይወትህ ዘመን ሁሉ ትበላለህ። በእጉትና በሴቲቱ መካከል፤ በዘርህና በዘርዋም መካከል ጠላትነትን አደርጋለሁ አርሱ ራሳህን ይቀጠቅጣል፤ አገተም ሰኩናውን ትቀጠቅጣለህ። ለሴቲቱም አለ፡- በፀንሰሽ ጊዜ ጭንቅሽን እጅግ አበዛለሁ በጭንቅ ትወልጃለሽ ፈቃድሽም ወደ ባልሽ ይሆናል፤ አርሱም ሾሹሽ ይሆናል። አዳምንም አለው። የሚሰትህን ቃል ሰምተሃልና፤ ከአርሱ እንዳትበላ ከዘዝሁህ ዛፍም በልተሃልና ምድር ከእጉት የተነሣ የተረገመች ትሁን በሕይወት ዘመንህም ሁሉ በድካም ከአርሰዋ ትበላለህ፤ እሾህንና አሜከላን ታበቅልብሃለች የምድርንም ቡቃያ ትበላለህ። ወደ ወጣህበት መሬት እስከትመለስ ድረስ በፈትህ ወዝ እንጀራን ትበላለህ አፈር ነህና፤ ወደ አፈርም ትመለሳለህና።

ዘፍጥረት 3: 13-19

ለ. ኃጢአት ወደ ዓለም ገባ በኃጢአት ምክንያትም የሞት መጣ።

በእንዳም በደል ሞት በእንዱ በኩል ከነገሡ፤ ይልቁን የጸጋን ብዛትና የጽድቅን ስጦታ ብዛት የሚቀበሉ በእንዱ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በሕይወት ይነግሣሉ። እንግዲህ በእንድ በደል ምክንያት ፍርድ ለከነኔ ወደ ሰው ሁሉ እንደ መጣ፤ እንዲሁም በእንድ ጽድቅ ምክንያት ስጦታው ሕይወትን ለማጽደቅ ወደ ሰው ሁሉ መጣ።

ሮሜ 5:17፤18

ሐ. ኃጢአት በጨመረ ቁጥር የሰው ሕይወት ዘመንም ከጊዜ ወደ ጊዜ እየቀነሰ መጣ።

የኃጢአት ደመወዝ ሞት ነውና፤ የእግዚአብሔር የጸጋ ስጦታ ግን በክርስቶስ ኢየሱስ በጌታችን የዘላለም ሕይወት ነው።

ሮሜ 6:23

4. የቤተ ክርስቲያን ተምሳሌት የሆነችው እስራኤል በእግዚአብሔር መመረጫና እርሷን በተመለከተ ያደረጋቸው ነገሮች።

ሀ. እግዚአብሔር አብርሃምን፣ ይስሐቅን፣ ያዕቆብን መረጠ።

እግዚአብሔርም አብራምን አለው፡- ከእገርህ ከዘመዶችህም ከአባትህም ቤት ተለይተህ እኔ ወደማሳይህ ምድር ውጣ። ታላቅ ሕዝብም አደርግሃለሁ፤ አባርክሃለሁ፤ ሰምህንም አከብረዋለሁ ለበረከትም ሁን የሚባርኩህንም አባርክላለሁ፤ የሚረግመህንም አረግማለሁ የምድር ነገዶችም ሁሉ በአገተ ይባረካሉ።

ዘፍጥረት 12:1-3

እግዚአብሔርም አለ፡- በእውነት ሚስትህ ሣራ ወንድ ልጅን ትወልድልሃለች፤ ስሙንም ይሰሐቅ ብለህ ትጠራዋለህ ከእርሱ በኋላ ለዘሩ የዘላለም ቃል ኪዳን እንዲሆን ቃል ኪዳኔን ከእርሱ ጋር አቆማለሁ። ስለ እስማኤልም ስምጭሃለሁ እነሆ ባርኪዋለሁ፤ ፍሬያምም አደርገዋለሁ፤ እጅግም አበዛዋለሁ ኢሥራ ሁለት አለቆችንም ይወልዳል፤ ታላቅ ሕዝብም እንዲሆን አደርገዋለሁ። ቃል ኪዳኔን ግን በሚመጣው ዓመት በዚሁ ጊዜ ሣራ ከምትወልድልህ ከይሰሐቅ ጋር አቆማለሁ።

ዘፍጥረት 17:19-21

ያዕቆብም ከቤርሳሴህ ወጥቶ ወደ ካራን ሄደ። ወደ አንድ ስፍራም ደረሰ፤ ፀሐይም ጠልቃ ነበርና ከዚያ አደረ በዚያም ስፍራ ድንጋይ እነሣ፤ ከራሱም በታች ተንተርሶ በዚያ ስፍራ ተኛ። ሕልምም አለመ እነሆም መሰላል በምድር ላይ ተተክሎ ራሱም ወደ ሰማይ ደርሶ፤ እነሆም የእግዚአብሔር መላእክት ይወጡበት ይወርዳበት ነበር። እነሆም፤ እግዚአብሔር በላይ ቆሞበት ነበር፤ እንዲሁም አለ፡- የአባትህ የአብርሃም አምላክ የይሴሐቅም አምላክ እኔ እግዚአብሔር ነኝ ይህችን አገተ የተኛህባትን ምድር ለአገተም ለዘርህም ለሰጣለሁ ዘርህም እንደ ምድር አሸዋ

ይሆናል እስከ ምዕራብና እስከ ምሥራቅ እስከ ሰሜንና እስከ ደቡብ ትስፋፋለህ የምድርም አሕዛብ ሁሉ በእንተ በዘርህም ይባረካሉ። እነሆም እኔ ከእንተ ጋር ነኝ፤ በምትሄድባትም መንገድ ሁሉ አጠብቅሃለሁ፤ ወደዚችም ምድር እመልስሃለሁ የነገርሁህን ሁሉ እስካደርግልህ ድረስ አልተውህምና።

ዘፍጥረት 28:10-15

ለ. እግዚአብሔር አስራኤልን ከረሃብና ከድርቅ ለማዳን የሴፍን ተጠቀመ።

ሐ. እግዚአብሔር ሕዝቡን ከባርነት ነፃ ለማውጣትና የሕጉን ቃል ለማስተማር ሙሴን መረጠ።

መ. የእግዚአብሔር ሕዝብ የሆነው አስራኤል፤ ልክ እንደ ቤተ ክርስቲያን፤ አቅጣጫውን ስቶ ሌሎች አማልክትን አገለገለ።

አሁን ስለ ወዳጄና ስለ ወይን ቦታው ለወዳጄ ቅኔ እቅኛለሁ። ለወዳጄ በፍሬያማው ኮረብታ ላይ የወይን ቦታ ነበረው። በዙሪያው ቁፈረ፤ ድንጋዮችንም ለቅሞ አወጣ፤ ምርጥ የሆነውንም አረግ ተከለበት፤ በመካከሉም ግንብ ሠራ፤ ደግሞም የመጥመቂያ ጉድጓድ ማሰበት ወይንንም ያፈራ ዘንድ ተማመነ፤ ዳሩ ግን ሆምጣጣ ፍሬ አፈራ። አሁንም እናንተ በኢየሩሳሌም የምትኖሩ የይሁዳ ሰዎች ሆይ፤ በእኔና በወይን ቦታዬ መካከል እስኪ ፍረዱ። ለወይኔ ያላደረግሁለት፤ ከዚህ ሌላ አደርግለት ዘንድ የሚገባኝ ምንድን ነው? ወይንን ያፈራል ብዬ ስትማመን ስለ ምን ሆምጣጣ ፍሬ አፈራ? አሁንም በወይኔ ላይ የማደርገውን እነግራችኋለሁ አጥሩን እነቅላለሁ፤ ለማስማርያም ይሆናል ቅጥሩንም አፈርሳለሁ፤ ለመራገጫም ይሆናል። ባድማ አደርገዋለሁ አይቁረጥም፤ አይከተኩትም ከጦርነትና እሾህ ይበቅልበታል ዝናብንም እንዳያዘንቡበት ዳመናዎችን አዘዛለሁ። የሠራዊት ጌታ የእግዚአብሔር ወይን ቦታ አርሱ የአስራኤል ቤት ነው፤ የደስታውም አትከልት የይሁዳ ሰዎች ናቸው ፍርድን ተስፋ ያደርግ ነበር፤ እነሆም ደም ማፍሰስ ሆነ ጽድቅንም ይተማመን ነበር፤ እነሆም፤ ጩኸት ሆነ።

ኢሳይያስ 5:1-7

5. እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ያዘጋጀው ጠቅላላ ዕቅድ

... ጻድቅ ማንም የለም፤ እንደም እንኳ፤

ሮሜ 3:10

(አዲሱ መደበኛ ትርጉም)

ሁሉ ኃጢአትን ሠርተዋልና የእግዚአብሔርም ክብር ጎድሎአቸዋል፤

ሮሜ 3:23

የኃጢአት ደመወዝ ሞት ነውና ...

ሮሜ 6:23

በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ እንዳይጠፋ እግዚአብሔር እንድያልጁን እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወይአልና። ዓለም በልጁ እንዲድን ነው እንጂ፤ በዓለም እንዲፈርድ እግዚአብሔር ወደ ዓለም አልላከውምና።

የሐንስ 3:16:17

የእርሱ ወደ ሆነው መጣ፤ የዝ ወገኖቹም አልተቀበሉትም። ለተቀበሉት ሁሉ ግን፤ በሰሙ ለሚያምኑት ለእነርሱ የእግዚአብሔር ልጆች ይሆኑ ዘንድ ሥልጣንን ሰጣቸው፤

የሐንስ 1:11:12

ክርስቲያኖች በክርስቶስ ኢየሱስ አማካኝነት የአዲስ ሕይወት በረከትን የመቀበል ነፃነትን አግኝተዋል።

በክርስቶስ በሰማያዊ ስፍራ በመንፈሳዊ በረከት ሁሉ የባረከን የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ አምላክና አባት ይባረከ። ዓለም ሳይፈጠር፤ በፊት ቅዱሳንና ነውር የሌላን በፍቅር እንሆን ዘንድ በክርስቶስ መረጠን። በበጎ ፈቃዱ እንደ ወደደ፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ሥራ ለእርሱ ልጆች ልንሆን አስቀድሞ ወሰነን። በውድ ልጁም እንዲያው የሰጠን የጸጋው ክብር ይመስለን ዘንድ ይህን አደረገ። በውድ ልጁም፤ እንደ ጸጋው ባለ ጠግነት መጠን፤ በደሙ የተደረገ በህጎታችንን አገኘን እርሱም የበደላችን ሰርየት። ጸጋውንም በጥበብና በአእምሮ ሁሉ አበዛልን። በክርስቶስ ለማድረግ እንደ ወደደ እንደ አሳቡ፤ የፈቃዱን ምሥጢር አስታውቆናልና፤ በዘመን ፍጻሜ ይደረግ ዘንድ ያለው አሳቡም በሰማይና በምድር ያለውን ሁሉ በክርስቶስ ለመጠቅለል ነው። እንደ ፈቃዱ ምክር ሁሉን የሚሠራ እንደ እርሱ አሳብ፤ አስቀድመን የተወሰንን በክርስቶስ ደግሞ ርስትን ተቀበልን።

ይኸውም፡ በክርስቶስ አስቀድመን ተስፋ ያደረግን እኛ ለክብሩ ምስጋና እንሆን ዘንድ ነው።
እናንተም ደግሞ የእውነትን ቃል፣ ይኸውም የመዳናችሁን ወንጌል፣ ስምታችሁ ደግሞም
በክርስቶስ እምናችሁ፣ በተስፋው መንፈስ በመንፈስ ቅዱስ ታተማችሁ፤ እርሱም የርስታችን
መያዣ ነው፤ ለእግዚአብሔር ያለውን ሁሉ እስኪዋጅ ድረስ፤ ይህም ለክብሩ ምስጋና ይሆናል።

ኤፌሶን 1:3-14

በገዛ ክብሩና በበጎነቱ የጠራንን እርሱን በማወቅ ለሕይወትና ለእውነተኛ መንፈሳዊነት
የሚያስፈልገንን ሁሉ የመለኮቱ ጎይል ሰጥቶናል። ከክፉ ምኞች የተነሣ በዓለም ካለው ምግባረ
ብልሹ ሕይወት አምልጣችሁ ከመለኮታዊ ባሕርይ ተካፋዮች እንድትሆኑ በእነዚህ ነገሮች
አማካይነት እጅግ ታላቅና ክቡር የሆነውን ተስፋ ሰጥቶናል።

2ኛ ጴጥሮስ 1:3፤4

(አዲሱ መደበኛ ትርጉም)

6. የእግዚአብሔር ሠራዊት መለቀቅ - የቤተ ክርስቲያን መገንባት

ሀ. ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያንን ይሠራል፤ በማናቸውም መስላሰብነት
የጠፉትን የሚፈልግ የእማኞች ሠራዊት።

እኔም እልሃለሁ፤ አንተ ጴጥሮስ ነህ፤ በዚችም ዓለት ላይ ቤተ ክርስቲያንን እሠራለሁ፤ የገሃም
ደጃችም አይችሉአትም።

ማቴዎስ 16:18

ለ. ክርስቶስ እማኞች ሁሉ ወደ ዓለም ዙሪያ ሄደው ወንጌልን ይሰብኩ ዘንድ
ኃላፊነት ሰጥቷቸዋል።

እንግዲህ ሂዳና አሕዛብን ሁሉ በአብ በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም እያጠመቃችኋቸው፤
ያዘዘኋችሁም ሁሉ እንዲጠብቁ እያስተማራችኋቸው ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው፤ እነሆም እኔ
እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ።

ማቴዎስ 28:19-20

ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ በእናንተ ላይ በወረደ ጊዜ ኃይልን ትቀበላላችሁ፤ በኢየሩሳሌምም
በይሁዳም ሁሉ በሰማርያም እስከ ምድር ዳርም ድረስ ምስክሮቼ ትሆናላችሁ አለ።

የሐዋርያት ሥራ 1:8

ሐ. እያንዳንዱ እማኝ የሠራዊቱ አባልና በተለይ መልካሙን ሥራ
ያከናውን ዘንድ ለጌታ የተፈጠረ ነው።

እኛ ፍጥረቱ ነገና፤ እንመላለስበት ዘንድ እግዚአብሔር አስቀድሞ ያዘጋጀውን መልካሙን ሥራ
ለማድረግ በክርስቶስ ኢየሱስ ተፈጠርን።

ኤፌሶን 2:10

መ. ቤተ ክርስቲያን ደፋር፤ ኃይለኛ፤ የተቀባች እና ሙሉ የእግዚአብሔር
ሥልጣን ያላት ናት።

እውነት እውነት አላችኋለሁ፤ በእኔ የሚያምን እኔ የማደርገውን ሥራ እርሱ ደግሞ ያደርጋል፤
ከዚህም የሚበልጥ ያደርጋል።

የሐንስ 14:12

7. በሕዝቦች፣ የኃጢአተኞች እና የክርስቲያኖች ዘላለማዊ ፍርድ

ሀ. እግዚአብሔር በሕዝቦች ላይ ይፈርዳል። ኢየሱስ በሕዝቦች ላይ ፍርድን
ተናግሯል።

አሕዛብም ሁሉ በፊቱ ይሰበሰባሉ፤ እረኛም በጎጃን ከፍየሉች እንደሚላይ እርስ በርሳቸው
ይለያቸዋል።

ማቴዎስ 25:32

ለ. እግዚአብሔር ለሁሉንም ክርስቲያኖች ፍርድ ይሰጣቸዋል።

መልካም ቢሆን ወይም ከፉ እንዳደረገ፤ እያንዳንዱ በሥጋው የተሠራውን በብድራት ይቀበል ዘንድ ሁላችን በክርስቶስ በፍርድ መንበር ፊት ልንገለጥ ይገባናልና።

2ኛ ቆሮንቶስ 5፡10

ሐ. እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን ሁሉ ይፈርድባቸዋል።

ታላቅና ነጭ ዙፋንን በእርሱም ላይ የተቀመጠውን አየሁ፤ ምድርና ሰማይም ከፊቱ ሸሹ ሰፍራም አልተገኘላቸውም።

ራእይ 20፡11

8. መጨረሻው ዘላለማዊ ሕይወት፡- አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር

አዲስ ሰማይንና አዲስ ምድርንም አየሁ፤ ፊተኛው ሰማይና ፊተኛይቱ ምድር አልፈዋልና፤ ባሕርም ወደ ፊት የለም።

ራእይ 21፡1

ምዕራፍ 11

የተደበቀውን የጥሞና ጊዜ ኃይል ተጠቀም

ብዙ ሰዎች የጥሞና ጊዜ የላቸውም ምክንያቱም በእነርሱ ላይ ሊያመጣ የሚችለውን ውጤት በትክክል ስለማይገነዘቡ ነው።

አሥራ አምስት ጉልበታም የሆኑ የጥሞና ጊዜ ጠቀሚታዎች

1. በየዕለቱ የሚደረግ የጥሞና ጊዜ በዚህ ሕይወት ካለው ጉዳት ይጠብቃል፤ ስቃይን ይቀንሳል።

የሕይወትን ብርሃን በምንጠቀምበት ጊዜ አብዛኛው የሕይወት ሥቃይና ጉዳት ይወገድልናል።

ደግሞም ሊየሱስ፡- እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ፤ የሚከተለኝ የሕይወት ብርሃን ይሆንለታል እንጂ በጨለማ አይመላለስም ብሎ ተናገራቸው።

ዮሐንስ 8፡12

ሰው በጨለማ በሚመላለስበት ጊዜ ከተለያዩ የማይታዩና ያልተጠበቁ ነገሮች ጋር በመጋጨት በአብዛኛው ራሱን ይጎዳል። ቅልጥምህን ጠረጴዛ ሲገጭህ እንዴት

እንደሚያም የታወቀ ነው። የእግዚአብሔርን ብርሃን ካለመጠቀማችን የተነሣ በነጋሪዎችን ስቃይና ጉዳቶች ያጋጥሙናል።

ሕግህ ለእግራ መብራት፤ ለመንገዱ ብርሃን ነው።

መዝሙር 119:105

በዚያ ለዳዊት ቀንድን አበቅላለሁ፤ ለቀባሁትም ሰው መብራትን አዘጋጃለሁ።

መዝሙር 132:17

እግዚአብሔር በተለይ ለተቀቡት ልጆቹ ያዘጋጀው ይህ መብራት ምንድነው? ይህ መብራት የእግዚአብሔር ቃል ነው!

ለአንዳንዶች በጋብቻ ውስጥ የሚያጋጥመው ሃዘን የሚፈጠርበት ምክንያት ወደ ጋብቻ በሚገቡበት ጊዜ የእግዚአብሔርን ቃል መብራት እንዲመራቸው ስለማይጠቀሙበት ነው። ብዙ ሰዎች ይህን የእግዚአብሔርን መብራት የሚያነሱት በሕይወታቸው ውስጥ የከፋ ጉዳት ካጋጠማቸው በኋላ ነው። መብራቱ የሚደርስብህን ጉዳት ማስታገስ ሳይሆን ወደ ጉዳት ውስጥ እንዳትገባ የመከላከልንና የመጠበቅን ሥራ ይሠራል። በየቀኑ ሕይወትህ ይህን መብራት የምትጠቀም ቢሆን እንዴት የተሻለ ኑሮ በኖረህ ነበር። ይህ መብራት ከስቃይና ከጉዳት ይጠብቀናል።

ቋሚ በሆነ መንገድ ብርሃኑ በሕይወታችን እንዲፈነጥቅ የሚያደርገው ብቸኛ መንገድ የጥምና ጊዜያችን ነው። ከሰኞ እስከ ቅዳሜ በጨለማ ውስጥ ሆነህ እሁድ ቀን ብቻ ብርሃንን ብታገኝ፤ ሕይወትህ በየቀኑ በቋሚነት ብርሃን ከሚያገኘው ሰው ጋር በእርግጠኛነት አንድ ሊሆን አይችልም። በሕይወትህ በየቀኑ ብርሃን እንዲፈነጥቅ ትፈልጋለህ? በየቀኑ ሳታቋርጥ የጥምና ጊዜ እንዲኖርህ አድርግ! እውነተኛውን እግዚአብሔር ለአንተ የሰጠውን ይህን ብርሃን በመጠቀም በሕይወትህ የሚደርሰውን ሃዘን ትቀንሳለህ። በዚህ ምድር ላይ የሰዎችን መንገድ የሚያበራ ብርሃን ይህ ብቻ ነው።

ለሰው ሁሉ የሚያበራው እውነተኛው ብርሃን ወደ ዓለም ይመጣ ነበር።

የሐንሰ 1:9

2. የየዕለት የጥምና ጊዜ መልካም የሆነውን እዝመራ የምትሰበስብበት ዋስትና ነው።

የየቀኑ የጥምና ጊዜ በመንፈስህ ላይ መንፈሳዊ ዘር የምትዘራበት ወቅት ነው። የጥምና ጊዜ ሲኖርህ በልብህ ውስጥ የምትዘራው ታላቅ ዘር የሆነውን የእግዚአብሔርን ቃል ነው።

ምሳሌው ይህ ነው፡- ዘሩ የእግዚአብሔር ቃል ነው።

ሉቃስ 8:11

ዳግመኛ የተወለዳችሁት ከሚጠፋ ዘር አይደለም፤ በሕያውና ለዘላለም በሚኖር በእግዚአብሔር ቃል ከማይጠፋ ዘር ነው እንጂ።

ነኛ ጴጥሮስ 1:23

የጊዜው የጥምና ጊዜ ሲኖርህ በሕይወት ላይ ሰማያዊውን ሀብት እያከማቸህ ነው። የእግዚአብሔርን ቃል ዘር ስትዘራ የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ የሆኑትን የፍቅር፣ የሰላም የደስታ ፍሬዎችን መሰብሰብ ትጀምራለህ። በሕይወትህ ውስጥ ለምን ፍቅር፣ ሰላም፣ ደስታ ጥቂት ብቻ መሆኑ ወይም ባለመኖሩ ተገርመህ ታውቃለህ? እነዚህ ፍሬዎች በሕይወትህ የሚከሰቱት መንፈሳዊውን ዘር ስትዘራ ብቻ ነው።

በገዛ ሥጋው የሚዘራ ከሥጋ መበሰበስን ያጭዳልና፤ በመንፈስ ግን የሚዘራው ከመንፈስ የዘላለምን ሕይወት ያጭዳል።

ገላትያ 6:8

ብዙ ክርስቲያኖች የሚዘሩት በሥጋቸው ላይ ነው። ሃብትን የሚያፈሉት በሥጋቸው ላይ ነው። ገንዘባቸውን፣ ጊዜያቸውን የሚያውሉት ለሥጋዊ ነገርና ለምድራዊው ኑሮአቸው ብቻ ነው። አንዳንዶች ደግሞ በሥጋቸው ላይ የሚዘሩት ዘር ቴሌቪዥን

የመመልከት፣ የመዝናናት፣ የዝመታ፣ የመጠጥ፣ የአደንዛዥ ዕፅ ዘርን ነው። ከእንዲህ ዓይነቱ ዘር የሚሰበሰበው መከር ዘግናኝ ነው።

ብዙ መጋቢዎች እየመጡ ያሉት አስደንጋጭና መጠኑ ለፊ የሆነ የሥጋን አዝመራ በመሰብሰብ ላይ ያለ መንጋን ነው። እንደ አንድ መጋቢ መንገዶችን በየቀኑ በመንፈሳቸው ላይ አንዲዘሩ መምራት ተግባራችን ሊሆን ይገባል።

3. በየዕለቱ የሚደረግ የጥምና ጊዜ አላስፈላጊ ነገሮችን አቃጥሎ ያስወግድልናል።

እሳቱ በየቀኑ በምትቀበልበት ጊዜ ምንም ዓይነት የክፋት ባህሪ ያሕይወትህ አካል ሆኖ አይቆይም።

ስለዚህም የሠራዊት ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፡- በዚህ ቃል ተናግራችኋልና እነሆ፣ በአፍህ ውስጥ ቃሌን እሳት ይህንም ሕዝብ እንጩት አደርጋለሁ፣ ትበላቸውማለች።

ኤርምያስ 5:14

አንዳንድ ነገር ሊወገድ የሚችለው በእሳት ብቻ ነው። የእግዚአብሔር ቃል እሳት ነው። በየቀኑ የሚወሰደው ይህ የእሳት መጠን አላስፈላጊ የሆነውን ማንነትና ባህሪ ሁሉ ያስወግዳል።

4. በየዕለቱ የጥምና ጊዜ የክፋትን ኃይላት እስራት ይበጣጥሳል።

የጥምና ጊዜ በሕይወታችን ውስጥ ያሉ ክፋ ባህሪያትን ስለሚሰባብርና ስለሚያቃጥል፣ የጥምና ጊዜ የሌላቸው ክርስቲያኖች አብዛኛውን ጊዜ በሕይወታቸው ላይ ክፋ ባህሪያት ይሰለጥናሉ። በብዙ ክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ ያለ ጠንካራ እስራት በአንድ ቀን ብርቱ ስብከት የሚወገድ አይደለም። ቋሚ የሆነ የጥምና ጊዜ ዘወትር የሌለው ሰው በርካታ መቃጠልና መሰባሰብ የሚኖርባቸው ባህርያት በውስጡ ይኖራሉ።

በውኑ ቃሌ እንደ እሳት፣ ድንጋዩንም እንደሚያደቅቅ መደባ አይደለችም? ይላል እግዚአብሔር፡-

ኤርምያስ 23:29

5. በየዕለት የጥምና ጊዜ የማያስፈልጉ አኗኗራችንና ባህርያችን ከሕይወታችን እንድናስወግድ ይመራናል።

አሁንም እንደገና ልብ ልትለው የሚገባህ ጉዳይ በእሁድ ስብከት ላይ ብቻ ሕይወታቸውን መስርተው፣ ምንም ቋሚ የሆነ ክፋ ዝንባሌን የሚያስወግዱበት ጊዜ የሌላቸው ክርስቲያኖች የዘወትር የጥምና ጊዜ ካላቸው ሰዎች በጣም የተለዩ መሆናቸውን ነው።

የእግዚአብሔር ቃል ሕያው ነውና፣ የሚሠራም፣ ሁለትም አፍ ካለው ሰይፍ ሁሉ ይልቅ የተሳለ ነው፣ ነፍስንና መንፈስንም ጀማትንና ቅልጥምንም እስኪለይ ድረስ ይወጋል፣ የልብንም ስሜትና አላብ ይመረምራል፤

ዕብራውያን 4:12

6. በየዕለት የጥምና ጊዜ ለአማኝ መንፈሳዊውን የዕቃ ጦር ያስታጥቀዋል።

ሰይጣን ያልታጠቀና ተጋልጠው የሚንቀሳቀሱ ክርስቲያኖችን ሲያይ በሳቅ ይፈርሳል። በየቀኑ እንቅስቃሴ ሰይጣን የሚጠላውና የሚፈራው፣ የመንፈስ ሰይፍን ስትታጠቅ ነው። ጸሎት መልካም ነው፣ መጽምም መልካም ነው፣ ወደ ቤተ ክርስቲያን መሄድም መልካም ነው፣ ሆኖም እነዚህ ሁሉ የእግዚአብሔር ወታደር በመሆን በየቀኑ የምትታጠቀውን ትጥቅ አይተኩም።

የእግዚአብሔር ቃል ከእጃችን ተወስዶ የሚወጣበት መንገድ አለ። ይህ የሚሆንበት ምክንያት የምንኖርባት ዓለም በእኛ ላይ በምታሳድረው ግፊት ነው። የማያምኑ ሰዎች አመለካከት፣ ኃጢአተኞች፣ ምድራዊ አመለካከት ያላቸው ክርስቲያኖች የእግዚአብሔርን ቃል ከሕይወታችን የመሸርሸር ተፅዕኖ አላቸው። በዚህም ምክንያት ነው ዘወትር የመንፈስ ሰይፍን በእጃችን ላይ መያዝ አስፈላጊ የሆነው፣ ይህ ሲሆን ማንኛውንም የሰይጣን ተንኮል ለመመከት ዝግጁ እንሆናለን።

የመዳንንም ራሳ ቀር የመንፈስንም ሰይፍ ያዙ እርሱም የእግዚአብሔር ቃል ነው።

ኤፌሶን 6:17

7. የጥሞና ጊዜ ክርስቲያኖችንና መጋቢያንን እውነት ያልሆነውን ነገር እንዳያምኑና ስለ ራሳቸው ማንነትም የተሳሳተ አመለካከት እንዳይኖራቸው ያድናቸዋል።

ጌታን ለማስደሰት ምን ማድረግ እንዳለብን ያሳየናል።

ቃሉን የምታደርጉ ሁኑ እንጂ ራሳችሁን እያሳታችሁ የምትሰሙ ብቻ አትሁኑ።

ያዕቆብ 1:22

ነቢዩ ኢሳይያስ ራሱን መልካም ሰው አድርጎ አስቦ ነበር። በመጀመሪያዎቹ አምስት ምዕራፎችም ሌሎችን ሰዎች በመቃወም ያቀረበው መልእክት ኃይለኛ ነበር። ብዙ ጊዜም “ወዮላችሁ” ብሏቸዋል።

ስካርን ለመከተል በጥቅ ለሚማልፉ የወይን ጠጅም እስኪያቃጥላቸው እስከ ሌሊት ድረስ ለሚዘገዩ ወዮላቸው!

ኢሳይያስ 5:11

ጎጠኢትን በማታለል ገመድ ለሚሰቡ በደልንም በሠረገላ ማለፊያ ለሚጎትቱ ወዮላቸው!

ኢሳይያስ 5:18

(አዲሱ መደበኛ ትርጉም)

ከፋውን መልካም መልካሙን ከፋ ለሚሉት ጨለማውን ብርሃን ብርሃኑንም ጨለማ ለሚያደርጉ ጣፋጩን መራራ መራራውንም ጣፋጭ ለሚያደርጉ ወዮላቸው!

ኢሳይያስ 5:20

በዓይናቸው ጥበበኞች በነፍሳቸውም አስተዋዮች ለሆኑ ወዮላቸው!

ኢሳይያስ 5:21

የወይን ጠጅ ለመጠጣት ጀግኖች! የሚያስክር መጠጥ ለመደባለቅ ብርቱ ለሆኑ ወዮላቸው!

ኢሳይያስ 5:22

(አዲሱ መደበኛ ትርጉም)

አንድ ቀን፤ እግዚአብሔር ለኢሳይያስ ራሱን ለመግለጥ ወሰነ። ኢሳይያስም ያለበት ሁኔታ በእግዚአብሔር በተገለጠበት ጊዜ ተደናገጠ። ያስፈለገው አንድ ነገር ብቻ

ነበር እግዚአብሔርን በክብሩ በጨረፍታ ማየት። ኢሳይያስም ወዲያውኑ ከተሳሳተ አመለካከቱ ነፃ ወጣ። መልእክቱንም ወዲያው፤ “ወዮልኝ ለእኔ!” በማለት ቀየረ። ከዚህ ቀደም ሲል የነበረውን “ወዮላቸው!” ማለት አቆመ።

እኔም፤ ከጎፈሮቹ የረከሱብኝ ሰው በመሆኔ፤ ከጎፈሮቻቸውም በረከሱባቸው ሕዝብ መካከል በመቀመጤ ዓይኖቼ የሠራዊትን ጌታ ንጉሡን እግዚአብሔርን ስለ አዩ ጠፍቻለሁና ወዮልኝ! አልሁ።

ኢሳይያስ 6:5

ሰዎችን እንደምናርምና ሁልጊዜ የሰዎችን ስህተት ብቻ እንደምንመለከት፤ እግዚአብሔር የራሳችንን ውድቀት እንድንመለከት ይርዳን። እግዚአብሔር በሚመለከተን መንገድም ራሳችንን መመልከት እንቻል። ሰዎች በሚሉህ ነገር አትደነቅ። የሰዎችን ሽንገላ አትቀበል። በሰዎች ፊት ትልቅ ግምት የተሰጠው ነገር አብዛኛውን ጊዜ በእግዚአብሔር ፊት አፀያፊ ይሆናል።

እንዲህም አላቸው፡- ራሳችሁን በሰው ፊት የምታደቁ እናገተ ናችሁ፤ ነገር ግን እግዚአብሔር ልባችሁን ያውቃል! በሰው ዘንድ የከበረ በእግዚአብሔር ፊት ርክሶት ነውና።

ሉቃስ 16:15

በአንድ ወቅት አገልግሎቱ የቀናልኝ መሰለኝ። እግዚአብሔርም ራሱን በራእይ ለእኔ በመግለጥ የሆነ እዳሪ አሳየኝ። ከዚያም በእርሱ ፊት ልክ እንደዚህ እዳሪ እንደሆንሁ አመለከተኝ። እኔም ስላለሁበት አሳፋሪ ሁኔታ በማዘን በእግዚአብሔር ፊት አለቀስሁኝ። እግዚአብሔርም ከእኔ ጋር እንዳችን ነገር ለምን መሥራት አንደፈለገ ገረመኝ። ታያለህ፤ እኔን ጨምሮ በርካታ ሰዎች ጥሩ እየሠራን እንዳለን እናስባለን። ውድ ወዳጄ ሆይ፤ ከእግዚአብሔር ጋር ቋሚ የሆነ የጥሞና ጊዜ ሲኖርህ በድንግዝግዝ ከማየት ትድናለህ።

የእግዚአብሔርም ቃል ይህንኑ ይመስላል። እግዚአብሔር እርሱነቱን ለአንተ አሳይቶሃል። የእግዚአብሔርን ቃል ባነበብህ ጊዜ ሁሉ፤ እግዚአብሔርን ታየዋለህ። ኢሳይያስ እግዚአብሔርን በተመለከተ ጊዜ ስለ ራሱ የነበረው የተሳሳተ አመለካከት

ተለወጠ። መጽሐፍ ቅዱስን በየቀኑ በምታነበበት ጊዜ እግዚአብሔር ራሱን እንዲገልጽልህ ጸልይ። በርካታ የቤተ ክርስቲያን አባላት በእግዚአብሔር ፊት ምን እንደሚመስሉ ሲገባቸው ኩራታቸውን፣ ግትርነታቸውንና ስለ ራሳቸው ያላቸውን ትልቅ ግምት ይጥላሉ። ብዙ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔር እይታ በእርግጠኝነት ምን እንደሚመስሉ ሲገለጥላቸው የራሳቸውን ትንሽነት በመረዳት መሪዎቻቸውን መውቀስ ይተዋሉ።

የእግዚአብሔር ቃል እንደ መስተዋት ነው። ትክክለኛውን ምስላችንን ያሳየናል። የጥምና ጊዜህም በየቀኑ እውነትን ይገልጽልሃል።

እኛ ለድንግዝግዝ እይታ ጥገኛ የሆንና የምንስትም ነንና በሕይወታችን የማያቋርጥ የእግዚአብሔር ቃል ምግብ ያስፈልገናል። የእግዚአብሔርን ቃል ለሕይወታችን ያለው አገልግሎት ያለማቋረጥ ያስፈልጋል ብዬ ስል ከመጠን በላይ ማጋነን አይደለም። ከድንግዝግዝ ሕይወት በቋሚነት መላቀቅ የሚቻልበት መንገድ የሚገኘው ከጥምና ጊዜ ብቻ ነው።

8. የየዕለቱ የጥምና ጊዜ ታላቅ መንፈሳዊ እድገትን ይሰጥሃል።

በየቀኑ የጥምና ጊዜ ማድረግ መደበኛ የሆነ መንፈሳዊ ምግብ እንድትመገብ ያደርግሃል። የእግዚአብሔር ቃል ለሕይወታችን እንደ ወተት ነው (1ኛ እጥሮስ 2:2) ። ቃሉ ለተራቡ እንደ እንጀራ ነው (ማቴዎስ 4:4)። ለሰው ልጆች እንደ ሥጋም ነው (ዕብራውያን 5:12)። በበረሃ ውስጥም እንደ ጣፋጭ ማር ነው።

ካሪዝማቲክ ቤተ ክርስቲያናት በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ያላደጉ በሺዎች የሚቆጠሩ ሰዎች የሞሉባቸው ናቸው። የዛሬዎቹ ካሪዝማቲክ ቤተ ክርስቲያናት እረኞች በመንጎቻቸው ዘንድ ለሁሉም ነገር መልስ እንደሚያገኙ ኮከብ ተዋናይ ተደርገው ይወሰዳሉ። እውነቱ ግን እንዲህ አይደለም። ምናልባት መጋቢዎች ሰዎች በእኛ ላይ መደገፋቸው ደስ ሊያሰኝን ይችላል ይሆናል። ልክ ከፊል አምላኮችና ሁሉን ችግር የምንፈታ አድርገው ይወስዱናል።

በክርስትና ሕይወቱ እያደግሁ ስመጣ የቃለ እግዚአብሔር አንባቢያን ማጎበር ውስጥ ነበርሁ። በትልልቆቹ የካሪዝማቲክ ቤተ ክርስቲያን አባል አልሆንሁም። በቃለ እግዚአብሔር ማጎበር ለቴሌቪዥን ዝግጅት እንደሚቀርብ ኮከብ ተዋናይ የመሰለ ማንም አልነበረም። ለማንኛውም ነገር እንደ ምንጭነት ወደ እግዚአብሔር ቃል እንድንሄድ ተመርተናል። እኔ በቃለ እግዚአብሔር ማጎበር ለመጀመሪያ ጊዜ የተማርሁት በየቀኑ የጥምና ጊዜ እንዲኖረኝ ስለሆነ በጣም ነው የማመለግነው። የየቀኑ የጥምና ጊዜ እንዲኖረኝ የተማርሁባትን ቀን አስታውሳታለሁ። በክርስትና ሕይወት በጣም አስፈላጊ ወደ ሆነ ነገር። “እርሱም ወደ የእግዚአብሔር ቃል” እንደተማራሁ አላወቅሁም ነበር። ለየቀኑ የሚያስፈልገኝን ወተትም እንዴት እንደምቀበልም አሳዩኝ። ለግል ለሚያስፈልጉኝ ነገሮች ሁሉ ሥጋና እንጀራ፣ እንዲሁም ጣፋጭ ነገር ሲያምረኝ ማርን እንዴት እንደማገኝ ተማርሁ።

ያለንድ ትልቅ ካሪዝማቲክ ቤተ ክርስቲያን ኤክስ ሬይ የሚያሳየው ያላደጉ ጥቃቅን ክርስቲያኖች፣ ክርስቲያናዊ መፈክሮች እያሰሙ አሰልቺ በሆነ መንገድ መጋቢዎቻቸውን ልክ እንደ ፖፕ ሙዚቃ አቀንቃኝ ወይም እንደ ኮከብ እግር ኳስ ተጫዋች ሲያደንቁ ነው። በዚህ ዘመን ያለው ክርስትና በቀድሞ ዘመን ከነበረው እጅጉን የዘቀጠ ቢሆን የሚደንቅ ነው? የሚከፈለው መሥዋዕትነት በጣም አነስተኛ ነው። የእግዚአብሔር መንግሥት እንደሚገባ እየሰፋ አይደለም። ሥጋዊነትም እጅጉን ብሏል። በመሰረቱ ሥጋዊነት ያለመብሰል ምልክት ነው። ለምንድነው አብዛኛው የክርስቶስ አካል ያልበሰለው? ምክንያቱ አብዛኞቹ ክርስቲያኖች የየዕለት የጥምና ጊዜ ስለላቸው ነው።

በዛሬው ዘመን ያሉ ክርስቲያኖች የሚደገፉት ከመጋቢዎች መጽሐፍ ቅዱስ በየእሁድ ማለዳው ከሚመገቡት ፈጠን ብሎ በምድጃ(ማይክሮዌቭ) ሞቅ ተደርጎ በሚተርብላቸው ቅምሻ ነው። በየዕለቱ የተመጣጠነ ምግብ የሚያገኝ ሕፃንን በላምንት አንድ ቀን ፈጣን የማይክሮ ዌቭ የሠላላ አምስት ደቂቃ ስብከት ቅምሻ ከሚያገኘው ጋር ማወዳደር ይቻላል ይሆን?! ጊዜው ማደግን የሚጠይቅ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ካለው ውተት፣ እንጂ፡ ሥጋ እና ማር ልትጠቀም የሚገባህ ጊዜ ነው። እንደ ክርስቲያን ከተማርኋቸው ነገሮች ውስጥ ምርጡ የየዕለት ጥምና ጊዜ የማድረግ ልምድን ነው።

9. የየዕለት የጥምና ጊዜ ውስጣዊ ፈውስን ያስገኛል።

ቃሉን ላከ ፈወሳቸውም፣ ከጥፋታቸውም አዳናቸው።

መዝሙር 107:20

የእግዚአብሔር ቃል ከሕመማችንና ከጉዳታችን የምንፈውስበት መንገድ ነው። እግዚአብሔር ከፈቀድክለት የተጎዳህበትን ቦታ ይዳብስልሃል። እንዲሁም በሕይወትህ ካጋጠመህ ማንኛውም ሁኔታ ይፈውስሃል።

ለመንፈሳዊ፣ ከስሜት ጋር ለተያያዙና ለሥነ ልቦና ጉዳዮች መፍትሔ መፈለግ ከምንም በላይ በጣም ከባድ ነው። ሐኪሞች አብዛኛውን ጊዜ ለእነኚህ ችግሮች መፍትሔ ለማግኘት ቢታገሉም ድካማቸው ከንቱ ይሆናል። በሕክምናው ዓለም፣ መንፈሳዊ፣ ስሜታዊና ስነ ልቦናዊ ችግሮችን ለመመርመርና ለማከም የሚደረገው ጥረት እጅግ በጣም አስቸጋሪ ከሚባሉ የሕክምና ዘርፎች ውስጥ የሚመደብ ነው። እግዚአብሔር ግን መፍትሔ አለው። መፍትሔውም በቃሉ ውስጥ ይገኛል። በየቀኑ የሚጠላደው ብርቱው የእግዚአብሔር ቃል ለእያንዳንዱ ውስጣዊ ጉዳት ፈውስን ያስገኛል። ጌታ ኢየሱስ ሲናገር “የጌታ መንፈስ በእኔ ላይ ነው፣ ለድሆች ወንጌልን አሰብክ ዘንድ ልባቸው የተሰበሩትን እፈውስ ዘንድ ብሏል። ጌታ ኢየሱስ የተሰበረውን ልብ የሚፈውሰው እንዴት ነው? በእግዚአብሔር ቃል በኩል ነው!”

10. የየዕለቱ የጥምና ጊዜ ለሥጋ ፈውስን ያስገኛል።

ልጄ ሆይ፣ ንግግሪን አድምጥ ወደ ቃሌም ጆርህን አዘዝብል። ከዓይኑ አታርቃት፣ በልብህም ውስጥ ጠብቃት። ለሚያገኙለት ሕይወት፣ ለሥጋቸውም ሁሉ ፈውስ ነውና።

ምሳሌ 4:20-22

በእብራይስጥ ቋንቋ ጤና የሚለው ቃል “ማርፕ” የሚል ሲሆን ትርጓሜውም “መድሃኒት” ነው።

ለማመን አስቸጋሪ ቢሆንም የእግዚአብሔር ቃል በእርግጥ ለሥጋችን ፈውስን ያስገኛል። መጽሐፍ ቅዱስ ቃሉ ለሥጋችን ሕይወትና ጤና እንደሆነ ይናገራል። ሥጋ ማለት ይህ አካላችን ነው።

ከሪደርስ ዳይጀስት ላይ ያነበብሁትን በጣም አስገራሚ የሆነ መጣጥፍ ልጠቅስ እፈልጋለሁ።

³⁰“ሃይማኖታዊው እምነት የአካል ፈውስን ያስገኛል የሚለው እምነት እንግዳ አይደለም። ሐኪሞች ተስፋ የለውም አይድንም ያሉት በአስከሬ ሕመም ውስጥ ያለ በሽተኛ በተዓምራት እንደ ተፈወሰ ከሕመሙ በመዳን ለረጅም ጊዜ ሊኖር እንደቻለ የሚያትቱ ገጠመኞችን ብዙዎቻችን ሰምተናል። አዲሱ ነገር፣ ይህ በሃይማኖት ዙሪያ የተገኘው ድል በሳይንስም ተቀባይነትን ማግኘቱ ነው።

“እግዚአብሔር እንደሚፈውስ በሳይንሳዊ ዘዴ ማረጋገጥ አንችልም ይሁንና በእግዚአብሔር መታመን ጤቃሚ ውጤት እንደሚያስገኝ ግን ማረጋገጥ እንችላለን” ይህን የተናገሩ ዴል ኤ ማቲው የተባሉ ቢጆርጅ ታውን ዩኒቨርሲቲ ሜዲካል ሴንተር ዋሽንግተን ዲሲ ኤም ዲ ለሶሺየት ፐሮፌሰር ናቸው። አከለውም “ጤናማ የሆነ ሃይማኖታዊ እምነትና ልምምድ ሰዎች የተሻሉ እንዲሆኑ ይረዳል የሚለው አመለካከት በአብዛኛው ተዓማኒ ነው” ብለዋል።

የሚያስደንቅ ማስረጃ

በእምነትና በጤና መካከል ያለው ሰንሰለታዊ ትስስር ያለው ማስረጃ እንዴት ጉልበታም ነው? ከሰላሳ በላይ የሚሆኑ ጥናቶች እንዲረገጡት ለመንፈሳዊ ሕይወት ወይም ለሃይማኖት መስጠት ረዥም ዕድሜ ከመኖር ጋር ተዛማጅነት አንዳለው ተረጋግጧል። ከእነኚህ የጥናት ውጤቶች ውስጥ እጅግ አስገራሚ የሆኑት ፦

በ5286 ካሊፎርኒያውያን ላይ በተደረገ ዳሰሳዊ ጥናት የቤተ ክርስቲያን አባላት የሆኑት አባላት ካልሆኑት ጋር ሲነፃፀር ዝቅተኛ የሞት ቁጥር ያሳያል። ይህም ሌሎችን እንደ ማጨሳ፣ ጠጪነት፣ ጤናማ ያልሆነ ውፍረት፣ ድንዛዜን ሳይጨምር ማለት ነው።

በሃይማኖታዊ ትጋት ውስጥ ካሉት ሰምንት በሽተኞች ውስጥ ሰባቱ ዝቅተኛ በካንሰር የመያዝ ዕድል ወይም የተሻለ ጤንነት እንዳላቸው ጥናት ያሳያል። የደም ብዛት ምርመራ ከተደረገላቸው አምስት ውስጥ አራቱ ጤንኞች ናቸው። እንዲሁም በልብ ሕመም ምርመራ ከተደረገላቸው ስድስት ውስጥ አራቱ ነጻ ሲሆኑ፣ ጠቅላላ የጤና ምርመራ ከተደረገላቸው አምስት ሰዎች አራቱ የተሻለ ጤንነት ይታይባቸዋል።

በአንድ ጥናታዊ ዘገባ መሠረትም ጠንካራ የሃይማኖት ትጋት ያላቸው ሰዎች በድብርት በሽታ ራስን በማጥፋት በመጠጥ ሰብኝነትና በሌሎችም ሰብኝ የመጠቃት ኢጋጣሚ አነስተኛ ነው።

በአንድ ሰፊ ያለ ጥናት ውስጥም አንደተገለፀው፣ በሃይማኖትና በጤና መሃከል ያለው ግንኙነት ዕድሜን፣ ሦታን ባህልንና መልካምድርን ዘለል ሆኖ የሚገለፅ ነው። ከ200 በላይ በሆኑ ጥናቶች ሃይማኖት ለበሽታ የመጋለጥን ሁኔታ እንደሚቀንስ በኖርፎክ ኢስተርን ቨርጂኒያ ሜዲካል ት/ቤት የቀድሞ ፐሮፌሰር የሆኑት ጃፌሪ ኤስ ሌቪን ገልፀዋል። ሌቪን፣ በመልካም ጤንነትና በሃይማኖት መካከል ትስስር እንዳለ በልጆችና በአዋቂዎችም ላይ ባደረጉት ጥናት መረዳታቸውን ከ1930-1980 በየኤስ ፐሮፌሰንታንቶች፣ በአውሮፓ ካቶሊኮች፣ በጃፓን ቡዲህስቶች በእስራኤል አይሁዶች ላይ ባደረጉት ጥናት ተረድተዋል።

ጸሎት እንዴት ይፈውሳል

ለምድንድነው እምነት ብርቱ የመከላከል ብቃት ሊኖረው የቻለውን በጉዳዩ ላይ ሰፊ ጥናት ያደረጉ ምሁራን ለሳማኝ ሊሆኑ የሚችሉ በርካታ ማብራሪያዎችን ይሰጣሉ።

ሃይማኖታዊ አገልግሎቶች ለሰዎች አስተማማኝ የሆነ ከትትል ያደርጋሉ። ማኅበራዊ ድጋፍም ለጤናና ረጅም ዘመን ለመኖር ዋነኛ ቁልፍ ጉዳይ ነው።

እምነት የተስፋኝነትን ስሜት የሚፈጥርና በእንፃራ ያለውን ውጥረት የሚቆጣጠር ነው። ሃሮልድ ጄ ኮይንግ የተባለ በዱክ ዩኒቨርሲቲ የሕመምና ማዕከል የሃይማኖታዊ፣ የመንፈሳዊና የጤና ጉዳዮች

ጥናት ዳይሬክተር ሲናገር “የእምነት ሥርዓትን በመፈጸም ሰዎች አሰቃቂ ሕመምን፣ ሥቃይን ሞትን በተሻለ መንገድ ይቆጣጠሩታል።” ብሏል።

ጸሎት በሰውነታችን ላይ ጠቃሚ የሆነ ለውጥን ያመጣል። ሰዎች በሚጸልዩበት ጊዜ የደም ግፊት መቀነስን፣ የምግብ መፍጨትን፣ የልብ ምትና የአተነፋፈስ ሥርዓትን፣ ማስተካከል ይቻላል። ይህን ጥናት ያጠቃሉት ሄበርት ቤንሰን በሃሮቫርድ ዩኒቨርሲቲ የሕክምና ት/ቤት መምህር ሲሆኑ “ዘና ያለ የእንቅስቃሴ ሥርዓት”(relaxation response) በሚልም ይገልፃሉ። የጸሎት መጽሐፍን ማንበብ፣ መቆሪያ የመሳሰሉም ተመሳሳይ ዘና የማለት ውጤት እንዳላቸው ጥናቶች ይጠቁማሉ። ቃላትን መደጋገም፣ ጸሎት፣ ሰንኞችን መደጋገም ወይም ድምፅን አያደጋገሙ ማለግት ተመሳሳይ ዘና ያለ ስሜት እንዲሰማን ያደርጋል። እንደ ቤንሰን ጥናት በተለይ በእግዚአብሔር ላይ የእምነት ምርጫውን ያደረገ የበለጠ ተጠቃሚ እንደሚሆን ይናገራል።

የሌሎች ጸሎት ሊፈውስ ይችላል?

ተመራማሪዎች የሌሎች ጸሎት መፈወስ ይችላል ይሆን ዘንድ ለየመረመሩ ነው። ቤንሰንና ጓደኞቹ የልብ የደም ሀይል የታመሙ ሰዎች ላይ ጥናታቸውን አያደረጉ ሲሆን፣ ማቲው የተባለ ሌላ ተመራማሪ ደግሞ በደም ቅዳ አርተሪዎች ላይ ጥናት በማድረግ በ1988 የልብ ሕክምና ለዋቂ የሆኑት ራንዶልፍ ባይርድ የተባሉ ምሁር ጥናት ውጤት ለማረጋገጥ ጥናት ሊያካሄዱ ነው።

ዶ/ር ባይርድ በከሳንፍራንኪስኮ ጄኔራል ሆስፒታል የሕክምና ማዕከል ውስጥ ያሉ 393 ሕመምተኞችን በሁለት ቡድኖች ከፈሉ። አንደኛው ቡድን በእገራቱ ባሉ ክርስቲያኖች ጸሎት እንዲደረግለት ሆነ፣ ሁለተኛው ደግሞ ምንም ጸሎት አልተደረገለትም። ሕመምተኞችን የየትኛው ቡድን አባላት እንደሆኑ እንዳያውቁ ተደርጎ ጥናቱ ቀጠለ። በውጤቱም ጸሎት የተደረገለት ቡድን መሻሻልን አሳይቶ ተገኘ። የልብ ሕመምም ጋብ ብሎላቸው፣ ጥቂት የመከላከያ እንክብሎች ብቻ ሲወስዱ ታየ።

ከዚህ በበለጠም በጣም አስገራሚ የሆኑ ጥናቶችም እንዳረጋገጡት በጸሎት ኃይል በቤተ መከራ ውስጥ በቁስል ላይ የተቀመጠ ባክቴሪያም እድገቱን እንዲያቆመና በዓይኑ ላይ ያለ ቁስል ፈውስን እንዳስገኘም አሳይቷል። ዶ/ር ላሪ ዲሲ የተባለ “ጸሎት ፍቱን መድሃኒት ነው” የሚል መጽሐፍ

የጻፉ ምሁር በአነሻህ አነሳተኛ አርጋኒዝም ላይ ስለተደረጉ ጥናቶች ሲገልጹ፤ “እንዲህ ያለውን የቤተ መከራ ጥናት እጅግ ትክክለኛና፤ ምንም ዓይነት ኃይል የሌለው መድኃኒት በመስጠት ሥነ ልቦናዊ ፈውስ እንዳገኘ ተደርጎ ሊደብበስ አይችልም” ብለዋል።

ዶክተሮች እንደ እምነት ሰው

ዶ/ር ዶሲ በጸሎት ኃይል ስላመኑ ለሕክምና ወደ አርሳቸው ለሚመጡ ሕሙማን በግል መጸለይ ጀመሩ። ይሁንና ግን አርሳቸውና ሌሎች የሕክምና ባለሙያዎች በጥንቃቄ የሚያከናውኑት ተግባር ነው። “በሳይንስ ስም የሃይማኖት ንግድ አንድንጀምር እንፈልግም፤ ሰዎች የግል ውሳኔያቸውን እንደገዛ ፈቃዳቸው መምረጥ አለባቸው” ይላሉ።

እንደዚያም ሆኖ ታዲያ የጤና ጥበቃ ተቋማት በእምነትና በጤና መሃከል ያለውን ግንኙነት ትኩረት እየሰጡት ይገኛል። በሃርቫርድ የሕክምና ትምህርት ቤትና በማዶ ክሊኒክም በመንፈሳዊ እና በጤና ጉዳዮች ላይ የሚደረጉ ኮንፍራንሶች ድጋሚ ይደረግላቸዋል። ከግማሽ በላይ የሚሆኑ በአሜሪካ የሚገኙ የሕክምና ትምህርት ቤቶች በዚህ ርዕሰ ጉዳይ ላይ ኮርሶች አሉዋቸው። በ1969 በአሜሪካን የቤተሰብ ሕክምና ለካዳሚ ውስጥ ባሉ 269 ሐኪሞች ላይ በተደረገ ዳሰሳዊ ጥናት 99% የሚሆኑት ሐኪሞች እምነት ፈውስን ለማስገኘት አስተዋጽዖ እንዳለው አስተያየታቸውን ተናግረዋል። የግል ልምምዳቸውን ሲጠየቁም፤ 63% ሐኪሞች በግል ጤንነታቸውን በማሻሻልም ላይ አግዚአብሔር ጣልቃ እንደገባ ገልጸዋል።

ሕሙማኑም ጸሎት ፈውስን ለማስገኘት ብርቱ ኃይል እንዳለው በግልጽ ይስማማሉ። በታይም፤ በሲ ኤን ኤን እና በዩ ኤስ ኤ ሳምንታዊ የዜና አውታሮች በተደረገው የድምፅ ቆጠራ ወደ 80% የሚጠጉ አሜሪካውያን መንፈሳዊ እምነት ወይም ጸሎት በሕመምና በጉዳት ያሉ ሰዎችን ከሕመማቸው እንዲያገግሙ እንደሚረዳ ያምናሉ፤ ከዚህ በማከል 60% የሚሆኑት ሐኪሞች ሕመምተኛውን ስለ እምነት እንዲያከጋግሩ እና ሕመምተኛው ፈቃደኛ ከሆነ እንዲጸልዩለት ሀሳባቸውን ሰንዝረዋል።

ይህ በእምነትና በሕክምና መሃከል ቁርኝት እንዲኖር የሚፈልግ የልብ ጩኸት ያለልክ አየተጣደፈ በመገሰገስ ላይ ያለውንና የሰዎችን ምንነት ያላገናዘበውን የጤና አጠባበቅ አሠራር ተገዳድሮታል። “የሕክምናው መዘውር ማንኛውንም መንፈሳዊ ነገር አርግፍ አድርጎ በመተው ወደ ለካላዊው

ጭልጥ ብሎ ሄዷል።” ዶ/ር ዶሲዬ አንዲህ ይላሉ፡- “ይህ ለካሄድ ለሕመምተኞቼም ሆነ ለሌሎችም ሐኪሞቼ ጥሩ ሰሜት የሚፈጥር ባለመሆኑ አሁን መዘውር ወደ ትክክለኛው ቦታ በመመለስ ላይ ይገኛል።”

እምነት እንዴት ስፍራውን እንደሚይዝ

ይህ አባባል ለሌሎችም ሰው ምን ማለት ይሆን? ጤናን በሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ እምልኮን አክልበት ማለት አይደለም። እምነትን ልክ ዝቅተኛ የቅባት መጠን ያለውን ምግብ የመመገብ የአመጋገብ ስርዓት(ዳይት) ልትላመደው አትችልም።

ሕመም በተሰማህ ጊዜ ወይም ቀዶ ጥገና ማድረግ ባስፈለገህ ሰዓት ማድረግ ያለብህ እምነትህ የጤና አጠባበቅህ ሥርዓት አካል እንዲሆን መናገር ነው። ይህ ማለት ግን ዶክተርህ ከአንተ ጋር ወይም ስለ አንተ እንዲጸልይ ይጠበቅብታል ማለት አይደለም። ነገር ግን ፍላጎትህን በማድመጥ በሆስፒታል ውስጥ ያሉ መንፈሳዊ አገልጋዮች እንዲገቡህ ሁኔታዎችን በማመቻቸት፤ ወደ ቀዶ ጥገና ከፍል ከመግባትህ በፊት የጸሎት ጊዜ እንዲኖርህ ፈቃድ በመስጠት ቢተባበር ተገቢ ይሆናል።

ኮይኔንግ የተባለ ሰው ስለ እምነት ሲናገር እንዲህ ብሏል“የበለጠ ሩቅ በሆነውና በተጨማሪም የሕክምና መያ ላይ ብቻ ጥገኛ እንዳንሆን እምነት በሕይወታችን ላይ ሚሳሳዊነትን ይሰጠናል።”

11. የየዕለት የጥምና ጊዜ ያነጻል።

እናንተ ስለ ነገርኋችሁ ቃል አሁን ገጸሐን ናችሁ፤

ዮሐንስ 15:3

በእውነትህ ቀድሳቸው፤ ቃልህ እውነት ነው።

ዮሐንስ 17:17

ኢሳይያስ እንዳለው፤ “እኛ ከንፈሮቻችን ረከሰው፤ ከንፈራቸው በረከሰብናቸው ሰዎች መሀከል ተቀምጠናል።” እግዚአብሔር የተመሰገነ ይሁን በየዕለቱ የጥምና ጊዜ ለማካኘት መንፃትን አግኝተናል። በአሁኑ ዘመን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የእግዚአብሔር ክንድ እንደሚገባ ለምን እንደማይንቀሳቀስ በማሰብ ተገርመህ አታውቅም? ምክንያቱ ኃጢአትና በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያለ ርኩሳት ነው።

ይህን አወቁ፤ አመንዝራም ቢሆን ወይም ርክስ ወይም የሚመኝ እርሱም ጣዖትን የሚያመልክ በክርስቶስና በእግዚአብሔር መንግሥት ርስት የለውም። ከዚህ የተነሣ በማይታዘዙት ልጆች ላይ የእግዚአብሔር ቁጣ ይመጣልና ማንም በከንቱ ንግግር እያታልላቸው።

ኤፌሶን 5:5፤6

12. የየዕለት የጥምና ጊዜ በመካከለኛው አማኝ ሕይወት ውስጥ እምነትን ይፈጥራል።

እንግዲያስ እምነት ከመስማት ነው መስማትም በእግዚአብሔር ቃል ነው።

ሮሜ 10:17

እምነት የሚመጣው በመስማት ነው፤ መስማትም ከእግዚአብሔር ቃል ነው። መጽሐፍ ቅዱስህን የበለጠ ባነበብከው ቁጥር የበለጠ በእግዚአብሔር የማዳን ኃይል እምነትህ እየጨመረ ይሄዳል። መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔርን የማዳን ኃይል በሚያሳይ በመቶዎች የሚቆጠሩ ታሪኮች የተሞላ ነው። የሞት አፋፍ ላይ ደርሰው እግዚአብሔር ያዳናቸውን ሰዎች ትመልከታለህ። በእስቸጋሪና በተወሳሰበ ሁኔታ ስለነበሩ እና እግዚአብሔር ስላዳናቸው ሰዎች ታሪክ ታነባለህ። እነኚህ ምስክርንቶች እምነትን ያነቃቃሉ። በቸልታ አትመልከታቸው። ስለ እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር የምታውቅ አይምሰልህ። የየዕለቱ የእግዚአብሔር ቃልን መጥኖ መመገብ እምነትህን ይጨምርልሃል።

13. የየዕለት የጥምና ጊዜ ዝለትን፤ መከፋትን፤ የመንፈስ ውድቀትን ያስወግዳል።

ዝናብና በረዶ ከሰማይ እንደሚወርድ፤ ምድርን እንደሚያረካት፤ ታበቅልና ታፈራም ዘንድ እንደሚያደርጋት፤ ዘርንም ለሚዘራ እንጀራንም ለሚበላ እንደሚሰጥ እንጂ ወደ ሰማይ እንደማይመለስ።

ኢሳይያስ 55:10

የእግዚአብሔር ቃል እንደ ዝናብና በረዶ ሆኖ በማቀዝቀዝ ዘና ያደርጋል። በየቀኑ በሚኖርህ የጥምና ጊዜ ሕይወትህ ቀዝቀዝና ዘና በማለት በረከትን ትቀበላለህ። ከጌታ ጋር የቆይታ ጊዜ በማይኖረኝ ጊዜ ራሴን የተከፋሁና ኃዘንተኝ ሆኜ

አገኘዋለሁ። ይህን እንዴት እንደምገልፀውም አላውቅም። አንተም ራስህ ልትለማመደው ይገባሃል። በእግዚአብሔር ህልውና ውስጥ በመገኘት የሚመጣን ዘና የማለት እውነታ ከሌላ ከምንም ነገር ጋር ማወዳደር አይቻልም።

14. የየዕለት የጥምና ጊዜ ለመካከለኛው ክርስቲያን ጉልበትን ይሰጣል።

በወንጌል አላፍርምና፤ አስቀድሞ ለአይሁዳዊ ደግሞም ለግሪክ ሰው፤ ለሚያምኑ ሁሉ የእግዚአብሔር ኃይል ለማዳን ነውና።

ሮሜ 1:16

የጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል (ይህም ማለት የእግዚአብሔር ቃል) ለደህንነት የሚሆን የእግዚአብሔር ኃይል ነው። በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ኃይል አለ። በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ፈውስ አለ። በእግዚአብሔር ቃል ራስህን አሳልፈህ በሰጠህ መጠን ለልዕለ ተፈጥሮአዊ ኃይል ራስህን አሳልፈህ ለጥተሃል ማለት ነው። እግዚአብሔር በቃሉ ውስጥ መገኘቱ እውነት ነው። እርሱ ቃል ነው። “በመጀመሪያ ቃል ነበረ፤ ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ፤ ቃልም እግዚአብሔር ነበረ።” እግዚአብሔር ቃል ነው፤ ቃልም እግዚአብሔር ነው። ራስህን ለቃሉ አሳልፈህ ስትሰጥ፤ ራስህን ለእግዚአብሔር አሳልፈህ ሰጠህ ማለት ነው። የእግዚአብሔር ኃይል ለአንተ በእርግጥ እውነት ይሆንልሃል።

በሺዎች የሚቆጠሩ በጭፈራ፣ በመጠጥ፣ በሲጋራና በኤች አይ ቪ ሊበክሉ ይችሉ የነበሩ የወጣቶች ትውልድ ሕይወት ምን ዓይነት ኃይል ሊለውጥ ይችል ነበር? እኔ እርጅና ስለ ተጫናቸውና ዕድሜአቸውን ስለጨረሱ ሽማግሌዎችና አሮጊቶች እያወራሁ አይደለም። እኔ እየተናገርሁ ያለሁት በእግዚአብሔር ቃል ኃይል ስለተለወጡ ወጣት ወንዶችና ሴቶች ነው።

በአንድ ወቅት አንድ ሰው ስለ እኔ ቤተ ክርስቲያን ሲናገር፣ “የአንተ ቤተ ክርስቲያን ሰፊ የወጣት ክምችት የተሰባሰበበት ይመስላል።” አለ። ልብ በል፤ የእኔ ቤተክርስቲያን በእብዛኛው በወጣት ትውልድ የተገነባች ናት። በሺዎች የሚቆጠሩ

በሙሉ ልባቸው፤ በሙሉ ሃሳባቸውና ጉልበታቸው ጌታን የሚያገለግሉ ወጣቶች አሉኝ። የእነርሱን ሕይወት እንዲለውጥ ያደረገው ምንድን ነው? እኛን በመጫን የሆነ ነው? በጾም የሆነ ነው? አይደለም። ምክንያቱ የእግዚአብሔር ቃል ነው። የእግዚአብሔር ቃል ለማዳንና ለመለወጥ የሚችል የእግዚአብሔር ኃይል ነው።

15. የየዕለት የጥምና ጊዜ ከጠላቶችህ በላይ ጥበበኛ እንድትሆን፤ ከመምህራንና ከሽማግሌዎችም በበለጠ እንድታስተውል ያደርግልሃል።

ለዘላለም ለእኔ ነውና ትእዛዝህ ከጠላቶቼ ይልቅ አስተዋይ እደረገኝ። ምስክርህ ትዝታዬ ነውና ካስተማሩኝ ሁሉ ይልቅ አስተዋልሁ። ትእዛዝህን ፈልጊአለሁና ከሽማግሌዎች ይልቅ አስተዋልሁ።

መዝሙር 119:98-100

የየዕለት የጥምና ጊዜ ስለ ሕይወት ትክክለኛ ዕይታ እንዲኖርህ ያደርጋል። በሕይወትህ ውስጥ ከሚያጋጥምህ የተሳሳተ አመለካከትም ነፃ ያወጣሃል። የጥምና ጊዜ አንተን በመምራት ነፍስህን ይለውጣል። ስለ ሕይወት ቀድሞ ከነበረው በተለየ አመለካከት እንዲኖርህ ያደርጋል። የየቀኑ የጥምና ጊዜ በአካባቢህ ካሉ አብዛኛዎቹ ሰዎች በተሻለ ጥበበኛ እንድትሆን ያደርግሃል።

በቅርቡ የአንድ ጃፓኖዊ ንብረት በሆነ በአንድ ትልቅ የጎልፍ መጫወቻ ሜዳ ላይ የእግር ጉዞ ሳደርግ ነበር። የዚህ ሰው ንብረት የሆነውን ያንን ሰፊ ሜዳ ስመለከት ይህ ሰው እግዚአብሔርን ያውቅ ይሆን ብዬ ተስፋ አደረግሁ። ልብ በል ይህ ሰው አንድ ቀን ይህችን ምድር ይሰናበታል። እስከ ዛሬ ያከማቸውን ከፍተኛ ንብረትም ጥሎ ይሄዳል። የእግዚአብሔር ቃል በእውነት ዋጋ ለሚሰጠው ነገር ዋጋ እንድትሰጥ ያደርግሃል። የእግዚአብሔር ቃል ስለዚህ ምድር ብልጥግና ትክክለኛ ዕይታ እንዲኖርህ ያደርግሃል። ጌታ ኢየሱስ ሲናገር “በሰማይ መዝገብ ሰብስቡ...” ይላል። የእግዚአብሔር ቃል በውስጥህ ሲኖር፤ ስለ ራስህ “እኔ በሰማይ ሃብት አከማቻለሁ” ብለህ ትላለህ። ይህም እውነተኛው ጥበብ ነው።

ከእግዚአብሔር ጋር የግል ንብረት ማድረግ የምትችልበትን ብቸኛ ዕድል አትጣለው

በሰማያት ያለውን የአባቴን ፈቃድ የሚያደርግ እንጂ፤ ጌታ ሆይ፤ ጌታ ሆይ፤ የሚለኝ ሁሉ መንግሥተ ሰማያት የሚገባ አይደለም። በዚያ ቀን ብዙዎች፤ ጌታ ሆይ፤ ጌታ ሆይ፤ በሰምህ ትንቢት አልተናገርንምን፤ በሰምህስ ኢጋንትን አላወጣንምን፤ በሰምህስ ብዙ ተአምራትን አላደረግንምን? ይሉኛል። የዚያን ጊዜም። ከቶ አላወቅኋችሁም፤ እናገተ ሳመፀኝች፤ ከእኔ ራቁ ብዬ አመሰክርባቸዋለሁ።

ማቴዎስ 7:21-23

ጌታ ከተናገራቸውና በደንብ ግንዛቤ ካላገኙ ዓረፍተ ነገሮች ውስጥ አንዱ “በፍጹም አላውቃችሁም” የሚለው ነው። እነኚህ ሰዎች በስሙ ትንቢት ተናግረዋል። በስሙ ብዙ ተአምራቶችን ያደረጉ ሰዎች ቢሆኑም ጌታ ግን “በፍጹም አላውቃችሁም” ይላቸዋል። እንዴት እግዚአብሔርን ሳያውቁት እነኚህን ተአምራቶች በስሙ ማድረግ እንደቻሉ ሁልጊዜ ይደንቀኛል። ውዴ ወዳጄ ሆይ፤ ኢየሱስ የተናገረውን ብታምን ይሻልሃል።

እግዚአብሔርን ሳያውቁ የቤተ ክርስቲያን አባል መሆንና ታላላቅ ነገሮች ማድረግ ይቻላል። የየዕለት የጥምና ጊዜ ከእግዚአብሔር ጋር የግል ንብረት እንዲኖርህ ያደርጋል። ከእግዚአብሔር ጋር የግል ትስስር እንዲኖርህ የሚያደርግ ሌላ ምንም ነገር የለም። ከእግዚአብሔር ጋር አንድ ለአንድ ግንኙነትና ንብረት ማድረግ ወደ

ቤተ ክርስቲያን አንድ ሺህ ጊዜ ከመመላለስ የተለየ ነው። በብዙ ክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ የጎደለው በግል ክፍል ጋር የሚደረግ ኅብረት ነው።

እግዚአብሔር በታላላቅ ጉባኤዎች ላይ በስሙ ከምናከናውነው አገልግሎት ይልቅ በግል ክእርሱ ጋር ያለን ትስስር የበለጠ ይማርከዋል። የጥሞና ጊዜ ስለ እግዚአብሔር ያለህ እውቀት እንዲያድግ ያደርጋል። የየዕለት የጥሞና ጊዜ ወደ ሲኦል እንዳትሄድ ይከላከልልሃል። የጥሞና ጊዜ፣ እግዚአብሔርን ማገልገልና እግዚአብሔርን ማወቅ አንድ ነው ከሚል የተሳሳተ አመለካከት ይጠብቅሃል። ለእኔ የሚሠሩ እኔን ግን በግል የማያውቁኝ አንዳንድ ሰዎች አሉ። እኔን እንደሚገባ አድርገው የማያውቁኝ ግን በስፊ የተቀጠሩ ሰዎች አሉ። እኔ ወደ እነርሱ አካባቢ ስመጣ ማን መሆኔን ቢያውቁም ከእኔ ጋር ግን የግል ኅብረት የላቸውም።

በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በእረኝነትና በመጋቢነት የሚሠሩ ብዙ አገልጋዮች አሉኝ። ይሁንና ግን ከሁሉም ጋር የግል ኅብረት የለኝም። ለእኔ ሥራቸውን ብቻ በሚሠሩት ሰዎችና ከእኔ ጋር የግል ኅብረት ባላቸው ሰዎች መሃከል ያለ ጥርጥር ልዩነት አለ።

ከአንዳንዶቹ በቤተ ክርስቲያኔ ካሉ እረኞችና መጋቢያን ጋር እንዴት አድርጎ የግል ኅብረት ሊኖረኝ ይችላል? መልሱ ቀላል ነው። አንዳንዶቹ እረኞችና መጋቢያን ከእኔ ጋር ለመቀራረብ ጥረት ያደርጋሉ። በግላቸው ከእኔ ጋር ኅብረት ለማድረግ ይሞክራሉ። በዚህም የተነሣ እኔም በግል አውቃቸዋለሁ ሌላው ቀርቶ ባልንጀሮቹ ናቸው ብዬ ልጠራቸው እችላለሁ። በቤተ ክርስቲያኔ ውስጥ አንዳንድ ሰዎች አስገራሚ የሆኑ ሥራዎችን በቤተ ክርስቲያኒቱ ስም ወይም እኔን ወክለው ያከናውናሉ። እኔ ግን እውነቱን ለመናገር በግል አላውቃቸውም።

ቀደም ባሉት ዘመናት፣ ሰዎች በአገልግሎታቸው እንዴት ውጤታማ ሊሆኑ እንደሚችሉ ሲጠይቁኝ ሃያ አምስት የሚሆኑ ለቤተ ክርስቲያን እድገት የሚጠቅሙ መመሪያዎችን እነግራቸዋለሁ። በማስከተልም አሥራ ስምንት የሚደርሱ

ለውጤታማ የወንጌል ሥርጭት የሚያግዙ ስልቶችን እነግራቸዋለሁ። በአገልግሎት እጅግ ውጤታማ የሚያደርጉ ሰባት እርምጃዎችንም አሳያቸዋለሁ። በአሁኑ ወቅት ግን ይህን የመሰለ ጥያቄ ብትጠይቁኝ የምመልሰው መልስ ከእግዚአብሔር ጋር የቀረበ ኅብረት በማድረግ እርሱን በግልህ እውቀው የሚል ነው። ምንም ያህል ስለ እርሱ ብትሮጥ እርሱን በግልህ የማታውቀው ከሆነ ምንም ትርጉም እንደሌለው ልብ በል።

እርሱን በግል የምታውቅበት ጊዜው አሁን ነው። በዓለም ዙሪያ የሚያገለግሉ መጋቢያን መከላዊ የጸሎት ሰዓት በቀን ሰባት ደቂቃ እንደሆነ ይነገራል። መጋቢዎች ከሰማያዊ አባታቸው ጋር በቀን ውስጥ የሚያጠፉት ከአሥር ደቂቃ ያነሰ ጊዜ ከሆነ፣ ተርታው ምዕመን ደግሞ በእግዚአብሔር ፊት የሚገኘው በሳምንት ለጥቂት ሴኮንዶች ነው ማለት ነው። ቤተክርስቲያን ዛሬ ባላችበት ሁኔታ ውስጥ መሆኗ የሚያስደንቅ አይደለም።

እርሱን በግል የምታውቅበት ጊዜው አሁን ነው። ለዚህም ብቸኛው መንገድ በየቀኑ ያለ ማቋረጥ የጥሞና ጊዜን ማድረግ ነው። እግዚአብሔር ወደ አንተ መጥቶ ካንተ ጋር ግንኙነቱን እንዲያዳብር ትጠብቃለህ? በእርግጥ እንዲያ አይሆንም! በየዕለቱ ወደ እርሱ መቅረብ የአንተ እና የእኔ ውሳኔ ነው።

ወደ እግዚአብሔር ቅረቡ ወደ እናገተም ይቀርባል...

ያዕቆብ 4:8

ይህን በተመለከተ፣ የየዕለት የጥሞና ጊዜህ የመንግሥተ ሰማያት ፓስፖርት ሊሆን ይችላል።

አንድን ሰው በአደባባይ አግኝተኸው እጁን በመጨበጥ ሰላምታ መለዋወጥህ ያንን ሰው በደንብ ማወቅህን የሚገልፅ አይደለም። በቤቴ ውስጥ የባለቤቴ እናት ከፕሬዝዳንት ክሊንተን ጋር የተነሳችው ፎቶግራፍ አለ። እርሷ ይህን ፎቶግራፍ

ስታላዩን እኛም በመደነቅ "ይገርማል! መቼ ነው ፕሬዝዳንቱን ያገኘሽቸው? እንዴትስ ልትተዋወቁ በቃችሁ?" ብለን ጠየቅን።

እርሷም ፈገግ ብላ፤ ከእኚህ ሰው ጋር በአንድ ኮንፍራንስ ላይ ለጥቂት ጊዜ እንደተገናኙና አብረው ፎቶ እንደተነሱ አጫውተችን። ፎቶግራፉ ግን እኚህ ሰው እርሷን በግል የሚያውቁት አስመስሏል። ይሁንና ግን ወደ እውነታው ስንመጣ እኚህ ሰው እርሷን ፈጽሞ አያውቁትም፤ እርሷም ብትሆን አታውቃቸውም። አንድን ሰው በአደባባይ ማወቅ ማለት ሰውየውን እንደሚገባ ታውቀዋለህ ማለት አይደለም።

ስለ አንድ ሰው ማወቅ ሰውየውን ከማወቅ የተለየ ነው። ስለ እኔ በደንብ የሚያውቁ ሆኖም እኔን በግሌ የማያውቁኝ ብዙ ሰዎች አሉ። አንዳንድ ከሩቅ የሚያውቁኝ ሰዎች እኔ ኩሩ ሰው አንደሆንሁ የሚመስላቸው አሉ። አንዳንድ ሰዎችም ስናገር ይሰሙና አስቸጋሪ ሰው እንደሆንሁኝ ያስባሉ። እግዚአብሔር ስለ ኃጢአቴ ይቅር ይበላኝ። ይሁንና ግን እኔን በግሌ የሚያውቁኝ ሌሎች ሰዎች ደግሞ የተለየ መረዳት ሊኖራቸው ይችላል።

እግዚአብሔርን በሩቅ ማወቅና እርሱን በግል ከማወቅ በጣም የተለየ ነው። በሩቁ የሆነው የእንተ መረዳት የሚለወጠው ወደ እርሱ የቀረብህ ጊዜ ነው። ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን የግል ኅብረት ማሳደግ የምትችለው በአደባባይ የቤተ ክርስቲያን አገልግሎት አይደለም። ከእግዚአብሔር ጋር የግል ኅብረትን፣ ክሩሴዶችንና ኮንፍንሶችን በመካፈል ልታዳብር አትችልም። የአደባባይ ግንኙነት በማድረግ ከማንም ጋር የግል ኅብረት መመስረት አትችልም። ግንኙነቱ ሊኖር የሚችለው በግል ደረጃ ነው! የግል ግንኙነት ሊኖር ይገባል። የጥምና ጊዜ ሊኖር ይገባል! ከእግዚአብሔር ጋር ጊዜን ወስደህ የጥምን ቆይታ በማድረግ እርሱን በግል ልታውቀው ትችላለህ።

በጥምና ጊዜ ኃይልን በመጠቀም ሥር አለመስደድን አስወግድ

እንዲሁም በጭንጫ ላይ የተዘሩት እነዚህ ናቸው፤ ቃሉንም ሰምተው ወዲያው በደስታ ይቀበሉታል፤ ለጊዜውም ነው እንጂ በእነርሱ ሥር የላቸውም፤ ኋላም በቃሉ ምክንያት መከራ ወይም ስደት በሆነ ጊዜ ወዲያው ይሰናከላሉ።

ማርቆስ 4፡16፤17

ሥር አለመስደድ የካሪዝማቲክ ክርስቲያኖች ችግር ነው። ብዙ ቢናገሩም ጥልቀት የለውም። ቤተ ክርስቲያናቶቻችን እንኳ ሥር ያልሰደዱና ጥልቀት የሌላቸው ናቸው። በአንድ ወቅት በሰሃራ በረሃ አካባቢ የምትገኝ ቤተ ክርስቲያን ጎበኘሁ። በዚያች አገር ያሉ ካሪዝማቲክ ወይም ጴንጤቆስጤ ቤተ ክርስቲያናት ጥቂት ብቻ በመሆናቸው ተገረምሁ። እየህ እኛ ካሪዝማቲክና የጴንጤቆስጤ ቤተ ክርስቲያናት ብዙ ብንጫጫም ከፍተኛ የወንጌል ጥማት ወዳለባቸው አካባቢዎች የወንጌል ሥርጭት ሥራ እናካሂድም። በአጠቃላይ ክርስቲያኖች እንዲሁ ነን። ድምፃችን ከፍተኛና ጩኸት አለው። “ጌታ ይክበር!” የምንል፤ ብዙ የእምነት አባባሎች ያሉን። ይሁንና ግን፤ በአብዛኞቻችን ውስጥ ጥልቀት የለም። ከግልብነት የምንወጣበት ጊዜው አሁን ነው።

በክርስቲያኖች ውስጥ ያለ ሥር አልባነት ሰባት ምልክቶች

1. የቃለ እግዚአብሔር እውቀት አጦት።

ብዙ ክርስቲያኖች መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ብዙ ነገሮች ምን እንደሚል አያውቁም። በእኛ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አንድ ፈተና እካሄድን። እንደ የቤተ ክርስቲያን መሪና እረኛ ነኝ የሚል ሰውም በፈተናው ላይ ተገኘ። መጽሐፍ ቅዱስን ሰጠሁትና “እስቲ

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ትንሣኤ የሚናገርበትን ቦታ አውጣና አሳየኝ” አልሁት። ይህ ሰው መጽሐፍ ቅዱስ በየት ቦታ ስለ ትንሣኤ እንደሚናገር ሊያገኝ አልቻለም። ይህ ጥልቀት የማጣት ትክክለኛ ምልክት ነው። ብዙ ሕዝብ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እየጮኸ ይዘምራል፤ ይጸልያል ነገር ግን ሥር የሰደደ አይደለም። ካሪዝማቲክ ክርስቲያኖች በሚቀጥለው የስሜታዊነት ማዕበል ቢወሰዱ ምንም አይደንቅም።

2. ቃለ እግዚአብሔርን ለመጥቀስ አለመቻል።

የመጽሐፍ ቅዱስን ጥቅሶች መጥቀስ እና በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የት ቦታ ላይ እንደተጻፉ ከማወቅ የተለያየ ነገር ነው። ጥልቀት ያለው ክርስቲያን የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን መጥቀስ ይችላል። እያንዳንዱ ክርስቲያን የመጽሐፍ ቅዱስን ጥቅስ በትክክል መጥቀስ ይኖርበታል።

በቅርቡ በአንድ ትልቅ የካሪዝማቲክ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እየሰበከሁ ሳለ ጥያቄዎችን መጠየቅ ጀመርሁ። ለአንዱን ሰው፣ “እባክህ ዮሐንስ 1:12ን ጥቀስልኝ”፤ ሌላውን ደግሞ “እስቲ 2ኛ ቆሮንቶስ 5:17ን ጥቀስልኝ” ደግሞ ሌላውን “ሮሜ 6:23 ምን ይላል?” አልሁ።

የሚያስገርመው፣ አብዛኛዎቹ በካሪዝማቲክ ቤተ ክርስቲያናት ውስጥ ያሉ ክርስቲያኖች እነኚህን ጥቅሶች መጥቀስ አይችሉም። በመሠረቱ እነኚህ ጥቅሶች ለእያንዳንዱ አማኝ መሠረታዊ ናቸው። የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስን በቃል ማጥናት የሕልውና ጉዳይ ነው። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ጥቅሶችን በቃሉ ያውቅ ነበር። በማቴዎስ 4 ውስጥ ዲያብሎስ ኢየሱስን በፈተነው ወቅት፣ ጌታ ከዘዳግም መጽሐፍ በትክክል በመጥቀስ ዲያብሎስን ሽባ አድርጎታል።

3. በቀን ቢያንስ ለአንድ ሰዓት እንኳ ለመጸለይ አለመቻል።

ጥልቀት አልባ መሆን ከጌታ ጋር የጠበቀ ግንኙነትን ለማድረግ ካለመቻል ይመጣል። ማንም ሰው ከጌታ ጋር መጠነኛ ቅርርብ ካለው በየቀኑ ቢያንስ ለአንድ ሰዓት ያህል በጌታ ፊት ይሆናል። ጌታን በሚገባ ስታውቀው አንድ ሰዓት ትንሽ

ይሆንብሃል። በማንኛውም ቅልቅ የካሪዝማቲክ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ዳሳላዊ ጥናት አድርግ። ስንት ክርስቲያኖች በዚያን ቀን ቢያንስ ለአንድ ሰዓት እንደጸለዩና መጽሐፍ ቅዱሳቸውን እንዳነበቡ ጠይቅ። ጥቂት ሰዎች ብቻ ከጥቂት ሴኮንዶች ለበለጠ ጊዜ ከእግዚአብሔር ጋር ጊዜ እንዳሳለፉ ትንንዝባለሁ። አብዛኛዎቹ ሥር አልባ መሆናቸውና እግዚአብሔርን እንደሚገባ አለማወቃቸው የሚያስገርም አይደለም።

4. ክርስቲያን ከሆኑ ከሁለት ዓመታት ቆይታ በኋላም ለመምራትና ለማስተማር አለመቻል።

ከጊዜው የተነሳ አስተማሪዎች ልትሆኑ ሲገባችሁ፣ አንድ ሰው ስለ እግዚአብሔር ቃላት መጀመሪያ ያለውን የሕግነትን ትምህርት እንዲያስተምራችሁ እንደ ጥ ያስፈልጋችኋልና፤ የሚያስፈልጋችሁም ወተት ነው እንጂ ጠንካራ ምግብ አይደለም።

ዕብራውያን 5:12

አንድ ሰው ለተወሰነ ጊዜ አማኝ ሆኖ ከቆየ በኋላ የተቀበለውን ለሌሎች ማካፈል ይጠበቅበታል። ጳውሎስ አንድ አማኝ አስተማሪ እንዲሆን የሚጠበቅበት ጊዜ እንዳለ በግልጽ ተናግሯል። “አስተማሪዎች ልትሆኑ ሲገባችሁ፣ አንድ ሰው ስለ እግዚአብሔር ቃላት መጀመሪያ ያለውን የሕግነትን ትምህርት እንዲያስተምራችሁ እንደ ገና ያስፈልጋችኋልና! . . .” (ዕብራውያን 5:12)።

የአብዛኛዎቹ አማኞች ወደ ክርስቲያናዊ መሪነት መነሳት ያለመቻል ውድቀት፣ በቀላሉ በማኅበረ ምዕመናኑ ውስጥ ያለውን ሥር አልባነት የሚያመለክት ነው።

5. ለክርስቲያናዊ መጽሐፍትና የመልእክት ካሌቶች ፍላጎት ማጣት።

ጥልቀት የሌላቸው ክርስቲያኖች መንፈሳዊ መጽሐፍትን የሚያነቡት አልፎ አልፎ ነው። ክርስቲያን መጽሐፍቶች ወደ በለጠ ጥልቅ መረዳት ያደርሱሃል። በጌታ እውቀት ወደ ከፍታ ያወጡሃል። የክርስቲያን መጽሐፍቶችን የሚያነብና የመልእክት ካሌቶችን የሚያደምጥ አንድ ሰው አላየኝና እኔም ከጌታ ጋር ጥልቀት ያለው ግንኙነት ያለውን አሳይሃለሁ።

6. እግዚአብሔርን ለማምለክ አለመቻል

የምትሠራውን አንድ መክራ እስጥሳለሁ። በሚቀጥለው ጊዜ ወደ ቤተ ክርስቲያን ስትሄድ በአካባቢህ ያሉትን ሰዎች ተመልከታቸውና ስንቶቹ መዝሙር እንደሚዘምሩ ተመልከት። ብዙ ክርስቲያኖች መዝሙሮቹን እንኳ አያውቁም። የአምልኮ መሪው ጉባኤውን ሲመራ እነርሱ ተገትረው ሲያገተመትሙ እና ሲንተባተቡ ታያለህ። እውነታው እግዚአብሔርን አለማውቃቸውና፤ እርሱን ለማምለክም የግል መሻት ስለሌላቸው ነው። የአምልኮ ገገግራሙ መደረግ ስላለበት ብቻ እንደሚደረግ ያስባሉ። ፓስተሩ መልአክት ሲያቀርብ በየመሃሉ ጣልቃ እያስገባ የሚናገራቸውን ቀልዶች በማዳመጥ ራሳቸውን ለማዝናናት ይጠባበቃሉ። እስቲ ራስህን “እኔ የአምልኮ ሰው ነኝ?” ብለህ ጠይቅ። በቤትህ ውስጥ ለብቻህ መዝሙርን ለመዘመር ትችላለህ?

7. በቋሚነት ኅብረትን ለማድረግ አለመቻል

የብዙ ክርስቲያኖች ጥልቀት የሌለው ሕይወት አንዱ ሌላ ምክንያት ከጌታና ከሌሎች ጋር ኅብረት ለማድረግ አለመቻል ነው።

ነገር ግን እርሱ በብርሃን እንዳለ በብርሃን ብንመላለስ ለእያንዳንዳችን ኅብረት አለን፤ የልጁም የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኃጢአት ሁሉ ያጸናል።

1ኛ ዮሐንስ 1፡7

በየእሁዱ ቤተ ክርስቲያን ለመገኘት አስቸጋሪ ይሆንባቸዋል፤ እንደምንም ብለው ቢሄዱ እንኳ አብዛኛውን ጊዜ አርፍደው ይደርሳሉ። ልክ አሰልቼ ሥራ የሆነባቸው ይመስላል። አንድ ጥያቄ ልጠይቅህ። አንድ ሰው ከአንዲት ሴት ጋር ሊወዳጅ ከፈለገ ከእርሷ ጋር ኅብረት ማድረግ አያስደስተውም? እርሷን እንደገና ለማየት አይናፍቅም? ግንኙነታቸው ጥልቅ በሆነ መጠን ኅብረት ማድረጋቸው የበለጠ ጥልቀት እያገኘ ይሄዳል። በየዕለቱ የጥምና ጊዜ በኖረን መጠን ከእግዚአብሔር ጋር ጠለቅ ያለ ኅብረትን እየመሠረትን እንሄዳለን። ሥር አልባነት እየተወገደና ክርስትና እና ቤተ ክርስቲያን ለሁላችንም የበለጠ ትርጉም ያለው እየሆነልን ይሄዳል።

ምዕራፍ 14

በጥምና ጊዜ ኃይል አማካኝነት የጥበብን

ቁልፍ አግኝ

1. የጥምና ጊዜህ ሁለት የጥበብ ዓይነቶች እንዳሉ ያሳይሃል፤ እነርሱም የሰው ጉብዝና እና የእግዚአብሔር ጥበብ ናቸው።

ከእናንተ ጥበቦችና አስተዋይ ማን ነው? በመልካም አንዋዩ ስራውን በጥበብ የሞህነት ያሳይ። ነገር ግን መራራ ቅንዓትና ለድመኝነት በልባችሁ ቢኖርባችሁ፤ አትመኩ በእውነትም ላይ አትሞሹ። ይህ ጥበብ ከላይ የሚወርድ አይደለም፤ ነገር ግን የምድር ነው፤ የሥጋም ነው፤ የኢጋንነትም ነው፤ ቅንዓትና ለድመኝነት ባሉበት ስፍራ በዚያ ሁከትና ክፉ ስራ ሁሉ አሉና። ላይኛይቱ ጥበብ ግን በመጀመሪያ ገጽሐት ናት፤ በኋላም ታራቂ፤ ገር፤ እሺ ባይ ምሕረትና በጎ ፍሬ የሞላባት፤ ጥርጥርና ግብዝነት የሌለባት ናት።

ያዕቆብ 3፡13-17

2. የጥምና ጊዜህ የሰው ጉብዝና የእግዚአብሔርን ጥበብ የመተካት አቅም እንደሌለው ያሳይሃል።

ጥበቦች የት አለ? ጻፈሰ የት አለ? የዚች ዓለም መርማሪስ የት አለ? እግዚአብሔር የዚችን ዓለም ጥበብ ሞኝነት እንዲሆን አላደረገምን? በእግዚአብሔር ጥበብ ምክንያት ዓለም እግዚአብሔርን በጥበብ ስላላወቀች፤ በስብከት ሞኝነት የሚያምኑትን ሊያድን የእግዚአብሔር በጎ ፈቃድ ሆኖአልና። መቼም አይሁድ ምልክትን ይለምናሉ የግሪክ ሰዎችም ጥበብን ይሻሉ፤ እኛ ግን

የተሰቀለውን ክርስቶስን እንሰብካለን፤ ይህም ለአይሁድ ማሰናከያ ለአሕዛብም ሞኝነት ነው፤ ለተጠፋት ግን፤ አይሁድ ቢሆኑ የግሪክ ሰዎችም ቢሆኑ፤ የእግዚአብሔር ኃይልና የእግዚአብሔር ጥበብ የሆነው ክርስቶስ ነው። ከሰው ይልቅ የእግዚአብሔር ሞኝነት ይጠበባልና፤ የእግዚአብሔርም ድካም ከሰው ይልቅ ይበረታልና።

1ኛ ቆሮንቶስ 1:20-25

የጥበብ መጀመሪያ እግዚአብሔርን መፍራት ነው፤ ለሚያደርጓትም ሁሉ ደኅና ማስተዋል አላቸው ምስጋናውም ለዘላለም ይኖራል።

መዝሙር 111:10

ሰውንም፤ እነሆ፤ እግዚአብሔርን መፍራት ጥበብ ነው፤ ከኃጢአትም መራቅ ማስተዋል ነው አለው።

ኢዮብ 28:28

3. የጥምና ጊዜህ በሂደት ከሰው ጉብዝና ወደ እግዚአብሔር ጥበብ እንድታቀና ያደርግሃል።

ማንም ራሱን አያታልል፤ ከእናኑ ማንም በዚች ዓለም ጥበብኛ የሆነ ቢመስለው ጥበብኛ ይሆን ዘንድ ሞኝ ይሁን። የዚህች ዓለም ጥበብ በእግዚአብሔር ፊት ሞኝነት ነውና። እርሱ ጥበብኞችን በተንከላቸው የሚይዝ፤ ... ተብሎ ተጽፎአልና።

1ኛ ቆሮንቶስ 3:18፤19

በነዚህም ወራት ይጻልዩ ዘንድ ወደ ተራራ ወጣ፤ ሌሊቱንም ሁሉ ወደ እግዚአብሔር ሲጻልዩ አደረ። በነጋም ጊዜ ደቀ መዛሙርቱን ጠራ፤ ከእነርሱም አሥራ ሁለት መረጠ ደግሞም ሐዋርያት ብሎ ሰየማቸው፤ እነርሱም፤ ጴጥሮስ ብሎ እንደ ገና የሰየመው ስምዖን፤ ወንድሙም እንድርያስ፤ ያዕቆብም ዮሐንስም፤ ፈልጶስም በርተሎሜዎስም፤ ማቴዎስም ቶማስም፤ የእልፍዮስ ልጅ ያዕቆብም ቀናተኛ የሚባለው ስምዖንም፤ የያዕቆብ ይሁዳም፤ አሳልፎ የሰጠውም የአስቆሮቱ ይሁዳ ናቸው።

ሉቃስ 6:12-16

4. የጥምና ጊዜህ ትክክለኛውን ጥበብ ያስተዋውቅሃል ምክንያቱም እግዚአብሔርን መፍራት፤ ማክበርና መታዘዝ ትጀምራለህ።

የጥበብ መጀመሪያ እግዚአብሔርን መፍራት ነው ቅዱሱንም ማወቅ ማስተዋል ነው።

ምሳሌ 9:10

5. የጥምና ጊዜ የእግዚአብሔር ጥበብ መክፈቻ ቁልፍና ለአንተም የእድገት ቁልፍ ነው።

ጥበብ ዓይነተኛ ነገር ናትና ጥበብን አግኝ ከሀብትህም ሁሉ ማስተዋልን አትርፍ።

ምሳሌ 4:7

6. የጥምና ጊዜ ሲኖርህ በሕይወትህ ጥበብን ከፍ ከፍ ታደርጋለህ፤ በዚህም ለራስህ ክብርን ታመጣለህ።

ከፍ ከፍ አድርጋት፤ እርስዎም ከፍ ከፍ ታደርግሃለች ብታቅፋትም ታከብርሃለች።

ምሳሌ 4:8

7. የጥምና ጊዜህ የጥበብ መክፈቻ ቁልፍህ ነው፤ ከዚህ የተነሣ የድል አድራጊነት ቁልፍ ይኖርሃል።

ከጦር መሣሪያዎች ይልቅ ጥበብ ትሻላለች እንድ ኃጢአተኛ ግን ብዙ መልካምን ያጠፋል።

መክብብ 9:18

ይናገርበት የነበረውንም ጥበብና መንፈስ ይቃወሙ ዘንድ አልቻሉም።

የሐዋርያት ሥራ 6:10

በዚያን ጊዜ እንካላ እንደ ሚዳቶ ይዘልላል፤ የድዳም ምላስ ይዘምራል በምድረ በዳ ውኃ፤ በበረሃም ፈሳሽ ይፈልቃልና።

ኢሳይያስ 35:6

የዚህ ሕግ መጽሐፍ ከአፍህ አይለይ፤ ነገር ግን የተጻፈበትን ሁሉ ትጠብቅና ታደርግ ዘንድ በቀንም በሌሊትም አስበው የዚያን ጊዜም መንገድህ ይቀናልሃል ይከናወንልሃልም።

ኢያሱ 1:8

8. የጥሞና ጊዜ ለብልፅግና ቁልፍ ነው፤ ምክንያቱም የእግዚአብሔርን ጥበብ ለማግኘት ዕድሉን ይከፈትልሃል።

ብልጥጥናና ክብር በእኔ ዘንድ ነው፤ ብዙ ሀብትና ጽድቅም። ለሚወድዱኝ ርስት አወርሳቸው ዘንድ ቤተ መዛግብታቸውንም እሞላ ዘንድ።

ምሳሌ 8:18፤21

በቀኝዋ ረጅም ዘመን ነው፤ በግራዋም ባለጠግነትና ክብር።

ምሳሌ 3:16

የጠቢባን ዘውድ ባለጠግነታቸው ነው...

ምሳሌ 14:24

ምዕራፍ 15

በየቀኑ የጸሎት ጊዜ እንዲኖርህ ጥረት አድርግ

የጥሞና ጊዜ የመጽሐፍ ቅዱስ ንባብ ወይም ጥናት ብቻ ሳይሆን የዘወትር ጸሎትም ነው። ምንም ዓይነት አስፈላጊ ሰው ብትሆንም በየቀኑ ከጌታ ጋር መገናኘት ያስፈልግሃል። ጸሎት ብቻ የሚጸልዩ መጽሐፍ ቅዱሳቸውን ግን የማያጠኑ አንዳንድ ክርስቲያኖች አሉ። እንደነኚህ ዓይነት ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ሙሉ የሆነው ኅብረት ሊያዳብሩ አይችሉም። የየዕለቱ የጥሞና ጊዜ የሚገነባው በቃሉና በጸሎት ጥምረት ነው።

በየዕለቱ የጸሎት ጊዜ መኖሩን አስፈላጊ የሚያደርጉ አሥራ አንድ ምክንያቶች

1. ጸሎት በጣም አስፈላጊ ጉዳይ ነው።

በአንድ ወቅት አንድ ሰው ሲናገር እንዴት መጸለይ እንደሚገባ ማወቅ ዮኒቨርስቲ ገብቶ ዲግሪ ከመያዝ የበለጠ አስፈላጊ ነው ብሏል።

በሕይወታችን ውስጥ በጣም አስፈላጊ የሆኑ ብዙ ጉዳዮች አሉ። ጥሩ ትምህርት አስፈላጊ ነው። ገንዘብ አስፈላጊ ነው። ጥሩ ትዳር አስፈላጊ ነው። ይሁንና ግን ጥሩ የጸሎት ሕይወት የበለጠ አስፈላጊ ነው! ይህ ነጥብ ወደ ሕይወትህ ዘልቆ ይግባ።

ከሚኖርህ ነገር ሁሉ በላይ የጸሎት ሕይወት ይኑርህ! በሁሉም እንቅስቃሴዎችህ ውስጥ ለጸሎት ድርሻ ይኑርህ!

2. እንደ እነ ዳንኤል ያሉ ታላላቅ ሰዎች በጥሞና ጊዜያቸው ወቅት ጸልዋል።

ዳንኤልም ጽሕፈቱ እንደ ተጻፈ ባወቀ ጊዜ ወደ ቤቱ ገባ የአልፍኙም መስኮቶች ወደ ኢየሩሳሌም እንጻር ተከፍተው ነበር ቀድሞም ያደርግ እንደ ነበረ በየዕለቱ ሦስት ጊዜ በጉልበት ተንበርክኮ በአምላኩ ፊት ጸለየ ለመሰገንም።

ዳንኤል 6:10

ከዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ዳንኤል በቀን ሦስት ጊዜ እንደጸለየ ታስተውላለን። “ቀድሞ ያደርግ እንደነበረ” የሚለው ቃል በዚህ ክፍል ውስጥ በጣም አስፈላጊ ነው። ይህ ማለት ዳንኤል ይህ ጸሎቱን ዘወትር ያለማቋረጥ ያደርግ እንደነበር ነው። ዳንኤል የጸለየው ችግር ውስጥ ስለነበረ አልነበረም! ዘወትር የመጸለይ ልማድ ነበረው።

አብዛኛውን ጊዜ ሰዎች ሲበለጽጉ ወዲያው ወደ ጸሎት ስብሰባዎች መሄድ ያቆማሉ፤ ቀስ በቀስም ከእምነት ያፈገፍጋሉ። ዳንኤል ግን እንዲህ አልነበረም! እርሱ በነበረበት አገር ጠቅላይ ሚኒስትር ነበር፤ ከንጉሡ ቀጥሎ ሥልጣን ላይ የነበረው እርሱ ነው። እርሱ ከምርኮኝነት ተነስቶ ከፍተኛውን የመንግሥት ሥልጣን፤ ጠቅላይ ሚኒስትር በመሆን የተሳካለት ሰው ነበር። በግዛቱ ውስጥ በጣም ከሚከበሩና የሚፈሩ ሰዎች መሃከል ነበረ። በዘመኑ ታላቅ የፓለቲካ ሰው የሚባልም ነበር። የመንግሥት ሠራተኛ ነበር። ይሁንና በቀን ሦስት ጊዜ፤ በየቀኑ ይጸልይ ነበር!

3. ማንም ሰው የፈለገውን ያህል ሥራ ቢበዛበት፤ ቢባረክ ወይም ቢሳካለት ለጸሎት ጊዜ የለኝም ሊል አይችልም።

ምናልባት የጊዜ እጥረት ያለብህ፤ በጣም ተፈላጊ ሰው ሆነህ ሲሆን ይችላል፤ ሆኖም የዳንኤልን ያህል የጊዜ እጥረት ያለብህ ሰው የሆንህ አይመስለኝም። ዳንኤል ጠቅላይ ሚኒስትር እና የአገር መሪ ነበር። ብዙ ሰዎች ርዕሰ ብሔሮችና የመንግሥት ሚኒስትሮች ዘና ብለው የደስታ ሕይወትን የሚቀጩ፤ በዓለም ዙሪያ የሚበሩ ይመስላቸዋል። ይህ እውነት አይደለም!

እኔ ራሴ የአንድ ትልቅ ድርጅት መሪ ነኝና በከፍተኛ ሥልጣን ላይ ያሉ ሰዎች ቀላል ሕይወት እንደሌላቸው አውቃለሁ። ወደ ላይ ከፍ እያልህ በሄድህ ቁጥር ኃላፊነቱም የዚያኑ ያህል እየጨመረ ይሄዳል።

በከፍተኛ የሕይወት ደረጃና አገልግሎት ውስጥ እጅግ ብዙ ከባድ ሥራ አለ። እንደ ዳንኤል ያሉ ስኬታማ የሆኑ ከፍተኛ ባለ ሥልጣኖች ብዙ ውጥረት እንዳላባቸውና እንደ ጨጓራ አልሰርና የልብ ድካም ለመሳሰሉ በሽታዎች የተጋለጡ እንደሚሆኑ ታውቃለህ? እንደዚህ ዓይነት ሁኔታዎች የሥራ ጫና ባለባቸው ሰዎች ላይ በጣም የተለመደ ነው።

ዳንኤል እንዲህ ዓይነት ሰው ነበር። ጠቅላይ ሚኒስትር የነበረ ሲሆን እንደዚያም ሆኖ በቀን ሦስት ጊዜ ለመጸለይ ፋታ ያጣ፤ ጊዜ የሌለው ሰው አልነበረም። ለመጸለይ ፋታና ጊዜ ያጣህ አድርገህ ራስህን ከቆጠርህ፤ ራስህን እያሳትህ ነው ማለት ነው። የማትጸልይ ከሆነ ምክንያትህ ለመጸለይ አለመፈለግህ ነው። ጸሎት እሁን አስፈላጊ አይደለም ብለህ ታስባለህ ማለት ነው! ዳንኤል ስኬታማ ነበረ፤ ሆኖም ይጸልይ ነበር። ለምን በቀን ሦስት ጊዜ ለመጸለይ ቻለ?

በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሰዎች ከጉስቁልና ሕይወት ተነስተው ቱጃር ሲሆኑ ተመልክቻለሁ። ድሆች በነበሩበት ወቅት የጸሎት ፕሮግራሞችን ለመሳተፍ ጊዜ ነበራቸው። ነገር ግን በሚባረኩበት ጊዜ ሁሉ ነገር የተስተካከለ እንደሆነ ይሰማቸዋል። ትክክለኛ አይደለም! ሁሉም ነገር ትክክለኛ አይደለም! መባረክህ ጸሎት ማቆም እንዳለብህ የሚያሳይ ምልክት አይደለም!

4. የየቀኑ ጸሎት፣ የሕይወታችን የኃይልና የጥበቃ ምንጭ ነው።

የእግዚአብሔር ኃይል እንዲለቀቅ የሚያደርግ ጸሎት እንደሆነ መገንዘብ አለብህ። ኢየሱስ የጸሎትን ኃይል ያውቅ ነበር። ከዚህም የተነሣ ነው ረጅም ሰዓት በጸሎት የሚያሳልፈው።

አንተም ምናልባት የተሳካለት የንግድ ሰው ትሆን ይሆናል፤ ከዚህም የተነሣ ማንኛውም እንዲህ ያለ መንፈሳዊ ነገር እንደማያስፍግህ ታስብ ይሆናል። ምናልባትም የፓለቲካ ሰውም ትሆን ይሆናል፤ በዚህ ውስጥም የአንተ የጥበቃ ዋስትና በድግምትና በጥንቁላ ኃይል ላይ እንደሆነ ታስብ ይሆናል። አንድ እውነት አሁኑኑ ልንገርህ፤ በጸሎት ውስጥ ኃይል አለ። የጸሎት ኃይል ካለን ሌላ ምንም ኃይል አያስፈልገንም። በምንጸልይ ጊዜ ጥበቃ ይሆንልናል። የእግዚአብሔር ጦር ዕቃ የመጨረሻ ክፍል ጸሎት ነው (ኤፌሶን 6:18)። በሌላ አባባል፤ ጸሎት የመንፈሳዊ መከላከያ አስፈላጊ ክፍል ነው።

በእኔ አገር በጋና ውስጥ፤ ሰዎች ሃብታም ሊሆኑ መፍራት ይጀምራሉ። ሰዎች የጥንቁላን አሠራር ተጠቅመው ይገድሉኝ ይሆናል ብለው ይሰጋሉ። እንደ ዳንኤል የጸሎት ሰው ከሆንህ ምንም የሚያስፈራህ ነገር አይኖርም። ብዙ ሰዎች ዳንኤልን ለመግድል ፈልገው ነበር። እነኚህ ሰዎች ያሰቡት ዳንኤልን መግደል ብቻ አልነበረም፤ ፈጽሞ ሊያጠፉት አሴሩ። ዳንኤል በጸሎት ኃይል ከአንበሶች አፍ ዳነ። በሕይወትህ ዙሪያ ያሉ አንበሶች በፍርሃት ከአጠገብህ ሲሸሹ አያለሁ! የጸሎት ኃይልህ ሲነሳሳ እመለከታለሁ! በሕይወትህ ከሚለቀቀው አዲስ የጸሎት ሕይወት የተነሣ ወደፊት ስትገሰግስ እመለከታለሁ!

ኢየሱስ ደግሞ ተጠመቀ። ሲጸልይም ሰማይ ተከፈተ።

ሉቃስ 3:21

በሕይወትህ ዙሪያ ሰማያት ሲከፈቱ አያለሁ! ይህን በፍጹም አትርሳ! ኢየሱስ በጸለየ ጊዜ ሰማያት ተከፈቱ። የጸሎት ሰው በምትሆንበት ጊዜ ምድራዊውና ሰማያዊው በረከቶች በአንተ ላይ እንደ ዝናብ ይወርዳሉ።

5. የየቀኑ ፀሎት የእግዚአብሔርን በረከት ለማግኘትና ጠብቆ ለማቆየት አስፈላጊ ነው።

የምትመካበት እንዳች ነገር አለህ? በሕይወትህ እዚህ ደረሰህ የምትለው ነገር አለህ? አንድ ነገር ልንገርህ፤ ይህ የሆነልህ በእግዚአብሔር ጸጋ ነው። በጸሎት ኃይል ብዙ ትልልቅ ነገሮችን ትጎናጸፋለህ። እግዚአብሔር በእጅህ ላይ ያስቀመጠልህንም ነገሮች ጠብቀህ የምታቆየው በጸሎት ነው።

በሺዎች የሚቆጠር ዶላር በስጦታ መልክ የተሰጣቸው ሰዎች አውቃለሁ። በአሁኑ ጊዜ ያ ሁሉ ገንዘብ እንደ ንፋስ ብን ብሎ ጠፍቷል። እግዚአብሔር አንድን ነገር ሊሰጥህ ይችላል፤ ግን የሚሰጥህን ያንን በረከት በእጅህ ላይ ለማቆየት የሚያስችል የእግዚአብሔር ጸጋ ያስፈልግሃል። የትልቅ አገልግሎት መጋቢ ነህ? አንድ ነገር ልንገርህ፤ በአገልግሎትህ ላይ በጽናት እንድትቆይ ጸሎት ያስፈልግሃል። ጌታ ኢየሱስ ወደ ጸሎት ፈጥኖ የሚሄደው ለምን ይመስልሃል?

በዚህ ዓለም የተፈጥሮ ዝቅጠት ሕግ አለ። ሁሉም ነገር እየተበላሸ ነው። ንግድህ እየዘቀጠ ነው። ቤተ ክርስቲያንህ እየተዳከመች ነው። ሕይወትህም እየዘቀጠ ነው።

እግዚአብሔር የሰጠህን ነገር ጠብቆ ለማቆየት በጸሎት አማካኝነት የሚለቀቅ የእግዚአብሔር ኃይል ያስፈልጋል።

6. የየዕለቱ የጥምና ጊዜ ጸሎት፤ አዘውትረህ የምታደርገው ልማድ በመሆኑ ምክንያት፤ የላቀ ውጤታማነት አለው።

ደስቱይቪስካይ የተባለው ሰው እንዲህ ብሏል፤ “የሁለተኛው አጋማሽ የሰዎች ሕይወት የተገነባው በመጀመሪያው አጋማሽ ከተገኘው ልማድ ነው።”

ፓስካልም እንዲህ ብሏል፤ “የሰው ልጅ የምግባረ ሰናይ ጥንካሬ የሚገነባው ከልማዳዊ ድርጊቶቹ ነው።”

በዚህ ምድር ሕይወት ታላቅ ሰው ለመሆን መልካም ልማዶች ሊኖሩህ ይገባል። አንድ ተግባር ሲደጋገም ልማድ ይሆናል፤ ይህን ተግባር አውቀህም ሆነ ሳታውቀው በተደጋጋሚ ስታደርገው ልማድህ ይሆናል!

ልማድ በጎም፤ ክፉም ሊሆን ይችላል። አንድ እውነት ግን አስተውልልክ እንደ ክፉ ልማድ ሁሉ በጎ የሆነውም በቀላሉ ይደጋገማል።

መልካም ልማዶች ሆን ብለህ ባታደርገውም እንኳን ቋሚ ወደ ሆነ ጥርመሳ ያመራሉ። እኩይ ልማዶችም ወደ ቋሚ ውድቀት የሚያመሩ ይሆናሉ። የጸሎት ልማድን ለማዳበር ብትወስን፤ የስኬታማነትን ልማድ እያዳበርህ ነው ማለት ነው።

ኢየሱስ በሰንበት ቀን ወደ ቤተ መቅደስ የሄደው፤ ልማዱ ስለ ነበር ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ኢየሱስ ባህል ወይም ልማድ እንደነበረው ይነግረናል።

... እንደ ልማዱም በሰንበት ቀን ወደ ምክራብ ገባ። ...

ሉቃስ 4:16

ዳንኤል በቀን ሦስት ጊዜ የመጸለይ ልማድ ነበረው።

... ቀድሞም (ዳንኤል) ያደርግ አንደ ነበረ በየዕለቱ ሦስት ጊዜ በጉልበቱ ተንበርክቶ በእምላኩ ፊት ጸለየ አመለገነም።

ዳንኤል 6:10

በዓለማዊ ሕይወት ውስጥ ጸሎት ድርሻ የለውም። ሥራ፣ ጠዋት የተጀመረ እስከ ማታ ድረስ ይቀጥላል። ስለ ጸሎት ምንም ሳይታሰብ ሳምንቱ ሊያልፍ ይችላል።

ለብዙ ሰዎች የጸሎት አስፈላጊነት ትዝ የሚላቸው ከአቅም በላይ የሆነ ነገር ሲገጥማቸው ብቻ ነው። ውድ ወዳጅ ሆይ፤ ለአንተ ግን ጸሎትን በሕይወት ውስጥ ድርሻ እንዲኖረው ማድረግ አስፈላጊ ነው።

እግዚአብሔር መኪናችን ውስጥ ለመጠባበቂያ እንደምናስቀምጠው ልዋጭ ጎማ አይደለም! ልዋጭ ጎማ ለድንገተኛ አጋጣሚ ብቻ ትጠቀምበታለህ እንጂ በፍጹም አትገለግልበትም። እግዚአብሔር ሞኝ አይደለም። የሰው ልጅ የዘራውን ያንኑ ያጭዳል። ለእግዚአብሔር ያለማቋረጥ ጊዜህን የምትሰጥ ከሆነ እሱም አንተን ያለማቋረጥ ይባርክህ ዘንድ ጊዜ ይኖረዋል። እግዚአብሔር ለአንዳንድ የጸሎት ጥያቄዎቻችን መልስ የሚሰጠን በምህረቱ ብቻ ነው።

የጸሎት ሕይወትህ አንድ ቀን በድንገት እስኪለወጥ ድረስ ሳታቋርጥ አሳድገው። የጸሎት ሕይወትህን ምን እያደረግህ እንዳለህ እንኳን እስከማታውቅ ድረስ የተለመደ የዘወትር ተግባርህ እስኪሆንልህ ድረስ በትጋት አሳድገው።

የምጸልይበትን ጊዜ አመቻቸሁ

የሕክምና ትምህርት ቤት ተማሪ በነበርሁበት ወቅት፤ ከምወስደው ኮርስ የተነሣ በጣም የሥራ ጫናና የጊዜ እጥረት ነበረብኝ። ለጸሎት የሚሆን ምንም ጊዜ አልነበረም። ይሁንና ግን ጸሎትን የክርስትና ሕይወቴ አንዱ ክፍል አድርጌው ስለነበር፤ ያለ ጸሎት የማድረገው ምንም ነገር አልነበረም! በትምህርት ፕሮግራሜ ውስጥ ጸሎትን በተወሰነ ደረጃ አካትቼው ነበር። ማታ ሌሊቱ ሲጋመስ ለመጸለይ ወስንሁ። ብዙውን ጊዜ እንቅልፌ ስለሚመጣ መንቃት እችል ዘንድ እየተንቀሳቀስሁ እጸልይ ነበር። ጸሎት በሕይወቴ ውስጥ በጣም አስፈላጊ በመሆኑ ከሕይወቴ ውስጥ ሳለወግደው አልቻልሁም።

አንድ ሌሊት፤ ከጸሎት ቆይታዬ በኋላ ወደ መኝታ ክፍሌ ሳመራ፤ እራመድ የነበረው በእንቅልፍ ውስጥ ሆኜ ነበር! በድንገት በዩኒቨርሲቲው ውስጥ ከሚገኘው

ከስፓኒሽ ዲፓርትመንት ሕንፃ ጋር ስላተም ነበር ከእንቅልፌ የባነንሁት! የማይቻል በነበረው የሕክምና ትምህርት ቤት የተጣበበ የትምህርት ፕሮግራም ውስጥ ለጸሎት የነበረኝን የልብ ጥማት እግዚአብሔር እንዳየ አምናለሁ።

7. የጥምና ጊዜ ጸሎት በመከራ ጊዜ ያጸናሃል።

አስቀድመን መጸለይ ሲገባን፣ ለምን መከራ እስኪመጣ እንጠብቃለን? አስቸጋሪ መከራ ሲያጋጥመው ብቻ የሚፈልግህ ባልንጀራ ቢኖርህ እንደ ጥሩ ወዳጅ አድርገህ ልትይዘው ትመርጣለህ? በሰላሙ ጊዜ፣ ለአንተ ምንም ጊዜ የለውም። እግዚአብሔር በመልካምም ሆነ በክፉ ጊዜ ከእርሱ ጋር ኅብረት የሚያደርግን ሰው ይፈልጋል።

ብዙ በሰበኩኝ ቁጥር፣ ስብከቴን የበለጠ አሻሽላለሁ። የበለጠ በጸለይህ ቁጥር፣ በጸሎትህም የበለጠ ታድጋለህ። የመከራ ቀን ሲመጣም ያንን ወቅት የምታልፍበትን ጉልበታምና ውጤት የሚያስገኝ ጸሎትን ስትለማመድ ራስህን ታገኘዋለህ።

8. የጥምና ጊዜ ጸሎት ለሃገር መሪዎችም ያስፈልጋል።

ይህች ምድር በከፍታ ስፍራ ባሉ ርኩሳን መናፍስት እንደምትመራ ምንም የሚያጠራጥር አይደለም። ምድር በየቀኑ እርስ በእርስ በጦርነት ውስጥ ባሉ ሰብአዊ ፍጡራን ተሞልታለች። በረሃብ፣ በጦርነት፣ በወረርሽኝና በመፃትም ተሞልታለች። በዓለም አቀፍ ዜናዎች ላይ ትኩረት አድርገህ ብታደምጥ አንዱን ሰምተህ ላታበቃ ሌላው የከፋ አደጋ ይከተላል።

በብዙ አገሮች ልዩ ልዩ አንባገነኞች በዝተዋል። ትናንት የነበሩት አንባገነኞች፣ ልክ እባብ አሮጌ ቆዳውን አውልቆ አዲስ እንደሚሆን መልካቸውን በመቀየር “የዲሞክራሲን ሽፋን” ተከናንበው በልባቸው ግን ጨካኝና ክፉ ሆነው ይገዛሉ። እንደ እውነቱ ብዙ የአገር መሪዎች በክፉት መንፈስ ተጽዕኖ ሥር ናቸው። በዚህም የተነሳ የሚያደርጓቸውን ነገሮች የሚያደርጉት በክፉ መናፍስት ተጽዕኖ ነው። በእነርሱ ምትክ ሌሎች በአመራሩ ቦታ ላይ እንዳይሆኑ፣ በአክብሮት ዕድሉን

ከመስጠት ይልቅ እነርሱ ብቻ አጥብቀው በኃይል ይገዛሉ። የሞተ ሰውን ደም እንደሚመጡ ያህል፣ የሃገሪቱን ደም ይጠጣሉ፣ ሃብቷንም በማሸሽ በምስጢራዊ ቦታ ያስቀምጣሉ።

እንደ ሂትለር የመሳሰሉ ከፍተኛ ሰውን የመማረክ ኃይል ያላቸው መሪዎች፣ ሲጀምሩ ምድሪቷን ወደ ብልጽግና ይወስዱና አጨራረሳቸው ግን የጦርነት ጥፋት ይሆናል። በደቡብ አፍሪካ ፕሬዝዳንት ዴክለርክ በፕሬዝዳንት ቦትህ በተተኩ ጊዜ የነበረውን ሁኔታ ሁልጊዜ አስታውሰዋለሁ። አዲሱ መሪ ኔልሰን ማንዴላን በመፍታት የቅኝ ገዢነት ሥርዓት መብቃቱን አበሰረ። ለእነኚህ መሪዎች መጸለይ አስፈላጊ ነው፣ ያን ጊዜ ምድራችን ትበለጽጋለች። ትክክለኛ መሪ በምድራችን ላይ ትልቅ ለውጥ እንዲመጣ ምክንያት ይሆናል። እንደ ዳንኤል የመሳሰሉ የጸሎት ሰዎች መገኘታቸው በምድራችን ላይ ብዙ ለውጦችን እንደሚያስከትል አምናለሁ።

9. የጥምና ጊዜ ጸሎት ለረጅም ሰዓት የመጸለይን ልምድ እንድታዳብር ይረዳሃል።

ከረጅም ዓመታት በፊት፣ ስለ ጸሎት የነበረኝ ብቸኛ እውቀት፣ ቂሱ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚያደርገው የጸሎት ንባብ እንደሆነ ነበር። የማውቀው ረዥም ጸሎት ቢበዛ ሠላሳ ወይም አርባ ሰከንድ የሚወስድ ሲሆን እርሱም “የአባታችን ሆይ”፣ “ውዳሴ ማርያም” እና “የመላእክት ገድሎችን” መድገም ነበር! ሆኖም በጌታ እያደግሁ ስመጣ በግሌ እንዴት እንደምጸልይ ተማርሁኝ። አሁን ለረጅም ሰዓት መጸለይ እችላለሁ።

ለመጀመሪያ ጊዜ ለሦስት ሰዓት የጸለይሁበትን ጊዜ አልረሳውም።

በአቺሞታ ት/ቤት ተማሪ ነበርሁ። በአንድ ወቅት ትልቅ ችግር ውስጥ ገባሁና የጌታ ጣልቃ ገብነት አስፈለገኝ። ለመጀመሪያ ጊዜ ለሰባት ሰዓታት የጸለይሁበትንም ጊዜ አስታውሳለሁ። በዚያው በአቺሞታ ት/ቤት የሁለተኛ ደረጃ ተማሪ ነበርሁ። ከረፋዱ

4:00 ሰዓት የጀመርሁ እስከ ምሽቱ 11:00 ሰዓት ያለይሁ። ለረጅም ጊዜ መጸለይ ያስደስተኛል።

ለእኔ ለሠላሳ ደቂቃ መጸለይ ማለት ጸሎት አልተደረገም እንደ ማለት ነው። እግዚአብሔር አጭር ጸሎትን አይሰማም ማለቱ እንዳልሆነ እንድትረዳኝ እፈልጋለሁ። እኔ ማለት የፈለግሁት ጌታ ኢየሱስ ረጅም ሰዓት እንደ ጸለየ እኔም የጸሎትን ትጋት አዳብራለሁ ነው። ጌታ ኢየሱስ በጌቴሴማኒ የአትክልት ስፍራ ለሦስት ሰዓታት ጸልዮአል።

ጥቂትም ወደ ፊት አልፍ ብሎ በፊቱ ወደቀና ሲጸልይ። . . . ወደ ደቀ መዛሙርቱም መጣ፤ ተኝተውም አገኛቸውና ጴጥሮስን፤ እንዲሁም ከእኔ ጋር ስንዲት ሰዓት እንኳ ልትተገኙ ስጠታችኋለሁ? ደግሞ ሁለተኛ ሄዶ ጸለየ . . . ደግሞም መጥቶ ዓይኖቻቸው በእንቅልፍ ከብደው ነበርና ተኝተው አገኛቸው። ደግሞም ትቶአቸው ሄደ፤ ሦስተኛም ያገኑ ቃል ደግሞ ጸለዩ።

ማቴዎስ 26:39፤40፤42-44

በዚህ ጥቅስ ውስጥ፤ ጌታ ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱ ለአንድ ሰዓት እንኳ መጸለይ ባለመቻላቸው ተደነቀ።

ወደ ደቀ መዛሙርቱም መጣ፤ ተኝተውም አገኛቸውና ጴጥሮስን፤ እንዲሁም ከእኔ ጋር እንዲት ሰዓት እንኳ ልትተገኙ አልቻላችሁምን?

ማቴዎስ 26:40

ኢየሱስ ደቀ መዛሙርቱን ከመምረጡ በፊት ሌሊቱን ሁሉ ጸልዮአል።

በነዚህም ወራት ይጸልይ ዘንድ ወደ ተራራ ወጣ፤ ሌሊቱንም ሁሉ ወደ እግዚአብሔር ሲጸልይ አደረ። በነጋም ጊዜ ደቀ መዛሙርቱን ጠራ፤ ከእነርሱም አሥራ ሁለት መረጠ ደግሞም ሐዋርያት ብሎ ሰየማቸው፤

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ረዥም ጸሎት በግልፅ የተጻፈ ትእዛዝ አይደለም፤ ነገር ግን በቃሉ ውስጥ ሁሉ በውስጠ ታዋቂነት ተገልጿል። በሚቀጥሉት ምዕራፎች ለረጅም ሰዓት ለመጸለይ ስትወስን በምን ጉዳዮች ላይ እንደምትጸልይ አስተምርሃለሁ።

10. የጥምና ጊዜ ጸሎት፤ ከእግዚአብሔር ጋር የግል ኅብረትን እንድታጎለብት ይረዳሃል

ብዙ ክርስቲያኖች መጸለይ የሚችሉት በቡድን ሲሆኑ ብቻ ነው። በግላቸው በአንድ ክፍል ውስጥ በመሆን ለአንድ ሰዓት መጸለይ አይችሉም። ይህ ትልቅ ጎደሎነት ነው። በግል በመጸለይና ከሰዎች ጋር በጋራ በመጸለይ መካከል ልዩነት አለ። ሁሉም ዓይነት ጸሎቶች አስፈላጊ ናቸው።

በግልህ ለሦስት ሰዓት ያህል መጸለይ የምትችል ከሆነ ከሌሎች ሰዎች ጋር ለስድስት ሰዓታት መጸለይ ትችላለህ። በኅብረት መጸለይ ይቀላል። በግልህ የመጸለይ ልምድ ባሳደግህ ጊዜ ሁሉ፤ በጸሎት ታላላቅ ነገሮችን ወደማከናወን የላቀ መንፈሳዊ ብቃት ውስጥ ትገባለህ።

11. የጥምና ጊዜ ጸሎት የኢየሱስን የጸሎት ሕይወት እንድትለማመድ ይረዳሃል

በጸሎትህ ጊዜ አራት አስፈላጊ የሆኑ ጊዜያት አሉ። ጠዋት፤ ከሰዓት በኋላ፤ ምሽትና ማንኛውም ጊዜ።

ኢየሱስ በጠዋት ይጸልይ ነበረ፤ እኔም እንደዚሁ አደርጋለሁ።

ማለጃም ተነሥቶ ገና ሌሊት ሳለ ወጣ ወደ ምድረ በዳም ሄዶ በዚያ ጸለዩ።

የጠዋት ጸሎት በጣም አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው? በጠዋት የሚጸለይ ጸሎት በጣም ጥሩ ነው። ምክንያቱም ዲያብሎስን ከማግኘትህ በፊት በጠዋት ከእግዚአብሔር ጋር ትገናኛለህ። ወደ ዕለቱ የሕይወት ገጠመኝ ውስጥ ከመግባትህ በፊት ከእግዚአብሔር ጋር ጊዜ ይኖርሃል። እግዚአብሔር ሊገዳደርህ በፊትህ የሚቆመውን ተራራ ሁሉ በምትነድልበት ቅባት ይቀባሃል።

ከሰዓት በኋላ የሚሆነው ጸሎት በቀኑ የሥራ እንቅስቃሴ መሃል የሚደረግ ጸሎት ነውና ጥቅም አለው። ከሰዓት በኋላ ላይ በምትጸልይበት ጊዜ በቀኑ የቃጠሎ ሰዓት፣ በጠንካራው የውጊያ ሰዓት እግዚአብሔር በሕይወትህ ውስጥ በጣም አስፈላጊው ኃይል እንደሆነ ልብ ትላለህ። እግዚአብሔር በከሰዓት በኋላም ጸሎት ይባርክሃል። ከሰዓት በኋላ ባለው የጸሎት ጊዜ ስትጸልይ እምለክትሃለሁ!

ካለናበታቸውም በኋላ ሊጸልይ ወደ ተራራ ወጣ።

ማርቆስ 6:46

ከምሳ ዕረፍትህ ጥቂት ጊዜ ወስደህ መጸለይ ትችላለህ። በምሳ ሰሃንህ ላይ ከቀረበው ምግብ በበለጠ ያ ጸሎት የበለጠ መልካም ነገርን ያደርጋል!

በምሽት ጊዜም መጸለይ በጣም አስፈላጊ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ “ንቁና ጸልዩ” ሲል ዓይናችሁን ከፍታችሁ ጸልዩ ማለቱ አይደለም። ከእንቅልፍ ነቅታችሁ ጸልዩ ማለቱ ነው።

በነዚህም ወራት ይጸልይ ዘንድ ወደ ተራራ ወጣ፣ ሌሊቱንም ሁሉ ወደ እግዚአብሔር ሲጸልይ አደረ።

ሉቃስ 6:12

በምሽት በምንጸልየው ጸሎትና በቀን በመንጸልየው ጸሎት መካከል የሆነ ልዩነት አለ። በጣም የተለያየ ልምምድ ነው ያለው። በሌሊቱ 8 ሰዓት አካባቢ ሚርተኞች

የበለጠ ኃይልን እንደሚላበሱ የሚናገር ታሪክ ሰምቻለሁ። ምናልባት በምሽት በምትጸልይበት ጊዜ የጨለማውን ገዥ ኃይላት በተለየ ሁኔታ ትቋቋም ይሆናል። ለነገሩም መጠሪያቸውን የጨለማ(የምሽት) ኃይላት አይደል።

አራተኛው አስፈላጊ የጸሎት ጊዜ ሁልጊዜ የምንጸልይበት ነው።

ሳታቋርጡ ጸልዩ፤

1ኛ ተሰሎንቄ 5:17

ጸሎት የሚደረገው ከሰማያዊው አባትህ ጋር መጨረሻ የሌለው የማያቋርጥ ግንኙነት ለማድረግ ነው። እርሱ የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀትንና በልሳን የመናገር ስጦታንም ሰጥቶናል። እኔ ሁልጊዜ እጸልያለሁ። ባለቤቴ አንዳንድ ጊዜ በእንቅስቃሴ ልብም እንደምጸልይ ትነግረኛለች!

ሳታቋርጡ ጸልዩ፤

1ኛ ተሰሎንቄ 5:17

በአውቶቡስ ስትሄድ መጸለይ፣ ወደ ሥራ ስትሄድ መጸለይ ትችላለህ። በቢሮህ ውስጥ በምትሆንበት ጊዜ ድምጽህን አጥፍተህ መጸለይ ይቻላል። ሻወር እየተወሰደም መጸለይ ይቻላል። እግዚአብሔር ልጆቹ ከእርሱ ጋር ያለ ማቋረጥ ግንኙነት ሲያደርጉ ደስ ይሰኛል።

እኔ ሚስቱ በቀን ውስጥ ቢያንስ ሰባት ጊዜ ያህል ስልክ እየደወለች የምታገኘው ንደኛ አለች። በስብስባ ውስጥ ቁጭ ብለን በትንሹ አራት ጊዜ ያህል ከሚስቱ የስልክ መልእክት ይደርሰዋል። የምትደውልበት ጠበቅ ያለ ጉዳይ ፕሯት አይደለም። ግንኙነታቸውን ለማጥበቅ ነው! እኔ ጥሩ ነገር ይመስለኛል። ያለማቋረጥ ትደውላለች!

ያለ ማቋረጥ ስትጸልይ ይታየኛል! ጠዋትና ማታ ስትጸልይ አያለሁ! ከአዲሱ የጸሎት ሕይወትህ የተነሳ እግዚአብሔር ሕይወትህን ይለውጠዋል! ትዳርህ፣ ንግድህና አገልግሎትህ ይህን መጽሐፍ አንብቦህ ስትጨርስ እንደ በፊቱ አይሆንም!

ልክ እንደ ዳንኤል፣ ረጅም ሰዓት ለመጸለይ ስትወስን፣ የጸሎት መመሪያ ወይም ቀመር ሊኖርህ እንደሚገባ ታውቃለህ። በጸሎት ሕይወትህ ውስጥ የሚጠቅምህ መመሪያም ወይም ንድፍ ያስፈልግሃል።

በሚቀጥሉት ምዕራፎች ውስጥ ስለ ጸሎት ቀመሮች እናጠናለን።

የጥምና ጊዜ በሕይወትህ ውስጥ በጣም አስፈላጊ የሆነ ልማድ ነው

“የሰው ሕይወት ሁለተኛው አጋማሽ የተገነባው፣ በመጀመሪያው አጋማሽ ከተገኘው ልማድ ነው።”

ዶስቶይቪስካይ

“የሰው ልጅ የምግባረ ሰናይ ጥንካሬ የሚገነባው ከልማዳዊ ድርጊቶቹ ነው።”

ፓስካል

ልማድ፣ ላድርገው ብለህ ሳታስብበትና ሳታስተውል የምታደርገው ድርጊት ነው። እያንዳንዱ መልካም ክርስቲያን ብዙ መልካም ልማዶች አሉት። እነዚህ መልካም ልማዶቹ ናቸው እርሱነቱን የገነቡት።

ታላላቅ ሰዎች ሁሉ እነርሱን ታላቅ ያደረጓቸው ልማዶች አሏቸው። ጌታችን ኢየሱስንም ታላቅ ያደረጉት ልማዶች ነበሩት።

ኢየሱስ ክርስቶስ

1. ወደ ቤተ ክርስቲያን ያለማቋረጥ መሄድ

ኢየሱስ መልካም ልማዶች እንደነበሩት ታውቃለህ? መጽሐፍ ቅዱስ እርሱ በሰንበት ቀን ወደ ቤተ ክርስቲያን የመሄድ ልማድ እንደነበረው ያስተምረናል።

ወዳደገበቱም ወደ ናዝሬት መጣ፤ እንደ ልማዱም በሰንበት ቀን ወደ ምክራብ ገባ፤ ሊያነብም ተነሣ።

ሉቃስ 4፡16

2. ወደ ጸሎት መስክ መሄድ

ኢየሱስ ለጸሎት ወደ አንድ የአትክልት ስፍራ የመሄድ ልማድ ነበረው። ይህ ስፍራ አዘውትሮ የሚሄድበት ስፍራ ነበር። እናም በዚህ የአትክልት ስፍራ የመጸለይ ልማድ እንዳለው ሁሉም ሰው ያውቃል።

ኢየሱስም ይህን ብሎ አትክልት ወዳለበት ስፍራ ወደ ቄድሮን ወንዝ ማዶ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ወጣ፤ እርሱም ደቀ መዛሙርቱም በዚያ ገቡ። ኢየሱስም ደቀ መዛሙርቱም ብዙ ጊዜ ወደዚያ ስለ ተሰበሰቡ አላልፎ የሰጠው ይሁዳ ደግሞ ስፍራውን ያውቅ ነበር።

ዮሐንስ 18፡1፤2

ዳንኤል

ዳንኤል በየቀኑ የሚጸልይባቸው የተወሰኑ ሰዓቶች ነበሩት። ይህን ማድረግ ልማዱ ነበር። ይህ አንዱ የእርሱ ሕይወት ታላቅ ምስጢር ነበር።

ዳንኤልም ጽሕፈቱ እንደ ተጻፈ ባወቀ ጊዜ ወደ ቤቱ ገባ የእልፍኙም መስኮቶች ወደ ኢየሩሳሌም አንጻር ተከፍተው ነበር ቀድሞም ያደርግ እንደ ነበረ በየዕለቱ ሦስት ጊዜ በጉልበት ተንበርክኮ በእምላኩ ፊት ጸለየ አመሰግነም።

ዳንኤል 6፡10

እያንዳንዱ ክርስቲያን ስለ ልማድ ሊያውቃቸው የሚገቡ አሥር

ነገሮች

1. ልማድ ሳይታሰብና ሳይታቀድ በቀላሉ በመደጋገም የሚፈጸም ደርጊት ነው።
2. ልማድ አውቀኸውም ሆነ ሳታውቀው ልምድህ ሆኖ የምትፈጽመው ደርጊት ነው።
3. ልማድ አብዛኛውን ጊዜ የወደፊት ሕይወትህ ላይ ተፅዕኖ ያመጣል ብለህ የማትገምተው ገልህ ያልሆነ ደርጊት ነው። ከዚህም የተነሣ ነው ብዙ ሰዎች የመልካም ልማድ ጽንሰ ሀሳብን ኃይለኛ መሣሪያትና በወደፊቱ ሕይወታቸው ስኬት ላይ ተፅዕኖ አምጪ መሆኑን ልብ የማይሉት።
4. ልማድ መልካም ወይም ክፉ፣ ተፈጥሮአዊ ወይም መንፈሳዊ ሊሆን ይችላል። መንፈሳዊ ልማድ ከምንላቸው ውስጥ እንደ ማለጻ ጸሎት፣ የየዕለቱ የጥምና ጊዜ ይገኙበታል። ተፈጥሯዊ ልማዶች ከምንላቸውም ዘወትር ጥርስን መቦረሽና በየቀኑ ገላን መታጠብ የመሳሰሉ ናቸው።
5. መልካም ልማዶች እንደ ክፉ ልማዶች ሁሉ በየቀኑ በቀላሉ ይፈጸማሉ።
6. መጥፎ ልማዶች ሰውየው ምን እየሆነበት እንደሆነ ሳይገነዘብ ወደ ማዶቋርጥ ወድቀትና ሽንፈት ያመራሉ።
7. መልካም ልማዶች ሰውየው ምን እንዳደረገም ሳያስተውል ወደ ማዶቋርጥ ስኬታማነትና ድል ያመራሉ።
8. መጥፎ ልማዶች በቀላሉ ይለመዳሉ፤ ነገር ግን በቀላሉ መላቀቅ አይቻልም። መልካም ልማዶችን በቀላሉ መገንባት አይቻልም፤ ሆኖም በቀላሉ አብሮ መኖር ይቻላል።
9. እያንዳንዱ ስኬታማ ክርስቲያን ወደ ስኬት ያመጡት በርካታ መልካም ልማዶች ስላሉ። ከረዥም ዓመታት በፊት አንዲት ጓደኛዬ በየቀኑ ጠዋት እንዴት ከእግዚአብሔር ጋር የጥምና ጊዜ እንደሚኖረኝ አስተማረችኝ። እኔም የግል ልማዴ

አድርጌ አሳደግሁት፤ እናም እንደ ክርስቲያንና እንደ አገልጋይም የሕይወቴ ትልቅ ምስጢር ይህ ሆነ። የምስብካቸው መልእክቶቹ ሁሉ የዚህ መልካም ልማድ ውጤት ናቸው ማለት ይቻላል።

10. ልማዶች ለክርስቲያኖች የዋስትና ምንጭ ናቸው። ይህ የሚሆንበት ምክንያት እንደ መሪ በውጥረት ውስጥ በሚሆንበት ሰዓት እንኳ በልማድ፣ በተፈጥሮ እና በቀላሉ የሚያደርጋቸው አንዳንድ መልካም ነገሮች አሉ። መሪ በውጥረት ውስጥ ሲሆን ምን ማድረግ እንዳለበት እና ምን ዓይነት እርምጃ መውሰድ እንዳለበት ለማሰብም ጊዜ ላይኖረው ይችላል። ከዚያ ችግር ውስጥ ለመውጣት የሚያስችለው የጸሎት ወይም የጥምና ጊዜ መልካም ልማድ ሊሆን ይችላል። ልክ እንደ ኢየሱስ፣ እኔ አብዛኛውን ጊዜ ለጸሎት የምሄድበት ቦታ አለኝ። አብዛኛውን ጊዜ በስሬ ካሉ መጋቢዎቹ ጋርም አብረን ወደዚያ እንሄዳለን። ይህ ልማድ አንዳንዴ የሚያጋጥመኝ አደጋ ምን እንደሆነ በማላውቅበት ጊዜ እንኳ በመንፈስ የተጠበቅሁ ሊያደርገኝ ይችላል።

ምዕራፍ 17

በጥምና ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስህን አጥና

የእውነትን ቃል በቅንነት የሚናገር የማያሳፍርም ሠራተኛ ሆነህ፤ የተፈተነውን ራስህን ለእግዚአብሔር ልታቀርብ ትጋ።

2ኛ ጢሞቴዎስ 2:15

እነዚህም በተሰሎንቄ ከሚኖሩት ይልቅ ልብ ሰፊዎች ነበሩና። ነገሩ እንደዚሁ ይሆንን? ብለው ዕለት ዕለት መጻሕፍትን እየመረመሩ ቃሉን በሙሉ ፈቃድ ተቀበሉ።

የሐዋርያት ሥራ 17:11

በመጽናትና መጻሕፍት በሚሰጡት መጽናናት ተስፋ ይሆንልን ዘንድ አስቀድሞ የተጻፈው ሁሉ ለትምህርታችን ተጽፎአልና።

ሮሜ 15:4

ከ ፤ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት የማድረግ ጥበብ ጠፍቷል! ብዙ ክርስቲያኖች ሌላው ቀርቶ መጽሐፍ ቅዱሳቸውን አለማንበባቸውን ማየት እንዴት አሳዛኝ ነው። ብዙ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱሳቸውን ካለማንበባቸው የተነሣ፤ እንደማያጠነትማ ግልፅ የሆነ ጉዳይ ነው። በዚህ ምዕራፍ እንዴት መጽሐፍ ቅዱስህን ስኬታማ በሆነ መንገድ ማጥናት እንደምትችል አሳይሃለሁ።

ሦስት ዓይነት የመጽሐፍ ቅዱስ አጠናኖች

1. የአጉሊ መነፅር (ማይክሮስኮፕ) የመጽሐፍ ቅዱስ አጠናን ዘዴ። አጭር የንባብ ክፍል ማንበብ እና፤ አንድን ጥቅስ ወይም ቃል በመውሰድ ማሰላሰል እና የዚህን ቃል ፍቺ ከእንግሊዝኛ፣ ከግሪክና ከዕብራይስጥ መዝገበ ቃላት እና የመጽሐፍ ቅዱስ መፍቻ መጽሐፍት (Concordances) በማየት የዚህን ጥቅስና ቃል ትርጉም መመርመር።

2. በርዕሰ ጉዳይ ላይ የሚደረግ የመጽሐፍ ቅዱስ አጠናን ዘዴ። ይህ ጥናት ነጠላ ርዕሶችን ለምሳሌ፡- እምነት፣ ፍቅር፣ ትዕግሥት፣ ታማኝነት፣ ወዘተ የመሳሰሉ ርዕሶች በመውሰድ የሚደረግ ጥናት ነው።

3. የሩቅን አቅርቦ የሚያሳይ (ቴሌስኮፕ) የመጽሐፍ ቅዱስ አጠናን ዘዴ። ይህ ጥናት መጽሐፍ ቅዱስን በስፋት እይታ የምትዳስስበት ጥናት ነው።

የአጉሊ መነፅር (ማይክሮስኮፕ) የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት እንዴት

ማከናወን እንደሚቻል

1. በምታጠናው ጥቅስ ውስጥ ያሉትን ቃላት እያንዳንዳቸውን ተንትኖቸው።
2. በጥቅሱ ውስጥ ያለውን እያንዳንዱን ቃል ትርጉም ከመዝገበ ቃላት ፈልግ።
3. ተዛማጅ የሆኑ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን ፈልግ። እነዚህ ጥቅሶችንም ትንታኔ ስጥባቸው።
4. ተዛማጅ የግሪክ ወይም የዕብራይስጥ ቃላትን ፈልግና ትርጉማቸውን በጥልቀት መርምር።

5. የሚከተሉትን ጥያቄዎች ራስህን ጠይቅ

- i. ይህ ጥቅስ ምን ማለት ነው?
- ii. በእኔ ተጨባጭ ሁኔታ ይህ ጥቅስ ምን ማለት ነው?
- iii. እግዚአብሔር በግሌ የሚናገረኝ ምንድን ነው?

iv. ጥቅሱ ምን እያለ ነው?

v. ጥቅሱ ያላለው ምንድን ነው?

vi. በእኔ ሕይወት እንዴት ልተገብረው እችላለሁ?

vii. ልታዘዘው የሚገባኝ ትእዛዝ አለ?

viii. በጥቅሱ ውስጥ ልጠብቀው የሚገባ ማስጠንቀቂያ አለ?

ix. የምከተለው ጥሩ ምሳሌነትና የማስወግደው መጥፎ ምሳሌነት አለ?

x. ልተረጉመው የሚገባ ምሳሌያዊ አባባል (ታሪክ፣ ተረት) አለ?

xi. በእምነት ልቀበለው የሚገባ ቃል ኪዳን አለ?

xii. ልጸልይበት የሚገባኝ ነገር አለ?

xiii. ይህን ትምህርት ለማን ላካፍል?

6. ሥርዓተ ነጥቦችና የትምህርተ ጥቅስ ምልክቶችን አስተውል።

7. ጥቅሶችን ከአውደ ንባቡ ሃሳብ ውጪ አትተርጉም።

መጽሐፍ ቅዱስን በርዕሰ ጉዳይ ላይ እንዴት ማጥናት እንደሚቻል

1. ጥሩ መዝገበ ቃላት በመጠቀም የርዕሱን ትርጉም አብራራ። ለምሳሌ የአክስፎርድ ወይም ዌብስተር መዝገበ ቃላት እና የአማርኛ ቋንቋ መዝገበ ቃላትን ተጠቀም። ማንኛውንም ርዕሰ ጉዳይ መምረጥ ትችላለህ። ለምሳሌ፡- ትዕግስትን፣ ቅንዓት፣ ፍቅር ሊሆኑ ይችላሉ።

2. ከርዕሱ ጋር የሚያያዙትን ሁሉንም ጥቅሶች አውጣና ድምፅህን ከፍ አድርገህ እንብባቸው።

3. እነዚህን ጥቅሶች በአጉሊ መነፅር የጥናት ዘዴ መሠረት አጥናቸው።

4. የሚከተሉትንም ተመልከት

- i. ይህ ለምን ሆነ ለምንስ አልሆነም በል። ለምሳሌ ለምን ትዕግሥት አስፈለገ? ወይም ለምን ትዕግሥት አላስፈለገም?
- ii. እንዴት ሆነ? እንዴትስ አልሆነም? ለምሳሌ እንዴት ትዕግሥት ሊኖርህ ይችላል?

- iii. የት? በሁለቱም በአሱታዊና አዎንታዊነት ጠይቅ ለምሳሌ ፍቅርን የት ትለማመዳለህ? የትስ አትለማመድም?
- iv. መቼ? (በአዎንታዊና አሱታዊ) ለምሳሌ መቼ ቀናተኛ ትሆናለህ? መቼ አትሆንም?
- v. ምንድን? ለምሳሌ ፍቅር ምንድን ነው? ፍቅር ያልሆነው ምንድን ነው? ለምሳሌ ፍቅር ወሲብ አይደለም፤ ወሲብ ፍቅር አይደለም።
- vi. ማን? ማንን መታገስ አለብህ? ማንንስ መታገስ የለብህም?

- 5. የርዕሶቹን ዓይነት ተመልከት። ለምሳሌ ምን ዓይነት ፍቅር ነው?፡- ፊሎ፤ አጋፔ፤ ኤርስ።
- 6. የርዕሶች ምሳሌዎች ተመልከት። ለምሳሌ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለ ትዕግሥት ተመልከት። የቅንዓትን ምሳሌ ፈልግ። ለምሳሌ ኢየሱስን ውሰድ።
- 7. ችግሮችን/ስህተቶችን ተመልከት። በፍቅር የማትራመድ ከሆነ የሚመጣው ችግር ምንድን ነው? ሰዎች ትዕግሥተኞች ካልሆኑ የሚመጣው ችግር ምንድን ነው?

የሩቁን አቅርቦ የሚያሳይ መነፅር (ቴሌስኮፕ) የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት እንዴት ማከናወን እንደሚቻል

- 1. ሙሉውን መጽሐፍ በአንድ ጊዜ አንብብ፤ ንባቡ ሳይቆራረጥ ቢሆን ይመረጣል። ሰፊ ክፍልን ስለምታነብ፤ የቅርብ ጊዜ ቀለል ያሉ ትርጉሞች ብታነብ ቀላል ይሆንልሃል።
- 2. ሙሉውን ምስል አግኝ።
- 3. ማዕከላዊ ጭብጡን ለይ፤ ቁልፍ ጥቅሶችን ወይም ምዕራፎችንም አውጣ።
- 4. ስታጠና በለበሰብካቸው ቁልፍ ቃላት ላይ የአጉሊ መነፅር የጥናት ዘዴን በመጠቀም አጥና።

ለውጤታማ የጥምና ጊዜ የሚያስፈልጉ መሣሪያዎች

1. መጽሐፍ ቅዱስ

ውጤታማ የጥምና ጊዜ እንዲኖርህ የተለያየ ትርጉም ያላቸው መጽሐፍ ቅዱሶች ያስፈልጉሃል። በጥሩ ሁኔታ የተዘጋጁ መጽሐፍ ቅዱሶች ዴክ አኖይንትድ የማጣቀሻ መጽሐፍ ቅዱስ (ኪንግ ጀምስ ቨርቨን)፤ ቶምሶን ፔይን የማጣቀሻ መጽሐፍ ቅዱስ (ኪንግ ጀምስ ቨርቨን)፤ ኒው ኢንተርናሽናል ቨርቨን፤ አምፕሊፋይድ መጽሐፍ ቅዱስና ዘ ኒው አሜሪካን ስታንዳርድ መጽሐፍ ቅዱስ ናቸው። መጽሐፍ ቅዱስ በዚህ ዘመን ለእኛ የተሰጠ የእግዚአብሔር ቃል ነው። በምታነበው ጊዜ የእግዚአብሔር ድምፅ ለግልህ ይናገርሃል። የእግዚአብሔርን ቃል ስታጠናው የግል ሕይወትህን የሚነካ አዲስ መገለጥ በውስጡ ታገኛለህ።

2. የማስታወሻ ደብተር

እግዚአብሔርም ሙሴን አለው፡- ሁላት የድንጋይ ጽላቶች እንደ ፊተኞች አድርገህ ጥረብ በሰበሮኸቸው በፊተኞቹ ጽላቶች የነበሩትን ቃላት አጽፍባቸዋለሁ።

ዘጸአት 34፤

እግዚአብሔር ለግልህ የሚናገርህን ነገር መጻፍ አስፈላጊ ነው። እግዚአብሔር ያሳየኝን ነገር የምጽፍበት የማስታወሻ ደብተር አለኝ። አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር

የገለጠልኝን ብዙ ነገርና የሰጠኝን መመሪያ ስመለከት እገረማለሁ። ያየኋቸውን ሕልሞች፣ ራእይና እግዚአብሔር በቃሉ የተናገረኝንም እጽፈዋለሁ።

3. መዝገበ ቃላት

የኦክስፎርድና የዌብስተር መዝገበ ቃላት ሊኖሩህ የሚገቡ ጥሩ መዝገበ ቃላቶች ናቸው። እውቃቸዋለሁ ብለህ የምታስባቸውን ቃላቶች መዝገበ ቃላት ላይ ትርጉማቸውን ስትመለከት ትገረማለህ።

4. ኮንኮርዳንስ

እያንዳንዱ ክርስቲያን በማጣቀሻነት በደንብ የሚያብራራ ኮንኮርዳንስ ሊኖረው ይገባል።

5. ጥሩ ዝንባሌ

እግዚአብሔር የመጽሐፍ ቅዱስ ደራሲ እንደሆነ እውቅና ስጠው።

ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር በብዙ ዓይነትና በብዙ ጎዳና ለአባቶቻችን በነቢያት ተናግሮ፣ ሁሉን ወራሽ ባደረገው ደግሞም ዓለማትን በፈጠረበት በልጁ በዚህ ዘመን መጨረሻ ለእኛ ተናገረ።

ዕብራይያን 1:1፤2

እየሱስ የመጽሐፍ ቅዱስ ማዕከላዊ መልእክት እንደሆነ ተረድተህ በእርሱ ላይ ትኩረት አድርግ።

ክርስቶስ ይህን መከፈ ይቀበል ዘንድና ወደ ኩብሩ ይገባ ዘንድ ይገባው የለምን? አላቸው። ከመሴና ከነቢያት ሁሉ ጀምሮ ስለ እርሱ በመጻሕፍት ሁሉ የተጻፈውን ተረጎመላቸው።

ሉቃስ 24:26፤27

የእግዚአብሔርን መመሪያ ለመቀበል ፍላጎት ያለህ ሁን።

የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት መጽሐፍ ሁሉ ለትምህርትና ለተግባር ልብንም ለማቅናት በጽድቅም ላለው ምክር ደግሞ ይጠቅማል።

2ኛ ጢሞቴዎስ 3:16

እግዚአብሔር ውስጥህን እንዲቀይረው ፍቀድለት።

እኛም ሁላችን በመጋረጃ በማይከደን ፊት የጌታን ክብር እንደ መስተዋት እያበለጩለጭን መንፈስ ከሚሆን ጌታ እንደሚደረግ ያን መልክ እንመስል ዘንድ ከክብር ወደ ክብር እንለወጣለን።

2ኛ ቆሮንቶስ 3:18

ምዕራፍ 19

መጽሐፍ ቅዱስ እንዴት እንደሚተረጎም

የጥምና ጊዜ በምታደርግበት ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስን እንዴት በጥንቃቄ መተርጎም እንዳለብህ ማወቅ በጣም አስፈላጊ ነው። መንፈስ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ደራሲ እንደመሆኑ በትክክል እንድንረዳ የሚመራን እርሱ ነው።

ይህን በመጀመሪያ እወቁ፤ በመጽሐፍ ያለውን ትንቢት ሁሉ ማንም ለገዛ ራሱ ሊተረጎም አልተፈቀደም፤ ትንቢት ከቶ በሰው ፈቃድ አልመጣምና፤ ዳሩ ግን በእግዚአብሔር ተልከው ቅዱሳን ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው ተናገሩ።

2ኛ እጥረስ 1:20፤21

መጽሐፍ ቅዱስን በትክክል እንድትተረጎም የሚረዳ ዘጠኝ ቁልፎች

1. ምዕራፉን በአውደ ንባቡ መሰረት አንብብው።

➤ እያንዳንዱ ቃል ከአውደ ንባቡ አንጻር ከሌሎቹ በጥቅሱ ውስጥ ካሉ ቃላቶች ጋር መነበብ ይኖርበታል።

➤ እያንዳንዱ ጥቅስም ከምዕራፉ አውደ ንባብ አንጻር መነበብ ይኖርበታል።

➤ እያንዳንዱ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ያለ ምዕራፍም ከመጽሐፉ አጠቃላይ አውደ ንባብ አንጻር መነበብ ይኖርበታል።

➤ መጽሐፍ ቅዱስን አንተ የፈለግኸውን እንዲልልህ አጣመህ ልትተረጉመው ትችላለህ። ሆኖም ከአውደ ንባቡ ውጪ የሚተረጎም ማንኛውም ትርጉም እንግዳ ትርጉም ነው።

ለምሳሌ ያህል፤ መጽሐፍ ቅዱስ “እግዚአብሔር የለም ይላል” ብለህ ልትል ትችላለህ። እንዴት ነው መጽሐፍ ቅዱስ “እግዚአብሔር የለም እንዲል ማድረግ የምትችለው?” በቀላሉ ከመዝሙር 14፡1 ላይ ጥቂት ቃላቶችን በማውጣት ከአውደ ንባቡ ውጪ በማንበብ የስህተት መልእክት ማስተላለፍ ይቻላል።

ስነፍ በልቡ፤ እግዚአብሔር የለም ይላል።...

መዝሙር 14፡1

እግዚአብሔር የለም፤ የሚለውን ሃረግ ግን ወደ ትክክለኛው አውደ ንባቡ መልሰህ ስታነበው፤ ትርጉሙ የተለየ ነው። በሌላ አባባል ሊባል የተፈለገው “እግዚአብሔር የለም” አይደለም። ትክክለኛው ትርጉም፤ አስተዋይነት የጎደለው ሞኝ ሰው በልቡ “እግዚአብሔር የለም” ይላል ነው።

ከመኃልየ መኃልየ ዘ ሰለሞን አውደ ንባቡ ከሚለው ውጪ በማንበብ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ጸያፍ የብልግና ጽሑፎች እሱ ብለህ ልትሳሳት ትችላለህ። ሆኖም፤ መጽሐፉን በአውደንባቡ መሠረት ስትቃኘው፤ እግዚአብሔር በፍጥረት ውስጥ ስላስቀመጠው ማራኪ የሆነ የፍቅር መልእክት ትረዳለህ።

2. የቃላቱን ትርጉም መንፈሳዊ አታድርግ።

ቋንቋን በቀጥተኛና ትክክለኛ ትርጉም ስትፈታ፤ ራስህን ከስህተት ታድናለህ። መጽሐፍ ቅዱስ በማቴዎስ 8፡17 “በመገረፉ ቁስል ተፈውሳችኋል” ሲል፤ ፊውስ የሚለውን ቃል የተለየ መንፈሳዊ ትርጉም መስጠት አያስፈልግም። “ፊውስ” የሚለው ቃል በመዝገበ ቃላት ውስጥ በቀላሉ ተተርጉሞ እናገኛለን፤ ከመዝገበ ቃላት ውስጥ ያገኘሁትን የቃሉን ፍቺ እንደሚከተለው አቀርባለሁ።

ፊውስ፡- 1. አንደ ገና ደህና መሆን አንደገና ጤነኛ መሆን 2/ አንዲፈወስ ማድረግ 3/ ወደ ትክክለኛው ቦታ መመለስ 4/ ከሃዘን መጽናናት

ቃሉን መንፈሳዊ ማድረግ ወይም ደግሞ የውስጠ ወይራ ትርጉም መስጠት እስፈላጊ አይደለም። ፊውስ ማለት ከሃዘን መፅናናት እንደሆነም ታያለህ። የማቴዎስ 8፡17 ውስጥ ያለውን አውደ ንባብ ስትመለከት የሰዎችን ሃዘን ለማጽናናት እየሞከረ አልነበረም፤ ነገር ግን የሕዝቡን ሕመም እየፈወሰ ነበር።

በመሸም ጊዜ አጋንንት ያደረባቸውን ብዙዎችን ወደ እርሱ አመጡ፤ በነቢዩ በኢሳይያስ፤ እርሱ ድካማችንን ተቀበለ ደዌያችንንም ተሸከመ የተባለው ይፈጸም ዘንድ፤ መናፍስትን ቢቃሉ አወጣ፤ የታመሙትንም ሁሉ ፈወሰ።

ማቴዎስ 8፡16፤17

3. ያነበብኸውን እመነው።

ሙሴም በባሕሩ ላይ እጁን ዘረጋ እግዚአብሔርም ሌሊቱን ሁሉ ጽኑ የምሥራቅ ነፋስ እምጥቶ ባሕሩን አስወገደው፤ ባሕሩንም አደረቀው፤ ውኃውም ተከፈለ። የእስራኤልም ልጆች በባሕሩ መካከል በየብስ ገቡ ውኃውም በቀኛቸውና በግራቸው እንደ ግድግዳ ሆነላቸው።

ዘጸአት 14፡21፤22

መጽሐፍ ቅዱስ ሙሴ በቀይ ባህር ላይ በትሩን ሲዘረጋ ባህሩ ተከፈለ የሚለውን ስታነብ፤ ይህ ታሪክ እንደተፈጸመ እመን። በጣም ስታመናፈስና፤ መንፈሳዊ ትርጉም ስትሰጠው ወዲያው በስህተት ባህር ውስጥ ትሰጥማለህ።

4. መጽሐፍ የተተረጎመበት ምንጭ የሆኑትን የዕብራይስጥና የግሪክ ትርጉሞችን በመፈለግ አመሳክር።

ሁልጊዜም ከአንድ ቋንቋ ወደ ሌላ ቋንቋ የትርጉም ሥራ በሚሠራበት ጊዜ ትክክለኛውን ተስማሚ የቃላት ፍቺ ለማግኘት በጣም እስቸጋሪ ነው። የእኔን መጽሐፍት ከእንግሊዝኛ ወደ ፈረንሳይኛ ለመተርጎም ስንሞክር ተመሳሳይ ችግር አጋጥሞናል። የመጽሐፍ ቅዱስ ተርጓሚዎች መጽሐፍ ቅዱስን ከዕብራይስጥና ከግሪክ ወደ እንግሊዝኛና ሌሎች ቋንቋዎች ለመተርጎም ያዩትን ፍጻሜ ለማሰብ ይከብደኛል።

መጽሐፍ ቅዱስ የተተረጎመበትን ቋንቋ የማወቅ ዕድል ሲኖርህ፤ እግዚአብሔር እየተናገረ ያለውን በትክክል መረዳት ትችላለህ። ወደ ዕብራይስጡና ወደ ግሪኩ ትርጓሜ መሄድ ትክክለኛው ትርጓሜ ግልጽ እንዲሆን የማድረግ ሙከራ ነው።

5. ትምህርተ ጥቅሶችን በትክክል ተርጉም።

እንደ አራት ነጥብ፣ ነጠላ ሰረዝ፣ ድርብ ሰረዝ ወዘተ የመሳሰሉ ትምህርተ ጥቅሶች ጠቃሚ የሆነ ትርጉም አላቸው። ችላ ካልሃቸው ለስህተት ልትጋለጥ ትችላለህ። ለምሳሌ ያህል፣ ድርብ ሰረዝ የሚያሳየው ከምልክቱ በመቀጠል ያለው ጽሑፍ ከምልክቱ ቀደም ብሎ ያለውን ሀሳብ የሚያብራራ መሆኑን ነው።

6. የንባብ ክፍሉን መነሻ ሀሳብ (ስለ ምን ዓይነት ሰው፣ ቦታ እና ዘመን)

እየተናገረ እንዳለ ተገንዝብ።

የጸሐፊውን መነሻ ሀሳብ ማወቅ አስፈላጊ ነው። መልእክቱ የተጻፈበትን ዘመን እና ስፍራ ማወቅ የበለጠ መገለጥ እንዲኖርህ ያደርጋል። ለምሳሌ ያህል፣ ጳውሎስ ለባለ ሥልጣኖች ተገዙ ብሎ የጻፈው ለሮማውያን ነበር። በዚያን ወቅት ሮማውያን እጅግ ጨቋኝ በነበረው አንባባንንን መሪ ንጉሥ ኔሮ አገዛዝ ስር ነበሩ።

ነፍስ ሁሉ በበላይ ላሉት ባለ ሥልጣኖች ይገዛ። ከእግዚአብሔር ካልተገኘ በቀር ሥልጣን የለምና፤ ያሉትም ባለ ሥልጣኖች በእግዚአብሔር የተሾሙ ናቸው። ስለዚህ ባለ ሥልጣንን የሚቃወም የእግዚአብሔርን ሥርዓት ይቃወማል፤ የሚቃወሙትም በራሳቸው ላይ ፍርድን ይቀበላሉ። ሽዮኖች ለክፉ አድራጊዎች እንጂ መልካም ለሚያደርጉ የሚያስፈሩ አይደሉምና። ባለ ሥልጣንን እንዳትፈራ ትወዳለህ? መልካሙን አድርግ ከእርሱም ምሥጋና ይሆንልሃል፤

ሮሜ 13፡1-3

በዚያን ወቅት አማኞች በምን ዓይነት ሁኔታ ውስጥ እየተንቀሳቀሱ እንደነበር ተገንዝበህ ይህን ትእዛዝ ስታነብ እጅግ ትገረማለህ። ለባለ ሥልጣናት መገዛት ጥበብ እንደሆነ እግዚአብሔር እያሳየ ነበር። ክርስትና ከዲሞክራሲያዊ ሥርዓት ይልቅ በአንባባንንን አገዛዞች ስር ይበልጥ ይንሰራፋል። ምናልባትም ይህ ሰዎች ያምኑት ዘንድ የሚጠቀምበት የእግዚአብሔር ጥበብ ይሆናል።

ጳውሎስም በእስር ቤት ሆኖ የጻፈውን መገንዘብ ይገባል። እንዲህ ብሏል፡-

በቀረውኩ ወንድሞቼ ሆይ፣ በጌታ ደስ ይበላችሁ። ስለ አንድ ነገር መልሼ ልጽፍላችሁ እኔን አይታከተኝም ለእናንተ ግን ደገና ነው።

ፊልጵስዩስ 3፡1

ጳውሎስ በፊልጵስዩስ መልእክት ውስጥ አሥራ አራት ስለ “ደስታ” የሚገልጹ ቃላትን ተጠቅሟል። ክርስቲያኖች እርስ በእርሳቸው ኅብረት በማድረግ እንዲደሰቱ አስተምሯል (ፊልጵስዩስ 1፡ 3-11)፤ ከወንጌል የተነሳ በሚመጣቸው መከራም ደስ ይበላችሁ (ፊልጵስዩስ 1፡ 12-30)፤ ቅዱሳንን በማገልገል (ፊልጵስዩስ 2፡ 1-18)፤ በአገልጋዮች ታማኝነትም ደስ እንዲላቸው አስተምሯል (ፊልጵስዩስ 2፡ 19-30)፤ በአይሁዲነት ሳይሆን በጌታ ደስ እንዲላቸው (ፊልጵስዩስ 3፡ 1-21)፤ በአንድነት (ፊልጵስዩስ 4፡ 1-4)፤ ሁልጊዜ በሁሉ (ፊልጵስዩስ 4፡ 4-23)።

ይሁን እንጂ፤ የመንደርደሪያ ሀሳቡን ካለማወቅ ይህን ጽንሰ ሀሳብ አላግባብ በመጠቀም ልትሳሳት ትችላለህ። ለምሳሌ ያህል፤ በአንድ ወቅት ከአንዲት ሴት ጋር ተነጋገርሁ። እንዲህ አለችኝ፤ “ዝሙት መፈጸም የማልችልበት ምክንያት ዓይታየኝም።” እኔም ከው አልሁ፤ እርሷም በመቀጠል፤ “ምንም ችግር ያለው አይመስለኝም”፤ አለች። እኔም፤ “መጽሐፍ ቅዱስ ዝሙት መፈጸም እንደሌለብን ይናገራል፤” ብዬ ነገርኳት። እርሷም በምላሹ፤ “መጽሐፍ ቅዱስ የተጻፈው ከብዙ ዘመን በፊት ስለነበር በዚያ ዘመን እንዲህ ዓይነቱ ነገር ተቀባይነት አልነበረውም፤ አሁን ግን ኅብረተሰቡ ተለውጧል።” በማለት መለሰችልኝ።

የቃለ እግዚአብሔርን መንደርደሪያ ሀሳብ ያም፡- የተጻፈበት ቦታ፣ ዘመን እና ጸሐፊውን ማወቅ ሊሰበር የማይገባውን የእግዚአብሔር ቃል ሰብሮ ለመጣል ሳይሆን ይልቁን ይበልጥ ብርሃንን ያመጣል።

7. ቃለ እግዚአብሔርን ይበልጥ ለመረዳት ትችል ዘንድ የሚረዱህን ዓለማዊ

ቁሶች ተጠቀም።

ለምሳሌ ያህል የታሪክ፣ የአርኪዎሎጂ፣ የጂኦግራፊ እና ባሕላዊ ቁሳቁሶች የእግዚአብሔር ቃል ለሚናገረውን ነገር ተጨማሪ መረዳት ሊሰጡ ይችላሉ።

8. የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስን በሌላ የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ተርጉም

እያንዳንዱን የቃሉን የንባብ ክፍል ከአጠቃላይ የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት አንጻር በማመሳከር ተርጉም። መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በራሱ አይጋጭም። እግዚአብሔር ከራሱ ጋር አይቃረንም። ለመረዳት ያስችገረህ አንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ካጋጠመህ ከዚያ ክፍል ጋር ብቻ ዝም ብለህ አትታገል። መጽሐፍ ቅዱስ የሚተረጎመው አንዱን ክፍል ከሌላው ክፍል አውጪ ንባብ ጋር በማመሳከርም ነው።

ከብሉይ ኪዳን የተወሰኑ ክፍሎችን ስታነብ፣ እግዚአብሔር በጅምላ ጭፍጨፋ ደስ የሚሰኝ መስሉህ ልታሰብ ትችላለህ። ነገር ግን የሌሎችን የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች በማመሳከር ስትመለከት እግዚአብሔር ሰዎችን ሁሉ እንደሚወድና ሁሉም ሰዎች እንዲድኑ እንደሚፈልግ ትረዳለህ።

እናንተ ግን ወዳጆች ሆይ፤ በጌታ ዘንድ አንድ ቀን እንደ ሺህ ዓመት፤ ሺህ ዓመትም እንደ አንድ ቀን እንደ ሆነ ይህን አንድ ነገር አትርሱ። ለአንዳንዶች የሚዘገይ እንደሚመስላቸው ጌታ ስለ ተሰፋ ታላ እይዘገይም፤ ነገር ግን ሁሉ ወደ ንስሐ እንዲደርሱ እንጂ ማንም እንዳይጠፋ ወዶ ስለ እናንተ ይታገላል።

2ኛ ጴጥሮስ 3:8፤9

እግዚአብሔር የግድያን ኃጢአት እንደሚጠላም ትገነዘባለህ።

እግዚአብሔር የሚጠላቸው ሰዶስት ነገሮች ናቸው፤ ሰባትም ነፍሱ አጥብቃ ትጸየፈዋለች፤ ትዕቢተኛ ዓይን፤ ሐሰተኛ ምላስ፤ ንጹሕን ደም የምታፈስስ አጅ።

ምሳሌ 6:16፤17

9. መንፈስ ቅዱስ ቃሉን እንዲያስተምርህ ጠይቀው።

ቃሉን ፈጽሞ ሊያስተምርህ የሚችል እግዚአብሔር ነው። ለዚህም ዓላማ መንፈስ ቅዱስን ሰጥቶናል። መንፈስ ቅዱስ ቃሉን እንዲያስተምርህ ጠይቀው።

ግን እርሱ የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ ወደ እውነት ሁሉ ይመራችኋል፤ የሚሰማውን ሁሉ ይናገራል እንጂ ከራሱ አይነግርምና፤ የሚመጣውንም ይነግራችኋል።

ዮሐንስ 16:13

ታላላቅ የእግዚአብሔር ሰዎች ስለ መጽሐፍ

ቅዱስ ምን አሉ?

1. 31ጾርጅ ዋሽንግተን (የመጀመሪያው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት)

“ያለ እግዚአብሔርና ያለ መጽሐፍ ቅዱስ ዓለምን በትክክል መምራት የማይቻል ነው።”

2. ቶማስ ጀፈርሰን (ሦስተኛው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት)

“የተቀደሰው መጽሐፍ ከልብ በጥንቃቄ ቢነበብ የተሻለ ዜጋ፣ የተሻለ አባት፣ የተሻለ ባል ያደርጋል።”

3. አንድሪው ጃክሰን (ሰባተኛው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት)

“ይህ መጽሐፍ አገራችን የተመሰረተችበት ዓለት ነው።”

4. ውድሮው ዊልሰን (28ኛው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት)

“መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነው። ስታነበው በውስጡ፡- ለልብህ፣ ለደስታህ እና ለስኬት፣ የሚሆን ቁልፍ ታገኛለህ። እንድታነበውና እነኚህን ነገሮች እንድታገኝ እለምንሃለሁ። በዓለም ካለው ምርጥ ነገር እራሱን በመከልከል የሚኖር ሰው፣ ይህን መጽሐፍ ከማንበብ ራሱን የሚከሰክል ሰው ነው። (ይህም የእግዚአብሔር ቃል እውቀት ነው።)”

5. ሂርበርት ሁቨር (31ኛው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት)

“ልዩ ልዩ ነገሮች የያዘ፤ ደግሞም የተከማቸ ጥበብ የሞላበት እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ያለ መጽሐፍ የለም።”

6. አልሊስ ኦስ ግራንት (18ኛው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት)

“ከዚህ መጽሐፍ ተዕለኛ የተነሳ በሥልጣኔ ወደፊት መገስገስ ችለናልና፤ በመቀጠልም የወደፊት ሕይወታችን መመሪያ ልናደርገው ይገባል።”

7. ናፖሊዮን ቦናፖርቲ (የታወቀ የፈረንሳይ ጀነራል)

“መጽሐፍ ቅዱስ ከመጽሐፍት ሁሉ የላቀ፤ ሕይወት ያለውና የሚሠራ፤ ሊያጠፋት የሚነሱትን ሁሉ የሚደመስስ ኃይል ያለው ነው።”

8. አሌክሳንደር ክሩዴን (የክሩዴን ኮንከርዳንስን ያዘጋጀ)

“ከመጽሐፍ ቅዱስ ጋር ሲመዛዘን የሌሎች መጽሐፍት አስፈላጊነት ዝቅተኛ ነው።”

9. በ 800 የታላቋ ብሪታኒያ ሳይንቲስቶች በአክስፎርድ በዲሊያን ቤተ-መጻሕፍት የተመዘገበ

“እኛ ከዚህ በታች ፊርማችንን ያኖርን የተፈጥሮ ሳይንስ ተማሪዎች፤ ውስጣችን ያለውን እውነተኛ ሐዘን ለመግለጽ እንወዳለን። በሳይንሳዊ እውነቶች ላይ የተመሰረተው ጥናት በእንዳንዶች ዘንድ የቅዱስ ቃሉን እውነተኝነትና ሀቀኝነት የሚያጣጥል ነው። በእኛ መረዳት የእግዚአብሔር ቃል በተፈጥሮ ሕግ መሠረት የተጻፈ አይደለም። በቅዱስ መጽሐፍ ውስጥ የተጻፈው የእግዚአብሔር ቃል እርስ በርሱ የማይቃረንና፤ ገና ሙሉ ካልሆነው፤ በሂደት ውስጥ ባለው የሳይንስ ጥናት ሊገመገም አይችልም።” በ 800 ሳይንቲስቶች የተፈረመ።

10. ዳንኤል ዊብስተር (የአሜሪካ የምክር ቤት አባልና ንግግር አዋቂ)

“መጽሐፍ ቅዱስ የእምነት መጽሐፍ ነው፤ የእምነት ድንጋጌ መጽሐፍ፤ የሥነ ምግባር መጽሐፍ፤ የሃይማኖት መጽሐፍ ነው። ከእግዚአብሔር የሆነ ልዩ መገለጥ ያለበት ነው። ለሰው ልጅም ሃላፊነቱ ምን እንደሆነ የሚያስተምር ነው። የሰው ልጅ

ከቡርነትና፤ እርስ በርሱም እንዲ ከሌላለው ጋር ያለውን እኩልነትም የሚያስተምር ነው።”

“...ከመጽሐፍ ቅዱስ መርሆዎች ጋር የምንጣበቅ ከሆነ ሃገራችን ከብልጽግና ወደ ብልጽግና ታመራለች፤ በሌላ አንጻር ችላ ብንለውና ለምድራችን ባናስብ፤ ትእዛዙንና ሥልጣኑን ብንንቅ የእኛን ክብር ሽፍኖ የሚጠብቅልን ማንም ሰው አይኖርም።”³¹

11. አብርሃም ሊንከን (16ኛው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት)

“ይህን ታላቅ መጽሐፍ በተመለከተ ብዙ የምለው አለ፤ መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ለሰው ልጅ የሰጠው ምርጥ ስጦታ ነው። መልካሙ አዳኝ ለዓለም የሰጠው መልካም ስጦታ ሁሉ በዚህ መጽሐፍ አማካኝነት ተገልጿል። ይህ መጽሐፍ ባይኖር ኖሮ ትክክለኛውን ክስህተቱ መለየት ባልቻልን። ለሰው ልጅ ዋስትና የሚያስፈልጉት ነገሮች ሁሉ በዚህ መጽሐፍ ላይ ተገልጿል።

12. ዊኒስተን ቸርችል (በሁለተኛው የዓለም ጦርነት የእንግሊዝ ጠቅላይ ሚኒስትር)

“በዚህ አይባገራ ዓለት በሆነ ቅዱስ ቃል ላይ በመተማመን አርፈናል”

13. ጀነራል ዶግላስ ማክ አርተር (የአሜሪካ የወታደራዊ ቲም አባልና በሁለተኛው የዓለም ጦርነት የተባበሩት ኃይሎች ዋና ኮማንደር)

“ወዳጆቼ እመኑኝ በሥራ ብዛት ምንም ብደክም፤ ወደ መኝታ ከመሄዴ በፊት መጽሐፍ ቅዱሴን ሳላነብ ምሽቷ በፍጹም አታልፍም።”

14. ጆን ኩዊሊ አዳምስ (6ኛው የአሜሪካ ፕሬዝዳንት)

“በዚች ምድር ላይ እንደሚኖር ሰው ለዚች ምድር ለዎች ሁሉ እናገራለሁ፤ መልእክቴ መጽሐፍ ቅዱሳችሁን አንብቡት ነው፤ መጽሐፍ ቅዱስ የሰዎች ሁሉ መጽሐፍ ነው። በማንኛውም ዕድሜ የሚነበብ፤ በሰው ሕይወት ውስጥ በሚያጋጥሙ ማንኛውም ሁኔታዎች የሚነበብ፤ እንዴ ወይም ሁለቴ ወይም ሦስቴ ብቻ ሳይሆን ሁልጊዜ መነበብ ያለበት፤ አጠገባችን ማስቀመጥ ሳይሆን በየቀኑ እንድን የተወሰነ ክፍል ወይም

አንድና ሁለት ምዕራፎችን የምናነብለት መጽሐፍ ነው። ከአቅም በላይ የሆነ ችግር ካላጋጠመ በስተቀር በፍጹም ንባባችን መቆራረጥ የለበትም።”

15. ሰር አይዛኪ ኒውተን (የእንግሊዝ ፊልሶፊና የሒሳብ ሊቅ፣ የስበትን ሕግ ያገኘ ሳይንቲስት)

“በፍልስፍና ውስጥ የእግዚአብሔር ቃል የላቀ ደረጃ ያለው መጽሐፍ እንደሆነ እናምናለን። የመጽሐፍ ቅዱስ ሥልጣን በታሪክ ውስጥ ካየንታቸው ከማናቸውም የተቀደሱ ነገሮች ሁሉ የላቀ ነው።”³⁴

የዚህን መጽሐፍ መደምደሚያ ታላቁ የእንግሊዝ ምድር የልብ ወለድ ጸሐፊና ደራሲ የ“ዴቭር ኮፐር ፊልድ”፣ “ግሬት ኤክስፔክቴሽን”፣ “ኦሊቨር ትዊስት” የሚሉ መጽሐፍትን በደረሰው ዴቭር ቻርልስ ዲክሰን አባባል ልዝጋ፡

“መጽሐፍ ቅዱስ እስካሁን ከነበረ መጽሐፍትም ሆነ ወደፊትም በዓለማችን ላይ ከሚኖሩ መጽሐፍት የላቀ ነው!”

References

Chapter 1

1-1 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 15 1B
Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

Chapter 5

2-2 Excerpts from Dake's Annotated reference Bible Page 509,510
3-3 Excerpts from Dake's Annotated reference Bible Page 509,510

Chapter 6

4 - 4 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 38 3B
8D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.
5 - 5 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 30 2C
1D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.
6 - 6 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 29-30
2B 1D, 2D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.140
7 - 7 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 36 3B
2C Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.
8 - 8 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume1, p. 30 3C
1D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.
9 - 9 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 31 3C
2D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.
10 - 10 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 31
3C 3D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

11 - 11 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 29
3A 2C Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

12 - 12 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 35-
36 4D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

13 - 13 Excerpts from Dake's Annotated Reference Bible p. 511 col 1,4

14 - 14 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 35-
36 4D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

Chapter 7

15 -15 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 33 7C
1D, 2D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

16 - 16 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p. 33-
35 7C 3D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc. 141

Chapter 9

17 - 17 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.39
Part 1 4A 1C Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

18 - 18 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.19
Part 1 4C 1D, Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

19 - 19 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.41,
Part 1 4A 1C Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

20 - 20 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.65
Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

21 - 21 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.16-
17, Section 1 1C Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

22 - 22 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.16-
17, Section 1 1C Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.,
Dakes Annotated Reference Bible, Page 241, Col. 3

24 - 24 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.18-
19, Section 1 2C Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

25 - 25 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.19,
Section 1 3C Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

25 - 25 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.19,
Section 1 4C 1D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers,
Inc.142

26 - 26 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.20,
Section 1 4C 2D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

27 - 27 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.21,
4C 3D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

28 - 28 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.22,
Section 1 5C 1D Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

29 - 29 Excerpts from Evidence That Demands A Verdict, Volume 1, p.23-
24, 6C 3B Josh McDowell Published by Here's Life Publishers, Inc.

Chapter 11

30 - 30 Excerpts from The Power of Faith, Article in October 1999 Issue of
Reader's Digest, author, Phyllis McIntosh.

Chapter 20

31 - 31 Excerpts from Dake's Annotated Reference Bible p. 243

በዳግ ሂዋርድ-ሚልስ የተጻፉ ሌሎች መጽሐፍት

የታማኝነት ርዕሶች

አባቶች እና ታማኝነት
መሪዎችና ታማኝነት
ታማኝነት እና ታማኝ አለመሆን
አሳድግ

የሚወነጅሉህ

ዝንጉዎች

ትተውህ የሚሄዱ

አስመሳዮች

ይደኸያሉ

የመጋቢነት አገልግሎት ርዕሶች

የአመራር ጥበብ 2ኛ እትም
የአረኝነት ጥበብ
የመጋቢነት አገልግሎትህን ወደ ላቀ ደረጃ

የስኬት ርዕሶች

አሥራት የማይከፍሉ ክርስቲያኖች ለምን
ይደኸያሉ

... እና አሥራት የሚከፍሉ ክርስቲያኖች እንዴት
ሀብታም እንደሚሆኑ

የቤተ ክርስቲያን ገንባታ ርዕሶች

የቤተ ክርስቲያን እድገት
ቤተ ክርስቲያን መትከል
ሜጋ ቤተ ክርስቲያን(2ኛ እትም)

እንደሚቻል

የመንፈስ ቅዱስ ቅባት ርዕሶች

ውሰደው!

ቅባቱን ያዝ

በምልክቶች እና በድንቆች ማገልገል

ወደ ቅባቱ የሚያደርሱ እርምጃዎች

የክርስቲያን ሕይወት ርዕሶች

ወደኋላ ማፈገፈግ

ልጄ ሆይ፤ ትችያለሽ

አጋንንቶች እና እንዴት እነርሱን ማሸነፍ

የጋብቻ ሞዴል

ሰይመው! ይገባኛል በል!

የጥምና ጊዜ

ንገራቸው

የአገልግሎት ሥራ ርዕሶች

በእግዚአብሔር ፍጹም ፍቃድ ውስጥ መሆን እንዴት እንደሚቻል

ማጣት፤ መከራ መቀበል፤ መሥዋዕት መሆን፤ መሞት

የተጠሩ ብዙዎች ናቸው

ፕሩቶን

የቤተ ክርስቲያን ሥራ ሕግጋት

የሙሉ ጊዜ አገልግሎት ሕግጋት